

İltifat ƏHMƏDOV

DASTANA DÖNƏN İGİDLƏR

Bismillahir-rəhmanir-rəhim

Mərhmətli və rəhimli Allahın adıyla

Bakı – 2021

Redaktor:

**Ağamir CAVAD,
Azərbaycan Yazıçılar Birliyinin üzvü.**

**ƏHMƏDOV İltifat Məhərrəm oğlu.
“Dastana dönən igidlər”
Bakı, "Ecoprint", 2021, səh. 184**

"Dastana dönən igidlər" kitabı Lənkəran jurnalistika məktəbinin yetirməsi İltifat Əhmədovun sayca üçüncü kitabıdır. Bundan əvvəl müəllifin "İllərin söz çələngi" (2019) və "Vətən sənə oğul deyir" (2020) kitabları işıq üzü görüb.

Peşəkar, təcrübəli yazıçı-jurnalist növbəti kitabını doğulub boya-başa çatdığı Lənkəran rayonunun Aşağı Nüvədi qəsəbəsindən və Küvənəl kəndindən olan mərd, igid oğulların Əfqanıstanda hərbi xidmət zamanı, eyni zamanda, 1-ci və 2-ci Qarabağ müharibələrində Vətən borcunu yerinə yetirərkən şəhid olmuş həmyerlilərinin, qazilərin, veteranların və iştirakçıların şərəfli ömür və döyüş yoluna həsr edib.

Kitab məktəblilər, tələbələr və geniş ictimaiyyət nümayəndələri üçün nəzərdə tutulub.

4785823376

121-2005

“Allah yolunda öldürülənlərə (şəhid olanlara) “ölü” deməyin. Əksinə, onlar (Allah dərgahında) diridirlər, lakin siz bunu dərk etməzsiniz”.

(Qurani-Kərim, Bəqərə surəsi, 2/154).

“Hamımızın ümumi vəzifəmiz xalqımızda vətənpərvərlik, Vətənə, torpağa, millətə sdaqət, Vətən uğrunda şəhidliyə hazır olmaq hisslərini formalaşdırmaq, inkişaf etdirmək və təbliğ etməkdir”.

Ümummilli Lider Heydər Əliyev.

“... Bu gün böyük qürur hissi ilə deyə bilərik ki, Füzuli bizimdir, Cəbrayıl bizimdir, Zəngilan bizimdir, Qubadlı bizimdir, Ağdam bizimdir, Laçın bizimdir, Kəlbəcər bizimdir, Şuşa bizimdir, Qarabağ bizimdir, Qarabağ Azərbaycandır! Eşq olsun Azərbaycan xalqına! Yaşasın Azərbaycan!”

**İlham Əliyev,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti,
Müzəffər Ali Baş Komandan.**

“.. Vətən naminə canından keçməyə hazır olan oğullar tərbiyə etmiş valideynlərimizin qarşısında baş əyirəm. Şəhidlərimizin qanı nahaq tökülmədi – biz tarixi ədaləti bərpa etdik, müqəddəs Qələbə qazandıq! Bu Qələbə xalqımızın tarixinə əbədi həkk olundu!”

**Mehriban Əliyeva,
Azərbaycan Respublikasının
1-ci vitse-prezidenti.**

MÜƏLLİFDƏN ÖN SÖZ

Keçirdiyimiz hər gün tarixə dönür. Tarixə yazılan günlərin hamısı yaddaqalan olmur. Elə günlər var, onlar unudulub gedir, elələri də var ki, onlar heç vaxt unudulmur, yaddan çıxmır. Adi günləri unudulmaz edən, özəlləşdirən insanlar isə öz qanı ilə tarix yazan qəhrəman şəhidlərdir.

İllər, qərinələr, əsrlər keçəcək, lakin xalq tərəfindən əsla unudulmayacaq insanlar şəhidlərdir.

Canlarından keçməklə xalqın qəhrəmanlıq dastanını, azadlığını canı ilə qazanıb, qanı ilə yazanlar və özləri də dastana dönən şəhidlərdir.

27 sentyabr 2020-ci il – 10 noyabr 2020-ci il. Bu tarix Azərbaycanın salnaməsinə qızıl hərflərlə yazıldı. Sentyabrın 27-də başlanan və 44 gün davam edən Vətən müharibəsi noyabrın 10-da müzəffər ordumuzun əski düşmən üzərində parlaq qələbəsi ilə başa çatdı. Beləliklə, mənfur qonşularımız, erməni işğalçılarının tapdağı altında olan torpaqlarımız – xarabazara çevrilən Füzuli, Cəbrayıl, Zəngilan, Qubadlı, Ağdam, Laçın, Kəlbəcər və Şuşa rayonları 30 ildən sonra azad edildi, ərazi bütövlüyümüz təmin

olundu. Bu haqq, ədalət savaşında doğma Azərbaycanımızın minlərlə vətənpərvər, qeyrətli övladları müsəlləh əsgər kimi uzun illərin torpaq, yurd həsrətinə son qoydular.

Vətən müharibəsində ölkəmizin bütün guşələrindən, o cümlədən Lənkəran rayonundan olan say-seçmə oğullarımız rəşadətli ordumuzun tərkibində qəhrəmanlıqla vuruşaraq xalqımıza Qələbə sevincini dadızdırdılar. Onlar sentyabrın 27-dən noyabrın 10-dək cəbhənin bütün istiqamətlərində döyüş əməliyyatlarında fəal iştirak etdilər, Vətənə layiq oğul olduqlarını sonsuz sevgiləri ilə bir daha sübuta yetirdilər.

İkinci Qarabağ müharibəsində Lənkəran rayonu 66 nəfər şəhid verdi. Hazırda şəhid ruhları onların qanı ilə suvarılmış torpaqlarımızda dolaşır. Cəsur, igid, dağ vüqarlı ərənlərimizin hər birinin ömrü bir dastana bərabərdir. Bu millətin oğulları yenilməzdir!

Lənkəran rayonunun Aşağı Nüvədi qəsəbəsinin və Küvənəl kəndinin cəbhəyə könüllü gedən, səfərbərliyə çağırılan, həqiqi hərbi xidmətini yerinə yetirən, eyni zamanda, ehtiyatda olan 18-50 yaş arasındakı oğulları qəhrəmanlıq nümunəsi göstərdilər, Qələbənin əldə edilməsinə özlərinin layiqli töhfələrini verdilər. Ancaq əfsuslar olsun ki, həmyerlilərimizdən iki nəfəri – Kamran Rasim oğlu Əliyev və Romir Rəşadət oğlu Əliyev ən ali məqama – şəhidlik zirvəsinə ucaldılar. Səfərbərliyə alınan vətəranlarımız, çağırışçılarımız da cəbhədə ilk günlərdən müharibənin sonunadək cəsarətlə vuruşdular.

Ümumiyyətlə, Əfqanıstanda, 1-ci və 2-ci Qarabağ müharibələrində Aşağı Nüvədi qəsəbəsi və Küvənıl kəndi 9 nəfər şəhid verib, yüzlərlə əsgərimiz yaralanıb. Onların şərəfli həyat və ömür yolu indiki və gələcək nəsillər üçün örnəkdir.

Bir jurnalist-yazıçı, yaradıcı ziyalı olaraq şəhid eləğlularım, qazilər, veteranlar və müharibə iştirakçıları haqqında qələmə aldığım kitabla onların adını əbədiləşdirməyi, bununla vətəndaşlıq və mənəvi borcumu yerinə yetirməyi qarşıma məqsəd qoydum. Eyni zamanda, keçən əsrin 70-80-ci illərində sovet ordusu sıralarında hərbi xidmət keçərkən həlak olmuş 4 nəfər həmyerlimizin ad-soyadlarını da kitaba saldım. Beləliklə, həyatdan nakam getmiş əsgərlərimizin bütün el-oba tərəfindən tanınması, onların yaddaşlardan silinməməsi üçün əlimdən gələni etdim.

Allah bütün şəhidlərimizə qəni-qəni rəhmət eləsin! Məkanları cənnət, ruhları şad olsun! Qazilərimizə isə Ulu Tanrıdan şəfa, sağlam və uzun ömür diləyirik!

01 oktyabr 2021-ci il.

OĞULLUQ VƏ VƏTƏNDAŞLIQ BORCU

A ilə müqəddəsliyi, yurd, Vətən sevgisi, haqqa imanlı olmaq yazılıb bu xalqın taleyinə. Ruhu insanlığa, saflığa, vətənpərvərliyə sevgidən yoğrulub xalqımızın. Tarix boyunca igid babalarımız ailə şərəfi uğrunda, torpaq uğrunda, haqq, iman yolunda Vətən torpaqlarına göz dikən mənfur düşmənlərə qarşı daim vuruşmuş, doğma torpaqları öz qanları ilə yoğurmuş, müqəddəsləşdirmiş, and yerinə çevirmişlər. Qəlbi təmiz, niyyəti saf, ruhu təbiəti kimi gözəl, dağ vüqarlı igidlər, qəhrəmanlar yurdu Vətənim Azərbaycan. Babaların dastana dönmüş igidliyi, şanı, şərəfi tarix kitabında qanla yazılmış əbədi yaddaşdır. Neməti halal, süfrəsi açıq xalqım kəsdiyi duz-çörəyə xəyanət edənlərə qarşı həmişə amansız olmuş, torpağına göz dikən "qara donlu" kafirlərə sərt üzünü göstərmiş, qarı düşmənlərə qılıncla cavab vermişdir.

Azərbaycan xalqının bir şeydə bəxti gətirməyib; o da insanlığa yad, ləyaqətsiz, mənfur erməni xalqı ilə qonşuluqda yaşamağa məhkum olunmasıdır. Süfrəmizin artığı ilə dolanan bu şərəfsiz millət arxalı köpək

kimi daim qaramızca hürmüş, tarixi saxtalaşdıraraq torpaqlarımız hesabına özlərinə dövlət qurmağa nail olmuşdur. Dəfələrlə Azərbaycana qarşı torpaq iddiaları ilə çıxış edib minlərlə insanın qanının axıdılmasına, minlərlə insanın yurdundan, yuvasından didərgin düşməsinə səbəb olmuşlar.

Bu namərd qonşu ötən əsrin 80-ci illərinin sonunda imperialist havadarlarına arxalanaraq, yenidən torpaq iddiası ilə baş qaldırmış, Azərbaycanın tarixi Qarabağ torpaqlarının bir qismini ələ keçirmişdi. Bu, I Qarabağ savaşında müvəqqəti məğlubiyyət olsa da, torpaq uğrunda minlərlə əsgərimiz əsl qəhrəmanlıq nümunəsi göstərərək vuruşmuş, minlərlə əsgərimiz canlarını Vətən uğrunda qurban verərək şəhid olmuşdu. Otuz ilə yaxın idi ki, torpaqlarımız düşmən tapdağı altında idi.

Ötən illər ərzində ölkəmiz ordusunu gücləndirdi, müasir hərbi texnika ilə silahlandı. Səbri tükənmiş xalqımız atəşkəsi tez-tez pozan mənfur düşməyə layiqli cəza vermək üçün Ali Baş Komandanın əmrini gözləyirdi. Artıq həmin gün gəlib çatdı. 27 sentyabr 2020-ci ildə Azərbaycan Prezidenti, Ali Baş Komandan İlham Əliyev "ƏKS-HÜCUM!!!" əmrini verdi. Qısa zaman kəsiyində, 44 gün ərzində Ali Baş Komandanın "Dəmir yumruğu" ətrafında birləşən əsgərlərimiz düşməni geri oturtdu. 8 noyabr 2020-ci il tarixdə müzəffər ordumuz Qələbə bayrağını mədəniyyətimizin paytaxtı sayılan Şuşa səhərində sancdı. Tarixi torpaqlarımız geri qaytarıldı. Bu, Azərbaycan tarixində ən şanlı qələbə idi.

Ancaq qələbə itkisiz olmur. II Qarabağ savaşında da xalqımız minlərlə oğlunu şəhid verdi. Bu müqəddəs döyüşlərdə ən fəal iştirak edən rayonlardan biri də Lənkəran rayonu oldu. Minlərlə lənkəranlı könüllü olaraq döyüşlərə qatıldı. Rayonumuz bu müharibədə 66 şəhid verdi.

Bu gün xalqımız öz qanları bahasına torpaqlarımızı geri alan şəhidlərimizin ruhu qarşısında baş əyir, adlarını əbədiləşdirir. Hər rayonda, hər kənddə şəhidlər kompleksi tikilməklə yanaşı, yazıçı, şair və jurnalistlərimiz onların qəhrəmanlıqlarından ədəbi-bədii, publisistik əsərlər yazaraq, əbədi salnamə yaradırlar. Bu salnamələrdən biri də yazıçı-publisist İltifat Əhmədovun "Dastana dönən igidlər" kitabıdır.

İltifat Əhmədov ixtisasca jurnalistdir. Uzun müddət "Lənkəran" qəzetində çalışmış, on dörd ildən artıq bu qəzetin baş redaktoru işləmiş təcrübəli publisistdir. Qələmə aldığı publisistik yazıların aktuallığı və sənətkarlıq xüsusiyyətlərinə görə dəfələrlə respublika müsabiqəsinin qalibi olmuşdur. Jurnalistlik fəaliyyəti dövründə ən çox müraciət etdiyi mövzular-dan biri də şəhidlərlə bağlı olmuşdur. İltifat müəllim 2016-cı il Aprel döyüşlərinin qəhrəmanlarından biri olan rayonumuzun Hirkan qəsəbəsində doğulub boya-başa çatan, Xüsusi Təyinatlı Dəstənin kəşfiyyatçısı Rusif İbrahim oğlu Ağayevin şərəfli ömür və döyüş yoluna həsr etdiyi "*Vətən sənə oğul deyir*" adlı kitabını keçən il nəşr etdirmişdir. O, I və II Qarabağ müharibəsində qəhrəmancasına şəhid olmuş bir çox lənkəranlının, eləcə də yaşadığı doğma Kuvənil kəndi

və Aşağı Nüvədi qəsəbəsi şəhidlərinin həyatı və qəhrəmanlıqları haqda oçerklər yazmış, müxtəlif qəzet və jurnallarda dərc etdirmişdir. Müharibə bitdikdən sonra isə Küvənıl kəndi və Aşağı Nüvədi qəsəbəsi şəhidləri haqda kitab yazmağı özünün mənəvi borcu sanmışdır.

O, kitabını "**Dastana dönən igidlər**" adlandırır. Bəli, müəllif kitabına bu adı seçməkdə haqlıdır. Çünki müqəddəs Qurani-Kərimdə deyildi ki: **"Şəhidlər ölmürlər, onlar Allah dərgahında həmişə diridirlər"**. Onlar cismən torpağa tapşırılsalar da, adları, qəhrəmanlıqları xalqın dilində dastana dönərək sahiblərinə əbədi həyat qazandırmışdır.

Kitabın tərtibatına, mövzuların ardıcılığına fikir verdikdə müəllifin jurnalist səriştəsi və bacarığı göz önünə gəlir. Müəllif "Ön söz"dən sonra Aşağı Nüvədi qəsəbəsi və Küvənıl kəndi haqqında məlumat verir. Daha sonra gələcək oxucularını nəzərə alaraq I və II Qarabağ müharibələrinin tarixi və şanlı qələbəmiz, zəfər tariximiz haqda da məlumat verməyi yaddan çıxarmır. I və II Qarabağ müharibələrində şəhid olanlar haqqında qələmə alınmış yazılar "*Eldən gedən oğullar*" adı altında, 44 günlük Vətən müharibəsinin qaziləri olan igidlər haqqında yazılanlar isə "*Sizə bir ömür borcluyuq*" adı altında toplanmışdır.

Qeyd edim ki, kitabda Aşağı Nüvədi qəsəbəsi və Küvənıl kəndinin payına düşən doqquz (onlardan biri Əfqanıstanda şəhid olub) şəhid haqqında məlumat verilib. Müəllif döyüşlərdə iştirak edən qazilərimizi də yaddan çıxarmamış, onların adlarını

və hərbi xidmət dövründə dünyasını dəyişmiş yerli gənclərin adlarını da kitaba salaraq əbədiləşdirmişdir. "Son söz"də kitabı hazırlayarkən müəllifə təmənna güdmədən maddi və mənəvi dəstək olan oğulların da adı böyük minnətdarlıqla tarixiləşib.

"Dastana dönən igidlər" kitabını yazmaqla İltifat Əhmədov öz oğulluq və vətəndaşlıq borcunu ləyaqətlə, halallıqla yerinə yetirmişdir. İllər, əsrlər keçəcək, bu şəhidlərin hər biri haqqında ayrıca kitablar yazılsa belə, bu kitab öz əhəmiyyətini heç vaxt itirməyəcək, dəyəri gündən-günə artacaq, hər evdə, hər ocaqda qorunaraq müəllifinə böyük hörmət qazandıracaqdır. Tarixin sabahına salam verən hər gənc nəsil bu kitabdən babalarının qəhrəmanlıq tarixini öyrənəcək, vətənpərvərlik dərsi keçəcəklər. Xalqımızın taleyinə yazılmış ailə müqəddəsliyi, haqq yolunda imanlı olmaq və yurd, torpaq, Vətən sevgisi bu kitab vasitəsi ilə də gənc nəslin ruhuna ötürüləcəkdir.

Ağamir CAVAD,
şair, Azərbaycan Yazıçılar Birliyi
Lənkəran bölməsinin ədəbi məsləhətçisi.

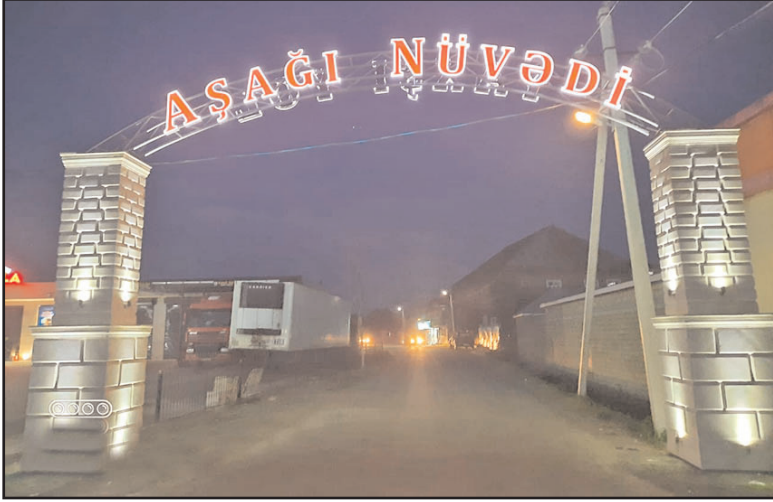
07 oktyabr 2021-ci il.

***YURDUM, YUVAM,
MƏSKƏNİMSƏN***

AŞAĞI NÜVƏDİ QƏSƏBƏSİ HAQQINDA NƏ BİLİRİK?

Aşağı Nüvədi qəsəbəsinin yeni tikilmiş giriş qapısı

Lənkəran rayonunun ən iri yaşayış məntəqələrindən biri olan Aşağı Nüvədi qəsəbəsi haqqında nə bilirik? Bu suala cavab tapmaq üçün Hacı Mirhaşım Talışlının və Hacı Etibar Əhədovun birlikdə qələmə aldıkları "Lənkəran: ensiklopedik məlumat" kitabına (2014-cü il, 1-ci cild) müraciət etmək məsləhətdir. Kitabın 49-cu səhifəsində oxuyuruq:

"Aşağı Nüvədi – Lənkəranda qəsəbə. Rayon mərkəzindən 6 kilometr cənubda, Astaraya uzanan magistral yolunun solunda yerləşir. Şərqdən Xəzər dənizi, cənubdan Kənarmeşə, Şilim, Seydəkəran, qərbdən Viyən kəndləri və Gərmətük qəsəbəsi, şimaldan Velədi və Sütəmurdov kəndləri ilə əhatə olunmuşdur.

Aşağı Nüvədi "Jinə Nüədi" sözündən götürülmüşdür. Talış dilində "Aşağıda yerləşən təzə, yeni kənd" ("jinə" – aşağı, "nüə" – təzə, "di" – kənd) deməkdir.

Ərazisi 303 hektardır. 203 hektarı əkin yeri, 88 hektarı həyətyanı sahə, 9 hektarı öyrüş, 3 hektarı meşə zolağıdır. Əhalisi 3060 nəfərdir. 1566 nəfəri qadındır, 64 nəfəri "Qəhrəman ana"dır. 667 ailə təsərrüfatı vardır (2013-cü ilə olan məlumat).

Qəsəbə XDS İcraiyyə Komitəsi 1960-cı ilin mart ayında təşkil olunmuşdur. İlk sədri Qulam Dədəcan oğlu Mustafayev olmuşdur (1960-1963). Sonrakı illərdə Zülfüqar Süleyman oğlu Əhmədov (1963-1968), Zabitə Əlibala qızı Dadaşova (1968-1970), Ramazan Fəttah oğlu Babayev (1970-1973), Məmmədağa Ələkbər oğlu Həsənov (1973-1976), İdris Kişi oğlu Kişiyev (1976-1990), Rza Baldadaş oğlu Rzayev (1990-1992) qəsəbə Sovetinin sədri işləmişlər.

1992-ci ilin fevral ayında şəhər İcra hakimiyyəti

başçısının qəsəbə üzrə nümayəndəliyi yaradılmışdır. Rza Rzayev (1992-ci ilin iyun ayınadək), İsgəndər Əbilov (1992-1993), yenidən Rza Rzayev (1993-2006), Rasim Əlizadə (2006), Rəşadət Mirzəyev (2006-2017) ərazi icra nümayəndəsi işləmişlər (*sonralar Bünyad Şahbazov (2017-2020) bu vəzifədə çalışmışdır. 2020-ci ilin fevral ayından isə Paşa Məmmədov icra nümayəndəsidir – red.*).

Nümayəndəliyə Aşağı Nüvədi qəsəbəsi və Küvənıl kəndi daxildir.

Qəsəbədə mədəniyyət evi, kitabxana, yeni tipli tam orta məktəb, məscid, uşaq bağçası, aptek (1984), həkim ambulatoriyası, məişət evi, şadlıq evi, ticarət və ictimai iaşə obyektləri fəaliyyət göstərir.

Tərəvəzçilik qəsəbədəki təsərrüfatın əsas iqtisadiyyatını təşkil edir. Baloğlan Abbasovun adını daşıyan təsərrüfat respublikada ən iri tərəvəzçilik sovxozlarından olmuş, dörd dəfə Ümumittifaq yarışının qalibi çıxmış, Sovetlər dövrü üçün yüksək mükafat hesab edilən Sov. İKP MK, SSRİ Nazirlər Soveti, ÜİHİMŞ və ÜİLKGİ MK-nın keçici Qırmızı bayrağına layiq görülmüşdür.

Hektarlardakı məhsuldarlığa görə Lənkəranda ən yüksək göstərici Baloğlan Abbasov adına sovxozda əldə edilmişdir (1 hektardan 600 sentner). 1970-1985-ci illərdə yüksək göstəricilərə görə 2

nəfər Sosialist Əməyi Qəhrəmanı, 1 nəfər Azərbaycan SSR Tərəvəz ustası adına, 1 nəfər Respublika Dövlət mükafatına layiq görülmüş, 14 nəfər Lenin ordeni, 25 nəfər "Oktyabr İnqilabı" ordeni, 29 nəfər müxtəlif dərəcəli "Şöhrət" ordeni, 23 nəfər Qırmızı Əmək Bayrağı ordeni, 30 nəfər "Şərəf Nişanı" ordeni, 150 nəfər "Əmək igidliyinə görə" və "Əməkdə fərqlənməyə görə" medalları ilə təltif edilmişdir.

Sovxoz 1992-ci ildə ləğv edilmiş, torpaq islahatına uyğun olaraq aqrar islahat komissiyası yaradılmış, sahələr əhali arasında paylanmışdır.

1999-cu ilin yanvar ayından nümayəndəlikdə iki bələdiyyə fəaliyyət göstərmişdir. Məzahir Xalıq oğlu Abdullayev Aşağı Nüvədi qəsəbə, Hacığa Hacıəli oğlu Hacıyev Küvənli kənd bələdiyyəsinin sədri seçilmişlər. 2001-2010-cu illərdə Sosialist Əməyi Qəhrəmanı Məmmədza Rıfulla oğlu Rəsulov Aşağı Nüvədi bələdiyyəsinin sədri olmuşdur. 2010-cu il seçkilərində Aşağı Nüvədi bələdiyyəsi Seydəkəran, Kənarməşə və Küvənli bələdiyyələri ilə birləşdirilmiş, İqbal Abidin oğlu İbrahimov bələdiyyənin sədri seçilmişdir.

Aşağı Nüvədi xəstəxanası 1955-ci ildə təşkil edilmişdir. 1961-ci ildə 25 çarpayılıq uyğunlaşdırılmış yeni xəstəxana binasına köçürülmüşdür. 1980-ci ildə xəstəxanada çarpayılardan sayı 35-ə

çatdırılmış, yeni həkim ambulatoriyası açılmışdır. 1998-ci ildən qəsəbə Sağlamlıq Mərkəzi kimi fəaliyyət göstərmişdir.

Məmmədbağır Axundov (1982-1992), Bəxtiyar Məhərrəmov (1992-ci ildən) xəstəxananın baş həkimi işləmişlər.

Aşağı Nüvədi məktəbi 1919-cu ildə Davud Sədyarovun mülkündə fəaliyyətə başlamışdır. İlk müdiri Fərəculla Daşdəmirovdur (1919-1924). Sonrakı illərdə Nüsrət Əsədullayev (1924-1927), Əşrəf Məmmədov (1927-1930), Mərdi İbadov (1930-1938), Mirzə Kərim Hüseyinov (1938-1949), Fazil Məmmədov (1949-1952), Əkbər Şərifov (1955-1962), Muxtar Şəfiyev (1962-1968), Əlimuxtar Mehdiyev (1968-1971), Baloğlan Şərifov (1971-1996), Natiq Bağırov (1996-2006), Nisə Camalova (2006-cı ildən) məktəbin direktoru işləmişlər.

1919-1938-ci illərdə ibtidai, 1938-1964-cü illərdə yeddillik, 1964-1968-ci illərdə əsas məktəb kimi fəaliyyət göstərmişdir. 1968-ci ildə tam orta məktəbə çevrilmişdir.

İndiki məktəb binası 1975-ci ildə istifadəyə verilmişdir.

Məktəb 2003-cü ilin oktyabr ayından "İctimai fəal məktəb" (İFM) şəbəkəsinə qoşulmuşdur.

Məktəbdə 588 şagird təhsil alır, 91 müəllim dərslər deyir (2013).

Aşağı Nüvədi poçt şöbəsi 1968-ci ildən fəaliyyət göstərir. Məmmədrahim Həsənov (1968-1990), Fuad Əkbərov (1990-2005), Nail Rzayev və Arif Quliyev (2010-cu ildən) poçt şöbəsinin müdiri işləmişlər. İbrahim Səfərov, Vəciyyə Səfərova, Nusriddin Cəfərov, Nail Hüseynov, Vəliəğa Hüseynov, Ələkbər Hüseynov, Firəngiz Əliyeva, Rəfail Cəfərov, Ağayar Səfərov müxtəlif illərdə qəsəbənin poçtalyonu işləmişlər (*hazırda poçt şöbəsinin müdiri İbrahim Kazımovdur – red.*).

Qəsəbədə 512 nömrəlik elektron ATS fəaliyyət göstərir."

*(Mirhaşım Talışlı, Etibar Əhədov:
"Lənkəran: ensiklopedik
məlumat" kitabı, Bakı-2014)*

KÜVƏNİL - NİL AĞACININ ÖNÜNDƏ KƏND

KüvənİL kənd məscidi

"KüvənİL – Lənkəranda kənd. Aşağı Nüvədi qəsəbə icra nümayəndəliyinə daxildir. Lənkəran-Astara şose yolunda, rayon mərkəzindən 6 km cənub-şərqdə yerləşir.

Aşağı Nüvədi şəhər tipli qəsəbəyə çevriləndən sonra kənd statusunu almışdır (1971).

Cənubdan Gərmətük qəsəbəsi və Viyən, şimaldan Sütəmurdov, qərbdən Velədi kəndləri, şərqdən Aşağı Nüvədi qəsəbəsi ilə əhatə olunmuşdur.

Küvənəl toponimi talış dilindəki "ku" (dağ, təpə), "və" (qabaq, ön hissə), "nil" (azat ağacı) sözlərindən yaranıb, "Nil ağacının önündə kənd" mənasını verir.

Ərazisi 80 hektar, əhalisi 1363 nəfərdir, 667 nəfəri qadındır. 294 ailə təsərrüfatı var (2013).

Kənddə mədəni-məişət obyektləri, məscid, ticarət, iaşə müəssisələri və s. vardır.

1997-ci ilədək Baloğlan Abbasov adına sovxozun tərkibində fəaliyyət göstərmişdir.

Əhali tərəvəzçilik və heyvandarlıqla məşğuldur."

*(Mirhaşım Talışlı, Etibar Əhədov:
"Lənkəran: ensiklopedik məlumat"
kitabı, Bakı-2014)*

***BU MİLLƏTİN İGİDLƏRİ
YENİLMƏZİ!***

BİRİNCİ QARABAĞ MÜHARİBƏSİNİN TARİXİNƏ QISA NƏZƏR

Lənkəranda Şəhidlər Xiyabanı

1988-ci ildə keçmiş Dağlıq Qarabağ Muxtar Vilayətində (DQMV) Ermənistan ilə birləşmək istəyən separatçı hərəkatın tələbi başladı. Bu, əvvəllər nisbətən dinc xarakter daşısa da, növbəti aylarda SSRİ dövlətinin süqutunun yaxınlaş-

ması səbəbindən fərqli istiqamət aldı. Etnik azərbaycanlılar ilə ermənilər arasında getdikcə böyüyən şiddətli münaqişə sonralar qanlı toqquşmalarla müşayiət olundu.

Azərbaycanın ilk vaxtlarda əsas məqsədi separatçı hərəkəti məhv etmək, Ermənistanın niyyəti isə Azərbaycanın beynəlxalq çərçivədə tanınan ərazilərinin bir hissəsini ilhaq etmək idi. Bu zaman kəsiyində DQMV-nin yerli parlamenti muxtar vilayətin Ermənistanla birləşdirilməsinin lehinə səs verib, referendum keçirdi. Dağlıq Qarabağın azərbaycanlı əhalisinin referendumu boykotuna rəğmən erməni əsilli seçicilərin əksəriyyəti sözügedən aktın lehinə səs verərək münaqişənin yeni qarşıdurmalar fazasına keçməsinə sürətləndirdi. Azərbaycandan ayrılmaq haqqında bəyannamə bu torpaq münaqişəsinin son nəticəsi oldu. Azərbaycan dövlət müstəqilliyini elan etdikdən sonra Qarabağ ermənilərinin əksəriyyəti Azərbaycanın tərkibindən çıxmaq qərarına gəldilər və qondarma "Dağlıq Qarabağ Respublikası"nın müstəqilliyini elan etdilər.

Tərəflər arasında genişmiqyaslı döyüşlər 1992-ci ilin qışında başladı. 1993-cü ilin yazında Ermənistan qüvvələrinin DQMV-nin tərkibində olmayan torpaqları işğal etməsi regiondakı digər ölkələrin müharibəyə qatılması üçün təhdid yaratdı. 1994-cü ilin may ayında atəşkəs elan olunana qədər ermənilər Qarabağın əksər hissəsini, demək olar ki, tam öz nəzarətinə keçirdilər, əlavə olaraq DQMV-nin tərkibində olmayan 7 ətraf rayonun işğalı nəticəsində

Azərbaycan torpaqlarının 20 faizinə nəzarət etdilər.

Münaqişə nəticəsində Ermənistan və Qarabağdan bir milyondan çox azərbaycanlı məcburi köçkün və qaçqın vəziyyətinə düşdü. 1991-1994-cü illərdə Qarabağda və dövlət sərhədində baş vermiş döyüş əməliyyatlarında 11 min 557 nəfər Azərbaycan hərbiçisi şəhid oldu. Ən çoxsaylı itkilər 1992-1994-cü illərdə davam edən hərbi əməliyyatlar zamanı baş verdi. 1994-cü ilin may ayının 12-də atəşkəs əldə olundu. Daha sonra münaqişənin ATƏT-in (Avropada Təhlükəsizlik və Əməkdaşlıq Təşkilatı) prinsipləri əsasında sülh yolu ilə həlli üçün ATƏT-in Minsk qrupu yaradıldı.

Birinci Qarabağ müharibəsində Lənkəran rayonunun da vətənpərvər, cəsur oğulları fədakarlıq göstərərək mənfi düşməne qarşı igidliklə vuruşdular. Səfərbərlik və Hərbi Xidmətə Çağırış üzrə Dövlət Xidməti Lənkəran rayon şöbəsindən aldığımız son məlumatlara görə, onların 173 nəfəri şəhidlik zirvəsinə ucaldı.

14 iyun 2021-ci il.

MÖHTƏŞƏM QƏLƏBƏ - ŞANLI ZƏFƏR TARİXİMİZ

	Cəbrayıl: 04.10.2020	
	Füzuli: 17.10.2020	
	Zəngilan: 20.10.2020	
	Qubadlı: 25.10.2020	
	Şuşa: 08.11.2020	
	Ağdam: 20.11.2020	
	Kəlbəcər: 25.11.2020	
	Laçın: 01.12.2020	

Ümummilli Lider Heydər Əliyevin layiqli davamçısı, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, Silahlı Qüvvələrin Ali Baş Komandanı İlham Əliyevin son 17 il ərzində siyasi, iqtisadi, ordu quruculuğu sahəsində həyata keçirdiyi ciddi islahatlar, Azərbaycan həqiqətlərinin dünyaya çatdırılması istiqamətində beynəlxalq sahədə gördüyü tədbirlər, müdrik və uzaqgörən siyasəti nəticəsində ölkəmizin ərazi bütövlüyü hərbi-siyasi yolla bərpa edildi və böyük zəfərin əldə edilməsi tarixə qızıl hərflərlə həkk olundu. Dövlət başçımızın elan etdiyi "Qarabağ Azərbaycandır və nida!" şüarı xalqımızı müqəddəs

2-ci Qarabağ müharibəsində şəhid olan lənkəranlılar

Vətən torpağı uğrunda qələbəyə səsləyən rəhbər çağırışı oldu. Cənab İlham Əliyev daim çıxışlarında demişdir ki, gün gələcək Azərbaycan bayrağı işğal edilmiş torpaqlarda, o cümlədən Şuşada qaldırılacaqdır.

Məhz möhtərəm Prezidentin müdrik siyasəti nəticəsində işğalçı Ermənistan ordusunun hücumuna cavab olaraq 2020-ci il sentyabrın 27-də əks-hücum əməliyyatının başlanması haqqında siyasi qərar verildi. 44 gün davam edən Vətən müharibəsində şanlı Azərbaycan ordusu mükəmməl və yüksək peşəkarlıqla hərbi əməliyyatlar keçirərək cəsarət,

rəşadət, qəhrəmanlıq, güc və milli ruh nümayiş etdirdi. Ən müasir silahlardan istifadə etməklə, minimal itkilər verərək düşməyə sarsıdıcı zərbələr endirildi. Sonda tarixi Qələbə qazanıldı – 300-ə yaxın kənd, 5 şəhər – Füzuli, Zəngilan, Cəbrayıl, Qubadlı, Şuşa və 4 qəsəbə, çoxsaylı strateji yüksəkliklər hərbi yollarla işğalçılardan azad edildi. 3 rayonumuz – Ağdam, Laçın və Kəlbəcər isə bir güllə belə atılmadan, bir şəhid verilmədən siyasi yollarla geri qaytarıldı. Vətən müharibəsinin hər günündə ordumuz ancaq irəli getdi, mövqelərindən geri çəkilmədi. 44 günlük müharibədə cəmiyyətimizin nümayiş etdirdiyi möhtəşəm səfərbərlik xalqımızın Prezident İlham Əliyevin ətrafında sıx birləşdiyini sübut etdi.

Hələ Vətən müharibəsinin davam etdiyi müddətdə dövlət başçımızın dünyanın aparıcı KİV-lərinə verdiyi 30-dan artıq müsahibə dünya informasiya məkanında ölkəmizə qarşı olan hücumları darma-dağın etdi. Ermənistanın və onun havadarlarının işğala əsaslanan planları alt-üst oldu. Xalqımızın birlik və güc simvoluna çevrilən "Dəmir yumruq!" mənfur düşmənin belini qırdı. Ermənistanın 30 ilə yaxın davam edən işğalçılıq siyasətinə son qoyulmaqla tarixi ədalət bərpa olundu. Yekunda isə Azərbaycan xalqının 30 ilə yaxın davam edən "Qarabağ həsrəti"ni həmişəlik son qoyuldu...

15 iyun 2021-ci il.

8 NOYABR AZƏRBAYCANDA ZƏFƏR GÜNÜDÜR

*2021-ci ilin may ayında Lənkəran şəhərində şəhid ailələri
və qazilər üçün istifadəyə verilmiş beşmərtəbəli
yaşayış binası*

*Azərbaycan və Ermənistan arasında döyüşlər 27 sentyabr 2020-ci il tarixdə başlayıb və 10 noyabr 2020-ci il tarixdə dayandırılıb.

*Bu müddət ərzində ölkələr üç dəfə humanitar atəşkəs barədə razılığa gəliblər. Lakin o, hər dəfə ermənilər tərəfindən pozulub.

*Azərbaycan, Rusiya və Ermənistan liderləri arasında imzalanmış bəyanata görə, noyabrın 10-da Qarabağda döyüşlər dayandırılıb və atəşkəs barədə razılığa gəlinib.

*Azərbaycan Ermənistanın işğalında olmuş Cəbrayıl, Qubadlı, Füzuli, Zəngilan və Şuşa şəhərlərini, bəzi kəndləri, həmçinin bəzi strateji yüksəklikləri azad edib.

*Üçtərəfli razılaşma əsasında Ağdam rayonu 20 noyabrda, Kəlbəcər rayonu 25 noyabrda, Laçın rayonu 1 dekabrda Azərbaycana qaytarılıb.

*İkinci Qarabağ Müharibəsində Azərbaycan ordusunun 2914 nəfər hərbiçisi şəhid olub. 7 hərbi qulluqçu itkin düşüb. 12 hərbi qulluqçu əsir götürülüb.

*Hazırda Rusiya sülhməramlıları Qarabağdadır. Onlar 5 il müddətinə orada qalacaqlar.

*100 nəfər azərbaycanlı mülki şəxs həlak olub.

*3 nəfər azərbaycanlı mülki şəxs əsir götürülüb.

*Vətən müharibəsində 66 nəfər lənkəranlı şəhidlik zirvəsinə yüksəlib.

15 iyun 2021-ci il.

**ELDƏN GEDƏN
OĞULLAR**

AŞAĞI NÜVƏDİNİN İLK ŞƏHİDİ

Kitabın ərsəyə gəlməsində maddi və mənəvi yardımını əsirgəməyən həmkəndlilərimin bir neçəsi ilə çayxanada əyləşib bəzi məsələləri müzakirə edirdik. Hacı Nadir Kazımov maraqlı bir təklif irəli sürdü:

– İltifat müəllim, – dedi, – gələsənə Qarabağ şəhidlərinə və qazilərinə həsr etdiyin kitabına Aşağı Nüvədinin ilk şəhidi, Əfqanıstanda beynəlmiləl borcunu yerinə yetirərkən qəhrəmancasına həlak olan **Daşi Hüseynov** da daxil edəsən?

Hacı Nadirin bu təklifi məclis iştirakçıları tərəfindən yekdilliklə dəstəkləndi. Hamı mənim reaksiyamı gözləyirdi.

– Hacı, çox sağ ol, – deyə cavab verdim. – Nə yaxşı təklifdir. Tamam unutmuşdum. Daşi Hüseynov 1986-cı ildə Əfqanıstanda şəhidlik zirvəsinə ucalanda işlədiyim "Leninçi" (indiki "Lənkəran") qəzetində onun haqqında məqalə yazmışam. Həmin məqaləni redaksiyamızın arxivində axtarıb taparam.

Beləliklə, "Dastana dönən igidlər" adlı kitabımı qəsəbəmizin ilk şəhidi Daşi Oruc oğlu Hüseynovla başlamaq qərarına gəldim. Bu məqsədlə bir neçə

***Lənkəran şəhərində “əfqan döyüşçüləri”nin şərəfinə
tikilən barelyef (sağdan 2-ci Daşı Hüseynov)***

gündən sonra onun qəsəbədə yaşayan ata ocağına getdim. Vədələşdiyimiz saatda məni Daşının böyük qardaşı, orta məktəbdə bir sinifdə oxuduğum Əvəz qapıda qarşıladı. Həyətə daxil olanda təxminən 50-60 il bundan əvvəl tikilmiş, aynabəndsiz, qapı-pəncərəsi yararsız, az qala qəzalılı vəziyyətdə olan ev diqqətimi çəkdi. İsti, bürkülü yay axşamı olmasına baxmayaraq, Əvəzin təklifi ilə yuxarı qalxıb dəhlizdə əyləşdik. Burada hər tərəf açıq olduğundan, istiliyi o qədər də hiss etmədim. Anası, gözləri görməyən, evin girəcəyindəki bir küncdə əyləşən 84 yaşlı Fatma xala

ilə salamladıqdan sonra Əvəzə belə bir sualla müraciət etdim:

– Ay Əvəz, ailə şəraitinizin qeyri-qənaətbəxş olması barədə indiyədək kimə, hara müraciət etmişən?

– Atam rəhmətə getməmişdən əvvəl, – deyə Əvəz məlumat verməyə başladı, – doxsanıncı illərin əvvəllərində sovxozun o vaxtkı rəhbərliyinə torpaqla bağlı müraciət etmişdi. Az sonra bizə qəsəbənin yuxarı məhəlləsində 6 sot torpaq sahəsi ayırdılar. Hazırda orada kiçik qardaşım Vahab ev tikib ailəsilə birlikdə yaşayır. O vaxtdan bu günədək heç kəsə, heç yərə müraciət etməmişik.

On il bir sınıfdə oxuduğum, şəhid ailəsinin böyük övladı olan Əvəz Hüseynov təbiətə çox sakit, mülayim adamdır. Məktəb illərində də bu xasiyyətinə görə bəzən bizimlə qaynayıb-qarıxmırdı. Bütün bunlara baxmayaraq, dərslərini yaxşı oxuyurdu. Müəllimlər onun xətrini çox istəyir, tərbiyəsinə, mərifətinə görə Əvəzi nümunə göstərirdilər. Ailəsinin maddi durumu imkan vermədiyindən o, təhsilini davam etdirə bilmədi və bir qədər də gec evləndi. Hazırda xəstəlik pensiyası alır.

– Gördüyün bu evimizi ikinci Dünya müharibəsinin veteranı olmuş babam Cahangir əllinci illərdə tikdirib, – Əvəz əlavə etdi. – Mən, gözləri tutulmuş anam, həyat yoldaşım, oğlum və bacım ikiotaqlı mənzildə birtəhər yaşayırıq. Hazırda yeganə oğlum üçün öz həyatımızda ev tikmək istəyirəm. Bünövrəni çoxdan qazmışıq. İmkanımız olanda daş, qum alırıq.

Ailə vəziyyətinə, mənzil şəraitinə görə oğlumu evləndirə bilmirəm. Ümidlərimizi Allaha bağlamışıq...

Həqiqətən də, ürəkağrından söhbət idi. Əvəzə məsləhət gördüm ki, əlaqədar təşkilatlara, qurumlara yazılı, şifahi müraciətlər eləsin. Axı, indiki dövrdə hökumətimiz, dövlətimiz şəhid ailələrinə hər cür lazımı köməklik göstərir. Bu ailəni isə arayıb-axtaran yoxdur. Çünki onlar ailə vəziyyətləri ilə əlaqədar heç yerə məlumat verməyiblər. Mən Əvəzə kitabda bu barədə yazacağıma söz verdim.

Daha sonra şəhid Daşı Hüseynovla bağlı sənədlərlə, şəkillərlə tanış oldum. Əvəz əvvəlcə illərdir göz bəbəyi kimi qoruyub saxladığı "Leninçi" qəzetini mənə uzatdı. Qəzetin 24 yanvar 1989-cu il tarixli 11-ci nömrəsində 3-cü səhifədə dərc edilmiş "Yarımçıq qalmış ömür" sərəlvhəli məqaləmi göstərdi. Həmin məqaləni bu qeydlərimin sonunda hörmətli oxucularımıza təqdim edəcəyəm.

Əfqanıstan Demokratik Respublikasında beynəlmiləl borcunu yerinə yetirərkən şəhid olan Daşı Oruc oğlu Hüseynov ölümündən sonra Əfqanıstan Respublikası Prezidentinin 15 may 1988-ci il tarixli qərarı ilə "Beynəlmiləlçi-döyüşçüyə xeyirxah əfqan xalqından" medalına, SSRİ Ali Soveti Rəyasət Heyətinin Sədri M. Qorbaçovun 28 dekabr 1988-ci il tarixli qərarı ilə "Döyüşçü-beynəlmiləlçiyə" Fəxri Diplomuna və ən nəhayət, SSRİ Ali Soveti Rəyasət Heyətinin 1 noyabr 1989-cu il tarixli qərarı ilə "Qızıl Ulduz" ordeninə layiq görülmüşdür.

Həmin illərdə Aşağı Nüvədi qəsəbə orta məktəbinin pioner drujina qərargahına onun adı verilmişdir. Lənkəran şəhərinin mərkəzində, rayon məhkəməsi ilə üzbəüz ərazidə Əfqanıstan şəhidləri üçün salınan parkda bərelyefi ucaldılan 5 nəfər beynəlmiləlçi-döyüşçüdən biri Daşı Hüseynovdur. 2015-ci ildən şəhid ailələri üçün ayrılmış aylıq pensiya onun anası Fatma xalaya verilir (həmin vəsait hazırda 500 manatdır).

D.Hüseynov Aşağı Nüvədi qəsəbə qəbiristanlığında dəfn edilmişdir. Şəhidin başdaşı və məzarüstü Aşağı Nüvədi qəsəbə XDS İcraiyyə Komitəsi tərəfindən düzəldilmişdir.

Bəli, "Qızıl Ulduz"lu qəhrəman, 19 yaşında şəhidlik zirvəsinə ucalan, nakam taleli Daşı Hüseynov kimi oğullarımızı daim xatırlamaq, onların ailə üzvlərinə diqqət və qayğı göstərmək hamımızın borcudur. Şəhidlərimizin əziz xatirəsi qədirbilən xalqımızın yaddaşında əbədi yaşamalıdır.

13 iyul 2021-ci il.

YARIMÇIQ QALMIŞ ÖMÜR

Bu ömürdən yazmaq, söhbət açmaq çox çətindir. Ona görə çətindir ki, haqqında danışacağımız adam artıq həyatda yoxdur. Bu gün ondan yadigar qalan yalnız kövrək xatirələrdir.

Çox az yaşadı – cəmi 19 bahar! İllər, qərirlər bir-birini əvəz edəcək, o isə 19 yaşında həmişə cavan qalacaq!

Atası Oruc kişi təbiətə çox sakit adamdır. Qəsəbənin xeyir-şərində yaxından iştirak edir. Baloğlan Abbasov adına sovxozda fəhlə işləyir. Anası Fatma xala mehriban, sadə qadındır. O da sovxozda tərəvəzçidir. Bu ailədə 6 uşaq dünyaya göz açmışdır: Əvəz, Ramiz, Daşi, Rahab, Vahab və Zülfiyyə.

Daşi Hüseynov Aşağı Nüvədi qəsəbə orta məktəbini bitirdikdən sonra sənət öyrənmək məqsədilə Lənkəran 169 nömrəli texniki peşə məktəbinə daxil olub. 1985-ci ilin aprel ayında rayonun hərbi komissarlığından çağırış vərəqəsi alıb və ayın 19-da Vətən qarşısında övladlıq borcunu yerinə yetirmək üçün ordu sıralarına yola düşüb. Xidmətə Əfqanıstan Demokratik Respublikasında başlayıb. Uzaq əfqan

torpağından valideynlərinə göndərdiyi məktublarını, bir qayda olaraq, belə tamamlayırdı: "Hərbi xidmətimi axıradək vicdanla yerinə yetirəcək, ataların şanlı döyüş yolunu layiqincə davam etdirəcəyəm."

1986-cı ilin isti iyul günləri idi. Ata da, ana da sübh tezdən tərəvəz tarlasına işə getmişdilər. Fatma xala arada fürsət tapıb Daşiyə qurbanlıq boyun olduqları toğlu üçün xeyli ot, yonca da yığmışdı. Ancaq nə biləydi ki...

Axşamüstü Daşinin əmisi Nurəli kişini Aşağı Nüvədi qəsəbə Sovetliyinə çağırırdılar. N hərbi hissəsindən göndərilmiş teleqramı ona təqdim etdilər. Teleqramda deyilirdi: "Hörmətli Oruc və Fatma Hüseynovlar! Oğlunuz sırası əsgər Daşi Hüseynov dost Əfqanıstanda xidməti borcunu yerinə yetirərkən 1986-cı il iyulun 23-də həlak olmuşdur. O, son nəfəsinədək sovet döyüşçüsünün şərəfini uca tutmuş, Lenin komsomolunun şanlı ənənələrini layiqincə davam etdirmişdir..."

İyulun 27-də beynəlmiləlçi-döyüşçünün dəmir çərçivəli tabutunu torpağa tapşırdılar. Dəfn mərasimində rayon hərbi komissarlığından, şəhər partiya komitəsindən, rayon XDS icraiyyə komitəsindən və digər təşkilatlardan nümayəndələr iştirak edirdilər. Təntənəli nitqlər söylədilər, 19 yaşında dost xalqın əmin-amanlığı uğrunda canından keçmiş əsgərin adının əbədiləşdirilməsinin vacibliyi haqqında danışıdılar.

Daşinin xatirəsi, şübhəsiz, döyüş dostlarının qəlbində həmişə yaşayacaq. Qısa ömründə o, müəllim-

lərinin, dost-tanışlarının xatirəsində necə qalmışdır? Bu məqsədlə Daşinin 10 il oxuduğu Aşağı Nüvədi qəsəbə orta məktəbində olduq, ona dərs demiş müəllimlərlə görüşdük. Dil-ədəbiyyat müəllimi Tariyel Əhmədov dedi:

– Daşı kimi həmişə öyrənməyə can atan və bir qədər də utancaq şagirdi unutmaq olarmı? Hərbi xidmətdə olduğu müddətdə doğma məktəbə tez-tez məktublar yazırdı. Bu yaxınlarda məktəbimizin pioner drujina qərargahına onun adını vermişik. Ancaq yaxşı olardı ki, qəsəbə orta məktəbi Daşinin adını daşıyaydı. Qəsəbə küçələrindən birinə beynəlmiləldöyüşçünün adının verilməsinə əlaqədar təşkilatlar lazımi köməklik göstərəydilər...

İltifat ƏHMƏDOV.
("Leninçi" qəzeti, 24 yanvar 1989-cu il)

VƏTƏN SEVGİSİ

...Bir neçə ay əvvəl İmanı əsgər paltarında gördüm. – Lənkəran milli alayında xidmət edirəm, – dedi. – Tezliklə ön cəbhəyə, azğın ermənilərlə döyüşə gedəcəyəm.

Aşağı Nüvədi qəsəbəsində hamının şiltaq, bir qədər də ərköyün kimi tanıdığı bu qarayanız, çəlimsiz oğlanın sözlərindəki qətiyyət, inam hissi mənə sanki qol-qanad verdi.

– Get, qardaş, – dedim, – indi qeyrət vaxtıdır. Cəbhə sınaq, dözümlük məktəbidir. Ancaq özündən muğayət ol. Allah amanında.

O, özünəməxsus şiltaqlıqla gülümsünərək əlavə etdi:

– Vətən sevgisini mütləq sübuta yetirəcəyəm!

...İmanın cəbhədəki qəhrəmanlığından yalnız bir-iki söz eşitmişəm. Onu da cəbhəçi dostları danışblar. Tank sürücü-mexaniki kimi 30 iyul 1992-ci il tarixdən Qarabağa – döyüş bölgəsinə göndərilib. Metişen, Maqauz kəndlərinin düşmənlərdən təmizlənməsində xüsusi fədakarlıq göstərmiş. O, düşmən mövqeyinə çox hücumlar etmiş, quldurlara güclü zərbələr endirmişdir.

Avqustun 19-da ermənilər Ağdərə rayonunun

Kasapet kəndi ətrafına güclü hücumla keçmişdilər. Quduzların qarşısını almaq üçün var qüvvələri ilə müdafiə olunan döyüşçülərimiz bir an da olsa geri çəkilmədilər. İman Dadaşov idarə etdiyi tankla ermənilərə qan uddururdu. Bu döyüşün onun üçün sonuncu olacağına inanmırdı. Axı o, ölümün gözlərinə dik baxırdı. Hətta son anlarında belə nikbinliyini itirməmişdi. Uğurlu döyüş əməliyyatında tankla birlikdə minaya toxunaraq şəhid oldu.

Bəli, 19 il yaşamış İmanın əsgər ömrü, cəbhəçi taleyi beləcə yarımçıq qaldı. Yox, buna yarımçıq ömür demək olmaz! Qanı ilə Vətən torpağını suvaran igidlərin ömrü ölməzlərin ömrünə qovuşur.

– Lənkəran alayının komandanlığı İman Qəzənfər oğlu Dadaşovu "Azərbaycanın Milli Qəhrəmanı" adına təqdim etmişdir, – deyə qərargah rəisinin müavini Balayar Sadiq söhbət zamanı bildirdi. – İgid həmyerlimizin adı əbədiləşdirilməlidir. O, buna layiq oğul idi. İmanın şücaətləri, göstərdiyi igidliklər mütləq qiymətini almalıdır.

Daim Vətəninə düşünən İman Dadaşov hazırda özü kimi neçə-neçə qəhrəmanın uyuduğu şəhərimizin "Şəhidlər xiyabanı"nda yatır. Allah rəhmət eləsin! Qəbri nurla dolsun!

İltifat ƏHMƏDOV.
("Lənkəran" qəzeti, 23 sentyabr 1992-ci il)

ŞƏHİD İMANIN ATA OCAĞINDA

Qızıl payızın başlanğıcında, sentyabr ayının 3-də, axşamüstü Birinci Qarabağ müharibəsinin Aşağı Nüvədi qəsəbəsindən olan ilk şəhidi İman Qəzənfər oğlu Dadaşovun ata ocağına yollandım. Burada İmanın böyük qardaşı İdman öz ailə üzvləri ilə yaşayır. Anası Aliyə 1990-cı ildə, atası Qəzənfər isə 5 il bundan əvvəl dünyalarını dəyişiblər. Onların 2 oğlu, 2 qızı olub: İdman, İman, Rəvayət və Yeganə.

Həyətdə çay stolu arxasında söhbət zamanı öyrəndim ki, Qəzənfər ikinci dəfə evləndiyindən şəhidin vərəsəsi kimi İmanın subay bacısı Yeganə təyin edilib. Dövlət tərəfindən şəhidlər üçün ayrılan 11 min manat vəsait Yeganənin adına verilib. Həmin pul bu ev-əşiyin əsaslı təmirinə, həyət-bacanın abadlaşdırılmasına, iri və xırda buynuzlu mal-qaranın alınmasına xərclənib. Şəhidin atası Qəzənfər isə vəfat edənədək

şəhid ailələri üçün verilən aylıq pensiyadan yararlanıb.

İdman, Rəvayət və Yeganə ailə həyatı qurublar, evləniblər. İdman Kərgəlan kəndindən olan Kamilə Şahmarova ilə evlənib, bu izdivacdan iki oğlu, bir qızı dünyaya gəlib. Bacılar Rəvayət Türkiyədə, Yeganə isə Bakıda yaşayır.

İdmanın böyük oğlu Elşən 2009-cu ilin oktyabr ayında həqiqi hərbi xidmətə çağırılıb. Dörd aydan sonra, yanvarın 14-də Tərtər rayonunun Şıxarx kəndində qulluq zamanı ehtiyatsızlıq nəticəsində odlu silahdan açılan atəşdən həlak olub. Məzarı Aşağı Nüvədi qəsəbə qəbiristanlığındadır. İdmanın ikinci oğlu İman şəhid əmisinin adını daşıyır. 23 yaşındadır, subaydır. Qızı Aysel qonşuluğa gəlin köçüb.

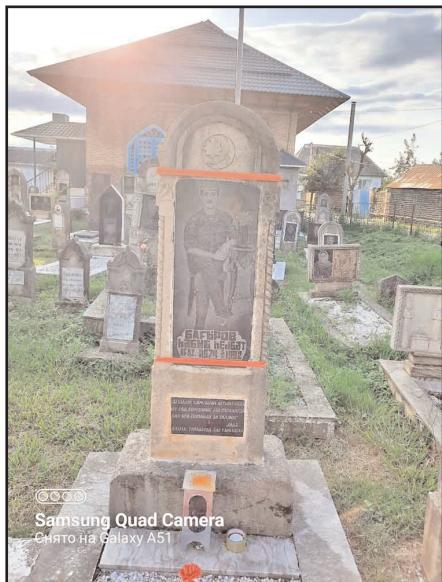
Bu ailə çox sadə həyat tərzini keçirir. İdman uzun illərdir ki, dəmir məmulatları toplayıb qəbul məntəqəsinə təhvil verməklə ailəsini dolandırır. Oğlu Elşən də kiçik yaşlarından əsgərliyə gedəndək evlərdən boş butulkalar yığmaqla atasına kömək edir, ailəsinə çörəkpulu gətirirdi.

Ürəyində şəhid qardaş və oğul itkisini yaşadan, ömrünün 50-ci payızına qədəm qoyan İdman və onun ailəsi ilə vidalaşmış, vədələşdiyimiz kimi, Birinci Qarabağ müharibəsinin şəhidi Həbib Bağirovun ata ocağına üz tutdum.

4 sentyabr 2021-ci il.

ŞƏHİD HƏBİB BAĞIROV ADINA KÜÇƏ

Aşağı Nüvədi qəsəbəsinin mərkəzindən, keçmiş Mədəniyyət evinin yanından sağ tərəfdə yerləşən, Çəkirə məhəlləsi adlanan əsas yola (bu yol uzun bir məsafə qət edir, qonşu Viyən kəndinin ərazisinədək uzanır) şəhid Həbib Bağirovun adı verilib. Vaxtilə balaca Həbib bu yolla Aşağı Nüvədi qəsəbə orta məktəbinə

gedib-gəlib, böyük həyata qədəmlərini buradan atıb. Mən də bu yolla təxminən 300 metr məsafə qət etdikdən sonra sola, qəsəbə qəbiristanlığına gedən yola tərəf dönüb, lap yaxınlıqda yerləşən Həbibin ata yurduna gəldim. Hazırda burada şəhidin anası Sonya xala kiçik oğlu Qismət və onun ailə üzvləri ilə yaşayır. Saçlarına dən düşən, ixtiyar çağlarını yaşayan ana oğlu Qismətlə birgə köhnə tanışlar kimi mənə mehribanlıqla qarşılayıb, yuxarıya dəvət etdi.

Çay süfrəsi arxasında söhbətimiz nostalji hisslərə kökləndi. Mən bu evdə ilk dəfə keçən əsrin

doxsanıncı illərində olmuşdum. Həmin illərdə Heybət Bağırov artıq Baloğlan Abbasov adına kolxozun sədri idi. Ondan xeyli əvvəllər isə (keçən əsrin 60-80-ci illərində) o, sovxozda müxtəlif vəzifələrdə, o cümlədən, raykom hüquqlu komsomol təşkilatının katibi, briqadir və baş aqronom vəzifələrində işləmişdi. Tərəvəzçilik briqadiri işlədiyi zamanlarda başçılıq etdiyi kollektiv qabaqcıllar sırasında olduğundan haqqında yerli və respublika qəzetlərinə vaxtaşırı məqalələr, korrespondensiyalar, oçerklər yazardım. Aramızda yaş fərqinin çoxluğuna baxmayaraq, Heybət müəllim mənimlə dostluq edir, durub-oturur, böyük qardaş kimi qayğısını əsirgəmirdi.

Günlərin bir günü redaksiyada işdən çıxıb axşamüstü qəsəbə mərkəzinə getdim. Heybət müəllim idarənin qabağında tək dayanmışdı. Xeyli qayğılı görünürdü. Məni görən kimi, elə bil ki, alnının qırıqları açıldı. Salamlaşb hal-əhval tutduqdan sonra sevincək dedi:

– Yeznə (mərhum qayınatam onun həm qohumu, həm də yaxın dostu olduğundan Heybət müəllim məni həmişə bu adla çağırırdı), bir problemlə məsələ var, bir yerdə gedək, görək onu həll edə bilərikmi.

Mən fikirləşmədən, sual vermədən dərhal razılaşdım. Piyada onun dediyi səmtə yollandıq. Yolboyu məsələnin nə yerdə olduğunu anlatdı. Deməli, yeni evlənən gənc cütlüklərlə qayınata-qayınana arasında söz-söhbət yaranmışdı. Biz isə onları barışdırmalı idik.

Gəlib həmin evə çatdıq. İnsafən, ağsaqqal kişi bizi yaxşı qarşıladı. Yay vaxtı olduğundan həyətdəki ağaclar altında qoyulmuş stolun arxasında əyləşdik. Ağsaqqal (çoxdandır rəhmətə gedib) gəlişimizin məqsədini soruşmadan birbaşa mətləbə keçdi:

– Heybət müəllim, bilirəm niyə gəlmisiz. Sənə böyük hörmətim var, bu cavan oğlanı da tanıyıram, kəndçimizdir, jurnalistdir. Ancaq üz vurmayın, mən son sözümlü demişəm, bu, düzələn iş deyil.

Kişinin qətiyyətlə, bir qədər də acıqla dediyi sözdən sonra ürəyimdə fikirləşdim ki, daş qayaya rast gəlib, bu, çox çətin məsələdir. Daha sonra ağsaqqal ailədə baş verən hadisələri bizə nəql elədi.

Heybət müəllim ailə başçısını diqqətlə dindirdikdən sonra söhbətə başladı, müdriklərdən, atalardan misallar gətirdi, ailə institutunun incəliklərindən söz açdı, müxtəlif mətləblərə baş vurdu, gənclərin səhvlərinin bağışlanmalı olduğunu dönə-dönə vurğuladı. Arada mənə də söz verir, fikirlərimi söyləməyimi xahiş edirdi. Mən də Heybət müəllimin dediklərini təsdiqləyir, onu dəstəkləyir, sözlərinə qüvvət verirdim. Nəhayət, uzun çək-çevirdən sonra ağsaqqal, necə deyərlər, daşı ətəyindən tökdü, gəncləri bağışladığını bildirdi.

Sağollaşmış küçəyə çıxdıqdan sonra Heybət müəllimin bir neçə saat bundan əvvəl üzündə olan gərginlikdən, qayğıdan əsər-əlamət belə qalmamışdı. Sanki ona dünyanı bağışlamışdılar.

– Gedək, yeznə, bunu birlikdə yaxşı-yaxşı qeyd edək, – deyərək Heybət müəllim sevinə-sevinə bildirdi.

Bəli, o, belə KİŞİ idi. Nüfuzlu, hörmətli, tanınmış ziyalı, əsl şəxsiyyət, təcrübəli, bacarıqlı təsərrüfatçı kimi nəinki Lənkəranda, eyni zamanda, respublikada ad-san qazanmışdı. Müxtəlif orden-medallarla təltif edilmişdi. Ancaq heç vaxt özünü yüksəkdə tutmur, sadəliyi ilə fərqlənirdi. Məhz bu keyfiyyətlərinə görə də Sonya xala ilə birlikdə tərbiyə verdiyi 8 uşağı – 4 oğlan və 4 qızı el-obaya, Vətənə məhəbbət ruhunda böyüdüb ərsəyə çatdırmışdı. Həbibin əsgərlik vaxtı çatanda cəbhə bölgəsində gərgin döyüşlər gedirdi və o, tərəddüd etmədən oğlunu orduya, qaynar nöqtəyə göndərdi...

Heybət Bağirov oğlunun şəhid olmasını mərdmərdanə qarşıladı. Həmin dövrdə yas mərasimləri 7 gün keçirilirdi. Şəhid məclisinə ata-anaya başsağlığı vermək üçün daha haralardan gəlməmişdilər. Heybət müəllim ona təsəlli, ürək-dirək verənlərə minnətdarlıq etməklə bərabər, Vətən üçün belə bir oğul böyütdüyü üçün qürur duyduğunu söyləyirdi.

Bəli, o, şəhid atası idi. Əhali arasında, cəmiyyətdə özünü nə qədər nikbin göstərməyə çalışsa da, oğul itkisi, oğul dərdi ürəyini param-parça edirdi. Və nəhayət, 1998-ci ilin soyuq qış günündə, heç 54 yaşına çatmayan Heybət müəllim bu dünya ilə vidalaşib axirətdə şəhid balasının ruhuna qovuşdu... Ata Aşağı Nüvədi qəsəbə qəbiristanlığında oğlu Həbiblə yanaşı məzarda dəfn edilib.

... Sonya xala ilə, Qismətlə söhbətimiz nostalji hisslərdən xoş notlara kökləndi. Dövlətin şəhid ailələrinə verdiyi 11 min manat birdəfəlik yardımdan

onlar da yararlanıblar. Sonya xalanın adına hər ay şəhid ailəsi kimi 500 manat pensiya verilir.

Hazırda Bağirovlar ailəsində ikinci Həbib böyüyür. Ailənin ikinci övladı Hikmət şəhid qardaşının adını oğluna qoyub. Həbib keçən ilin iyul ayında həqiqi hərbi xidmətə çağırılıb. Əmisinin xidmətdə olduğu Kəlbəcərdə qulluq edir. 44 günlük Vətən müharibəsinin iştirakçısı olan Həbib Bağirov əmisinin, bütün şəhidlərimizin qisasının alınması, qanının yerdə qalmaması üçün artilleriyaçı kimi mənfur düşməyə qarşı mərdliklə vuruşmuş, dövlət başçısının sərəncamları ilə bir neçə medalla təltif olunmuşdur. Halal olsun!

5 sentyabr 2021-ci il.

NÜVƏDİLİ ŞƏHİDLƏR

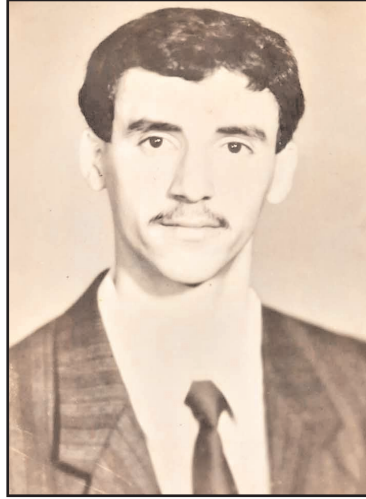
Ötən həftə Aşağı Nüvədi qəsəbəsi Vətən uğrunda döyüslərdə qəhrəmanlıqla şəhid olmuş daha iki qeyrətli övladı ilə əbədi vidalaşdı. Ana torpaq oktyabrın 5-də Həbib Heybət oğlu Bağırovu, ayın 9-da isə Zahir Hidayət oğlu Məlikovu ağışuna aldı.

Aşağı Nüvədi qəsəbə orta məktəbini bitirdikdən sonra kolxozda qalıb fəhlə işləyən Həbib Bağırov bu il iyulun 31-də hərbi xidmətə çağırılmışdı. Bakıda qulluğa başlamışdı. Həbib orduya yola düşməzdən əvvəl bəziləri B.O.Abbasov adına kolxozun sədri işləyən atası Heybət müəllimi dilə tutmağa çalışmış, oğlunu gözdən uzağa göndərməməyi tövsiyə etmişdi. Onun isə belələrinə cavabı qısa və bir qədər də sərt olmuşdu: "Hamının uşağı necə, mənimki də elə!"

18 yaşlı Həbib sentyabrın 14-də Bakıdan əsgər yoldaşları ilə birgə Kəlbəcərə yola düşüb. Oradan onları Laçına göndəriblər. Ayın ortalarından başlayaraq ən çətin, qaynar nöqtələrdə erməni quldurlarına qarşı mərdliklə vuruşub.

Sentyabrın 24-də cəbhə həyatının düz onuncu günündə həmyerlimiz Laçın uğrunda gedən döyüşlərin birində şəhidlik zirvəsinə ucaldı. Ömrü kimi arzuları da yarımçıq qaldı Həbibin...

Zahir Məlikov isə orduya çağırılmazdan əvvəl Gərmətük qəsəbəsindəki çörək sexində çörəkbişirən işləmişdi. Hərbi xidmətini bu il mayın 21-dən H. Aslanov adına Lənkəran milli alayında yerinə yetirməyə başlamışdı. Bölmə komandiri idi. Hərbi texnikaya söylə, sonsuz həvəslə yiyələnirdi. Qısa müddətdə ona serjant (çavuş – *red.*) rütbəsi verilmişdi. Sentyabrın 9-da minamyot batareyasının tərkibində Füzuliyə gəlmiş, oradan Laçın cəbhəsinə göndərilmişdi. Oktyabrın 8-də Səfiyan kəndinin dağlıq hissəsindəki posta döyüşçü yoldaşlarına köməyə getmişdi. Şiddətli vuruşmada namərd düşmən gülləsi 19 yaşlı Zahirin Vətən eşqi ilə döyünən ürəyini həmişəlik susdurdu...

Mən bu sətirləri qələmə alarkən televiziya Azərbaycan Müdafiə Nazirliyi analitik informasiya mərkəzinin əməkdaşı Şəmistan Əlizamanlı cəbhə xə-

tindən verdiyi xəbərdə bildirdi ki, əsgərlərimiz şücaət və qəhrəmanlıq göstərərək Laçının bir sıra yaşayış məntəqələrini, o cümlədən Səfiyan kəndini düşmənlərdən təmizləyiblər. Ruhun şad olsun, Zahir! Uğrunda şəhid olduğun kənd erməni qəsbkarlarından azad edilmişdir!

Hər iki ailədə hüsr məclisində olanda şəhidlərin atalarına, onların qohum-əqrəbalarına təskinlik verməyə çalışdım. Ancaq hamısında böyük dözüm, ləyaqət və səbir gördüm. Söz-söhbətləri bu oldu ki, erməni təcavüzkarlarının bizə qarşı apardıqları ədalətsiz müharibə tezliklə qurtarsın, namərdin ayağı torpaqlarımızdan birdəfəlik kəsilsin, asudə nəfəs alaqsın.

Aşağı Nüvədili üç şəhid: İman, Həbib və Zahir. Nakam talelər, yarımçıq qalmış ömürlər. Bəli, müharibə say-seçmə oğullarımızı aramızdan aparır. Allah bütün şəhidlərimizə rəhmət eləsin!

Son qəmin olsun, Aşağı Nüvədi!

İltifat ƏHMƏDOV,
"Lənkəran"ın xüsusi müxbiri.
("Lənkəran" qəzeti, 14 oktyabr 1992-ci il)

RUHUN ŞAD OLSUN, ZAHİR!

Zahir Hidayət oğlu Məlikov 1973-cü il avqustun 31-də Aşağı Nüvədi qəsəbə inzibati ərazi dairəsinə daxil olan Kuvənil kəndində anadan olub. 1990-cı ildə qəsəbə orta məktəbini bitirdikdən sonra qonşu Gərmətük qəsəbəsində çörəkbişirmə sexində işləyib. Hərçənd ki, ata-anası buna etiraz ediblər, lakin Zahir 9 nəfərdən ibarət olan ailəsinin maddi durumunu nəzərə alaraq, əsgərliyə gedənədək işindən ayrılmayıb.

Atası Hidayət kişi əmək fəaliyyətinə kənddəki Baloğlan Abbasov adına sovxozda fəhlə kimi başlayıb, sonralar uzun illər, ömrünün sonunadək Lənkəran Elektrik şəbəkəsində sürücü işləyib. 2005-ci ildə, 65 yaşında dünyasını dəyişib.

Anası Seyidxanım (Aliyə) pensiyaya çıxanadək sovxozda tərəvəzçi işləyib. O, hazırda sonbeşik Amilin ailəsi ilə birlikdə Kuvənil kəndində yaşayır. 75 yaşı var.

Bu sadə, zəhmətkeş ailədə 7 uşaq – 5 oğlan və 2

qız böyüyüb ərəsəyə çatıb. Zahir ailənin 5-ci övladı idi. Məzarı Küvənli kənd qəbiristanlığındadır.

...İsti yay günlərinin birində, iyunun 17-də axşam saatlarında şəhidin böyük qardaşı Nazillə birlikdə anasının yaşadığı mənzildə oldum. Saat 22 radələrində Seyidxanım bizi meh-

ribanlıqla qarşıladı. O, şəhid oğlu ilə bağlı xatirələrini danışdı, ailə vəziyyətindən söz açdı, dövlətin onlara göstərdiyi qayğıdan bəhs etdi. Öyrəndim ki, şəhid ailələri üçün ayrılan 11 min manat birdəfəlik vəsait ananın adına verilib. Eyni zamanda, ona hər ay 500 manat şəhid pensiyası da ödənilir. Mənzil şəraitləri isə heç də ürəkaçan deyil. Bir mənzildə 5 nəfər – ana, oğlu və həyat yoldaşı, 2 azyaşlı uşaq yaşayır. Evdə, həyat-bacada darısqallıq olduğundan onların müraciətləri nəzərə alınıb, yeni evlə təmin edilmələri üçün növbəyə alınıblar.

Ayrıarkən Seyidxanım ana 44 günlük Vətən

müharibəsində müzəffər ordumuzun tarixi qələbə-sindən fərəhlə, ürək dolusu danışdı, oğlunun və bütün şəhidlərin qisasının alındığını iftixarla söylədi, buna görə Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, Ali Baş Komandan İlham Əliyevə minnətdarlıq duyğularını dilə gətirdi, elimizə-obamıza əmin-amanlıq arzuladı...

Ruhun şad olsun, Zahir!..

8 sentyabr 2021-ci il.

SOYUQ BİR QIŞ GÜNÜNDƏ...

...1994-cü il yanvar ayının 14-də Kükənli kənd sakinini Səxavət Rzayevin yaşadığı evin həyətidə böyük izdiham var idi. Həmin gün qohum-qonşular, dost-taşılar onun ikinci oğlu İlhamı tən-tənə ilə ordu sıralarına hərbi xidmətə yola salırdılar. Həminin İlhamına arzusu bir idi:

– Yaxşı yol! Allaha əmanət! Torpaqlarımızı qorumaq

hər bir Vətən oğlunun müqəddəs borcudur. Bu borcu şəərəflə, vicdanla yerinə yetir, sağ-salamat geri qayıt!

Atası Səxavətin öyüd-nəsihətləri isə İlhamın düşüncəsinə, hafizəsinə hakim kəsilmişdi:

– Oğul, sənin baban İsaq 1941-1945-ci illərin ikinci dünya müharibəsində 5 il igidliklə vuruşub, Berlinə kimi şəərəfli döyüş yolu keçib, neçə-neçə orden-medallara layiq görülüb. Mən özüm, sənin dayıların, əmilərin keçmiş sovet ordusunda hərbi xidmət keçmişik. Sizin nəslin nümayəndələrinə isə böyük xoşbəxtlik nəsib olub. Müstəqil Azərbaycan Respublikasının vətəndaşları kimi torpaqlarımızın qorunması, ərazi bütövlüyümüzün bərpa olunması üçün milli ordu sıralarına yola düşürsünüz. Bu, çox çətin bir dövrə təsadüf edib. Mənfur qonşularımız erməni qəsbkarları torpaqlarımızın 20 faizini işğal

ediblər, bir milyondan çox həmvətənlərimiz öz tarixi dədə-baba yurdlarından didərgin düşüblər, qaçqın və məcburi köçkünə dönüblər. Allah sizin hamınıza yar olsun! Hərbi xidmətini kişi kimi, mərd-mərdanə yerinə yetir, həmişə xoş sorağını eşidək!

Bəli, İlham ata nəsihətini, onun ünvanına söylənən inam, ümid dolu sözləri hərbi hissədə elə ilk günlərdən doğrultmağa başladı. O, Vətənə ləyaqətli oğul olduğunu orduda xidmət etdiyi cəmi 5 ay ərzində tam sübuta yetirdi, ata-anasına, qardaş-bacılarına, el-obasına başucalığı gətirdi. Lakin, sağ-salamat geriyyə dönmə bilmədi...

İlham Rzayev sadə, zəhmətkeş fəhlə ailəsində böyüyüb boya-başa çatmışdı. 1975-ci il dekabrın 4-də dünyaya göz açmışdı. Qaynaqçı olan atası Səxavət, tərəvəzçi işləyən anası Hacıbəyim ailənin ikinci oğul övladını da torpağa, əməyə, elə-obaya sevgi, məhəbbət ruhunda tərbiyyə etdilər. İlham əli iş tutandan həyət-bacada ata-anasına yardımçı olur, zəhmətə qatlaşırdı. Böyüdükcə böyük qardaşı Eldənizə qoşulub müxtəlif işlərdə çalışır, özündən kiçik qardaş-bacıları Raminə, Arzuya, Ruhıyyəyə və Elnura həyan olur, onlara arxa-dayaq dururdu.

Atası Az.filial qəsəbəsində yerləşən 9 nömrəli tikinti idarəsində qaynaqçı işlədiyindən ailə bir müddət buraya köçmüş və İlham ibtidai təhsilini qəsəbədəki orta məktəbdə almış, sonralar doğma Aşağı Nüvədi qəsəbə orta məktəbində oxumuşdu. Anası isə əvvəllər Maşın Sınaq Stansiyasında, sonralar Baloğlan Abbasov adına sovxozda uzun illər tərəvəzçi işləmişdi. Hazırda hər ikisi pensiyaçıdır.

... May ayının 8-dən 9-na keçən gecədə tağıma Ağdərə bölgəsində dağlıq ərazidə yerləşən düşmən mövqelərinə hücumla keçmək əmri verilmişdi. Döyüş tapşırığına əsasən İlhamın da daxil olduğu 3 nəfərlik kəşfiyyat qrupu dağlıq ərazidəki cığırla gedib əsgərlərimizin irəliləməsi üçün əlverişli şəraiti öyrənərək lazımı məlumatı arxaya ötürməli idi.

Hər şey hazırlanmış əməliyyat planına uyğun gedirdi. Kəşfiyyatçılar xeyli irəliləyib düşmənin gizləndiyi yeri aşkar etdilər. Geriyə qayıtmaq istəyərkən onların olduqları mövqeyə qəflətən proyektor işıqları tuşlandı və dərhal da iriçaplı pulemyotlardan atəşə tutuldular. Güllə yağışı altında hərəkət etmək mümkün deyildi. Vacib məlumatı isə, nəyin bahasına olursa-olsun arxaya, tağıma çatdırmaq lazım idi. İlham dərhal qərar qəbul etdi:

– Bizdən bir nəfər mütləq kəşfiyyat xəbərini komandirə yetirməlidir. Aydın, sən ailəlisən, biz ikimiz isə subayıq. Mütləq geriye dönməlisən. Mən Fikrətlə düşmənin qarşısını almağa çalışaram.

Goranboy rayonundan olan Aydın etiraz etmək

istəsə də, hər iki kəşfiyyatçının inadından sonra o, arxaya qayıtmağa məcbur oldu. İlhamla Fikrət isə ermənilərin hücumunun qarşısını almaq üçün ayrı-ayrı mövqələrdə yerləşib düşmənlə qeyri-bərabər döyüşə girdilər...

Aradan az müddət sonra Aydın kəşfiyyat xəbərini tağımın komandirinə çatdırdı. Dərhal hücum əmri verildi. Böyük qüvvə ilə irəli şığıyan əsgərlərimiz hədəfə doğru irəliləməyə başladılar. Azgın düşmən böyük itki verərək geri çəkilməyə məcbur oldu. Həmin döyüş başa çatdıqdan sonra məlum oldu ki, lənkəranlı İlham Rzayev və tərtərli Fikrət Hüseynov itkin düşüblər...

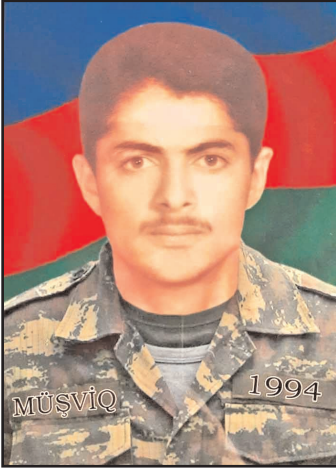
Bu günədək onlardan heç bir xəbər-ətər yoxdur. 1994-cü il mayın 9-da Azərbaycan Respublikasının suverenliyi uğrunda gedən döyüşlərdə Ağdərə bölgəsində itkin düşən İlham Səxavət oğlu Rzayevə sonralar şəhidlik statusu verildi.

Dövlətimiz şəhid ailələrinə lazımı diqqət və qayğı göstərir. Keçən il vaxtı ilə İlhamın yaşadığı Küvənli kəndindəki ata həyətinə Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi tərəfindən 2 otaqlı mənzil tikilib onun ailəsinə təhvil verilib. Şəhid ailələri üçün ayrılan 11 min manat birdəfəlik vəsait atasına ödənilib. Həmçinin İlhamın valideynləri hər ayda 500 manat şəhid pensiyasından da yararlanırlar.

... Hazırda şəhidin ortancıl qardaşı Raminin ailəsində balaca İlham Rzayev böyüyür. Gələcəkdə əmisinin adına layiq oğul olacaq, inşallah!

11 sentyabr 2021-ci il.

TƏKİ VƏTƏN SAĞ OLSUN!

1994-cü ilin may ayı idi. Ağdərə bölgəsində erməni silahlı qüvvələri, həmişə olduğu kimi, yenə də dinc əhalini gərginlikdə saxlayır, ağınabozuna baxmadan, qocacavan bilmədən yaşayış məntəqələrini iriçaplı pulemyotlardan, silahlardan müntəzəm atəşə tuturdular.

Ayn 8-də azğın düşmənin yerləşdiyi postu susdurmaq üçün əməliyyat planı hazırlanmışdı. Müşfiqin də olduğu bölük 3 nömrəli Üzümçülük sovxozu istiqamətində döyüş mövqeyi tutmuşdu. Hava qaralar-qaralmaz ermənilər yenidən hücumə keçdilər. Qızğın döyüş başlandı. Hərbi texnika və silah-sursat sarıdan korluq çəkən əsgərlərimiz düşmənin güclü həmlələrinə qarşı mərdliklə vuruşsalar da, sonda təzyiqə davam gətirə bilməyərək mühasirəyə düşdülər. Nəhayət, 2 gündən sonra onlara arxadan kömək gəldi və tezliklə mühasirə yarıldı. Ancaq, təəssüflər ki, itkilərimiz, yaralılarımız var idi. Döyüşə ara verildikdən sonra bəlli oldu ki, əsgər Müşfiq Rəsulov itkin düşüb...

O, 1974-cü il iyulun 8-də Aşağı Nüvədi qəsəbəsində anadan olmuşdu. Qəsəbə orta məktəbini bitirdikdən sonra 1994-cü ilin yanvar ayında həqiqi hərbi

Aşağı Nüvədidən olan igidlər
(Sağdan-sola): Müşfiq Rəsulov, Sadiq Həbibov,
Yalçın Məmmədov və Ağayar Əliyev

xidmətə çağırılmışdı. Qusar rayonunda təlim keçdikdən sonra cəbhə bölgəsinə göndərilmişdi.

Adlı-sanlı Rəsulovlar ailəsində doğulub boya-başa çatan Müşfiqin babası Rufulla kişi keçən əsrin 40-50-ci illərində kənddə kolxoz sədri işləmişdi. Azərbaycanın görkəmli şairi Səməd Vurğun Lənkəranda səfərdə olarkən kənd zəhmətkeşləri ilə görüşmüş, onlar qarşısında çıxış etmiş, Rufulla Rəsulovun evində qonaq olmuş, Talış mətbəxinin dadlı təamlarını dadmış və onlarda gecələmişdi. Sonralar şairin Lənkəranı, Talış qızlarını vəsf edən şeirləri məhz bu səfərin təəssüratları altında yaranmışdı.

Müşfiqin atası Ağarza Rəsulov Baloqlan Abbasov adına sovxozun tanınmış briqadirlərindən idi. Əmisi Məmmədrza Rəsulovun adı isə nəinki Lənkəranda, eyni zamanda, respublikada məşhur, adlı-sanlı tərəvəzçi, Sosialist Əməyi Qəhrəmanı kimi hörmətlə çəkilirdi. Digər əmisi, hazırda ehtiyatda olan tibb xidməti polkovniki Möbulla Rəsulov uzun illər Müdafiə Nazirliyinin Tibbi Sosial Ekspert Komissiyasının sədri vəzifəsini icra edib.

Bəli, belə bir nəslin nümayəndəsi olan Müşfiq elə-obaya, torpağa, Vətənə məhəbbət ruhunda böyüdü. Lap kiçik yaşlarında anası Əzizəni, atası Ağarza müəllimi itirsə də, həyatın keşməkeşlərindən, dolanbac yollarından mətanətlə keçdi və ərəzi bütövlüyümüz uğrunda gedən haqq savaşında adını tarixə yazdırdı, itkin düşərək şəhidlik məqamına ucaldı.

Ortancıl qardaşı Mərdan söhbət əsnasında dövlətin şəhid ailələrinə göstərdiyi diqqət və qayğıdan bəhs etdi, vərəsə kimi ona 11 min manat birdəfəlik yardım verildiyini, həmin vəsaitin qardaşları, bacıları arasında bölündüyünü bildirdi. O, sonda 44 günlük Vətən müharibəsində müzəffər ordumuzun qazandığı tarixi Qələbədən ürəkdolusu söz açdı və bütün şəhidlərimizə Allahdan rəhmət, qazilərimizə şəfa diləyərək dedi:

– Təki Vətən sağ olsun!

13 sentyabr 2021-ci il.

ATALARIN YOLU OĞULLARIN YOLUDUR

İqbal Sərraf oğlu Əhmədov 15 sentyabr 1980-ci ildə İstisu qəsəbəsində anadan olmuşdu. Qəsəbə tam orta məktəbini bitirdikdən sonra çox fikirləşmədən, tərəddüd etmədən sənədlərini Bakı Ali Hərbi Məktəbinə verdi. İmtahanlardan uğurla keçib arzusuna qovuşan İqbalın hərbi sənətini seçməsi heç də təsadüfi deyildi. O, necə deyərlər, gözünü açandan, ağı kəsəndən evində, yan-yörəsində, qohum-əqraba arasında polis, hərbi mundirli şəxsləri görmüşdü. Atası Sərraf Lənkərandakı hərbi hissələrin birində gizir işləmişdi. Babası Nəbi uzun illər polis orqanlarında çalışmışdı. Hər ikisi dünyalarını dəyişib. İqbalın böyük qardaşı İdrak da hərbiçisi olub. Bir neçə il bundan əvvəl hərbidən tərxis olunub, hazırda ehtiyatda olan kapitanıdır.

Əhmədovlar nəslinin əsli, kökü Lənkəran rayonunun Aşağı Nüvədi qəsəbəsindəndir. Nəbi ikinci dünya müharibəsi başa çatdıqdan sonra İstisuya köçüb və övladları da burada doğulub boya-başa çatıblar. Onun qardaşı Yəhya Əhmədov Aşağı Nüvədi

qəsbəsində böyük bir tayfanın başçısı olub. Qardaşlar 1941-1945-ci illər ikinci dünya müharibəsinin iştirakçısı kimi Berlinədək şərəfli döyüş yolu keçib, cəbhədə igidliklər göstərərək orden-medallara layiq görülüblər.

Yəhya kişinin ortancıl oğlu Qəhrəman Lənkəran rayon Mühafizə polisində xidmət edib, Birinci Qarabağ

müharibəsinin iştirakçısı və veteranıdır. Sonuncu övladı Firdovsinin oğlu Seymur əvvəllər Lənkəran Şəhər-Rayon Polis Şöbəsinin post-patrul xidmətinin əməkdaşı vəzifəsində çalışıb. Hazırda Lənkəran regional narkobiznes idarəsinin əməkdaşdır. Nəhayət, bu nəslin hazırki son nümayəndəsi, Yəhya kişinin nəvəsi və İqbalın dayısı oğlu Aqil Əhmədov Qarabağ müharibəsinin veteranı, 2-ci qrup əlidir.

Göründüyü kimi, İqbal Əhmədovun hərbi məktəbi seçməsi məhz buna görə təsadüfi deyildi. O, 1999-2003-cü illərdə oxuyub təhsilini başa vurduqdan sonra leytenant rütbəsində Abşeron rayonunun Pirəküşkül

qəsəbəsində N saylı hərbi hissədə tağım komandiri vəzifəsində xidmətə başlamışdı. 2011-ci ilin iyun ayından isə Ağdamın Qər-vənd kəndində yerləşən və "İntiqam" adlandırılan postda tağım komandiri kimi vəzifə borcunu yerinə yetirmişdi. 2012-ci ildə ona baş leytenant hərbi rütbəsi verilmişdi.

Hərbçi dostu, Biləsuvar rayonundan olan baş gizir, Qarabağ müharibəsi veteranı, 2-ci qrup əlil Nurəddin Allahşükür oğlu Haxverdiyev İqballa bağlı xatirələrini bizimlə bölüşərək dedi:

– Tanışlığımız 2011-ci ilin yayında başlanmışdı. İqbalın komandir olduğu tağımın baş giziri idim. Beş il bir yerdə xidmət etmişik. O, hərtərəfli hazırlıqlı, peşəkar hərbi, xeyirxah, dəyərli insan, əsl Allah adamı kimi hamının hörmətini qazanmışdı. Tabeliyindəki əsgərlərə qarşı tələbkər olsa da, heç vaxt kobudluq etməz, onların qayğısına qalar, ehtiyaclarının ödənilməsinə daim səy göstərirdi. Məhz bu keyfiyyətlərinə görə idi ki, şəxsi heyət komandirimizin tapşırıqlarını canla-başla yerinə yetirər, təlimlərdə həmişə fərqlənərdi.

2015-ci il mart ayının 27-si idi. O müdhiş gecə

ömrüm boyu yadımdan çıxmayacaq. Həmişə olduğu kimi, İqbal "İntiqam" postuna növbəyə gedəcək əsgərlərə lazımı tapşırıqlarını verdi, onları təlimatlandırır adəti üzrə ətrafı nəzərdən keçirməyə yollandı. Birdən gecənin lal sükutunu qarşı tərəfdən atılan atəş səsləri pozdu. Azğın düşmən növbəti dəfə atəşkəs rejiminə əməl etməyərək məkrli niyyətlərini həyata keçirməyə başladı. Baş leytenant İqbal Əhmədovun əmrindən sonra ermənilərin yerləşdiyi mövqeni atəşə tutduq. Bir anlıq hər tərəf sanki lərzəyə gəldi və tezliklə düşmən tərəfi əsgərlərimizin dəqiq cavab atəşindən sonra susduruldu. Lakin aradan heç bir neçə dəqiqə keçməmişdi ki, güllə səsi eşidildi və komandirimizin yer sərildiyini gördük. Erməni snayperinin atdığı güllə İqbalın düz ürəyinə dəyərək onun kürəyini dəlib keçmişdi. Əsgərlərimizdən isə iki nəfər yaralanaraq komaya düşmüşdülər. Sonralar mən özüm də Ağdamın Eloğlu kəndi istiqamətində gedən döyüşlərdə ağır

yaralandım, hospitalda bir neçə aylıq müalicə aldım və ordudan 2-ci qrup əlil kimi tərxis olundum...

Şəhid baş leytenant İqbal Əhmədovun cənazəsi 2015-ci il martın 28-də Lənkərana gətirildi və Aşağı Nüvədi qəsəbə qəbiristanlığında doğmalarının məzarı yanında dəfn edildi. İzdihamla keçən mərasimdə İcra hakimiyyətinin rəsmiləri, Milli Məclisin Lənkərandan seçilmiş deputatları, rayonun hüquq-mühafizə orqanlarının, ayrı-ayrı idarə, müəssisə və təşkilatlarının rəhbərləri, ictimaiyyət nümayəndələri, İqbalın xidmət etdiyi hərbi hissənin zabit və əsgər heyəti iştirak edirdilər. Çıxış edənlər şəhidin şərəfli ömür və döyüş yolu haqqında, onun nümunəvi xidmətindən ətraflı söhbət açdılar. Sonda üçrəngli bayrağımız şəhidin qardaşı İdraka təqdim olundu...

İ.Əhmədov 2003-cü ildə Aşağı Nüvədi qəsəbəsindən olan qohumu, xalası qızı Rümiiyyə ilə ailə həyatı qurmuşdu. Bu izdivacdən onların Fatimə və Kənan adlı övladları dünyaya gəldi. Fatimə bu il Lənkəran şəhər 8 nömrəli tam orta məktəbini bitirib kollecə daxil olub. Qardaşı isə həmin məktəbin 8-ci sinif şagirdidir. O, orta məktəbi bitirdikdən sonra təhsilini davam etdirib polis orqanlarında işləmək, nəslin şanlı ənənəsini yaşatmaq, ata-babalarının yolu ilə getmək arzusundadır.

Şəhidin həyat yoldaşı Rümiyyə hazırda iki uşağı ilə Aşağı Nüvədi qəsəbəsində atası Səadət Fərəcovun evində yaşayır. Dövlət tərəfindən ona 11 min manat birdəfəlik müavinət verilib. Ailənin mənzil-məişət sərəitini yaxşılaşdırmağa ehtiyacı var.

Sabiq millət vəkili Hadi Rəcəbli 2015-ci ildən bu günədək Lənkərana hər səfərində şəhid İqbal Əhmədovun ailəsinə baş çəkir, onların problemlərinin həlində dəstək olur.

15 sentyabr 2021-ci il.

MÜBARİZ ONUN İDEALI İDİ

...Paşa müəllim gecəyarısı onun mobil telefonuna gələn zəng səsində hövlnak yuxudan oyandı. Saat dörd radələri idi. Tanış nömrəni görəndə (SHXÇDX-nin Lənkəran rayon şöbəsi idi) ürəyinə damdı ki, bu, heç də xeyir zəngə oxşamır: "Allah xeyrə calasın. Təki sağ-salamatlıq olsun!" – deyə düşündü. Ancaq o, zənnində yanılmamışdı. Zəng edən əməkdaş salamlamadan sonra ani ara verib titrək səslə dedi:

– Paşa müəllim, qəsəbənin sakini Kamran Rasim oğlu Əliyev bu gün mənfur düşməyə qarşı döyüşlərdə qəhrəmancasına şəhid olub. Cənazə səhərə yaxın cəbhə bölgəsindən Lənkərana gətiriləcək. Atasını ilə əlaqə saxlamağınızı, dəfn mərasimini təşkil etməyinizi xahiş edirik...

Lənkəran ŞİH başçısının Aşağı Nüvədi inzibati ərazi dairəsi üzrə nümayəndəsi Paşa Məmmədovun boğazı qurudu, əlləri titrəməyə başladı. Bir anlıq nə edəcəyini bilmədi. Yatağından qalxıb eyvana çıxdı. Aylı-gecəli, sərin mehli oktyabr gecəsi idi. Sentyabrın 27-də başlanan Vətən müharibəsindən keçən iki həftə ərzində onsuz da yuxusu ərsəyə çəkilməmişdi. Bu müddət ərzində Lənkəran şəhərinə, kənd və qəsəbələrə

gətirilən şəhidlərin dəfn mərasimlərində iştirak edir, Xidmətin (keçmiş hərbi komissarlıq) rayon şöbəsi ilə müntəzəm əlaqə saxlayır, verilən tapşırıqları vaxtında və operativ yerinə yetirməyə çalışırdı. Bu acı xəbərdən isə sanki başını itirdi, çox

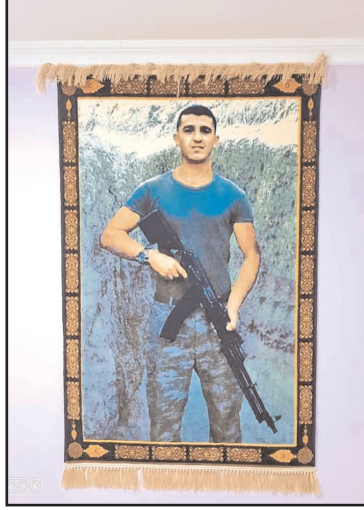
götür-qoy etdi. Lakin gecə vaxtı şəhidin ailəsinə zəng etməyi lazım bilmədi və dərhal Rasimin bacısının həyat yoldaşı, Küvənli kənd sakini, tanınmış həkim-terapevt Yusif İbadov yadına düşdü və onun mobil telefon nömrəsini yığdı...

Oktyabrın 12-də şəhidin cənazəsi onun böyüyüb boya-başa çatdığı Aşağı Nüvədi qəsəbəsindəki ata ocağına gətirildi. Dəfn mərasiminə gələnlərin ardı-arası kəsilmirdi. İnsan seli qəsəbə qəbiristanlığınadək uzanıb gedirdi. Gənclər şəhidin tabutunu son mənzilə, qəbir evinədək əlləri üstündə, "Şəhidlər ölməz, Vətən bölünməz!", "Ən igid əsgər – bizim əsgər!", "Lənkəran oyaqdır, Qarabağa dayaqdır!" və s. şüarları səsləndirərək daşıdılar.

İzdihamla keçən dəfn mərasimində İcra hakimiyyətinin rəsmiləri, inzibati orqanların, bütün idarə, müəssisə və təşkilatların rəhbərləri, hərbi hissələrin, təhsil, səhiyyə və mədəniyyət müəssisələ-

rinin, ictimaiyyətin, qonşu kəndlərin nümayəndələri iştirak edirdilər.

Əvvəlcə Yasin surəsi oxundu, sonra ayrı-ayrı çıxış edənlər Qarabağ müharibəsində müzəffər ordumuzun şanlı qələbələrindən, 30 ildən artıq düşmən tapdağı altında olan torpaqlarımızın azad edilməsindən, igid zabit və əsgərlərimizin cəbhədə göstərdikləri şücaətlərindən, o

cümlədən Kamranın qəhrəmanlıqlarından ürəkdozusu danışdılar.

Sonda şəhidin tabutuna bükülən Azərbaycanın üçrəngli bayrağı onun atası Rasim Əliyevə təqdim edildi...

Kamran 2001-ci il iyulun 28-də sadə, zəhmətkeş ailədə dünyaya gəlib. Ailənin 3 oğul övladının ortancılı idi. Böyük qardaşı, ata babasının adını daşıyan Cabir 2017-2019-cu illərdə Bakıda daxili qoşunlarda hərbi xidmətini yerinə yetirib. Sonbeşik Kamal isə Aşağı Nüvədi qəsəbə tam orta məktəbinin doqquzuncu sinif şagirdidir.

2019-cu il iyulun 29-da həqiqi hərbi xidmətə çağırılan Kamran Əliyev Ağcabədi rayonunda yerləşən N saylı hərbi hissədə quru qoşunlarında müqəddəs Vətən borcunu verməyə başlayıb. Orduda olduğu müddət ərzində hərbi texnikanın sirlərinə səylə, bacarıqla yiyələnməyə çalışıb, komandirlərin verdiyi

tapşırıqları vaxtında və operativ icra edib. Xidmətinin başa çatmasına düz 100 gün qalmış, 2020-ci il sentyabrın 27-də Vətən müharibəsi başlandı. Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin tərkibində erməni qəsbkarlarının işğalı altında olan ərazilərin azad edilməsi uğrunda gedən haqq sava-

sında minlərlə həmvətənlimiz kimi, Kamran da mərdliklə vuruşaraq ən ali məqama – şəhidlik zirvəsinə ucalıb. O, oktyabrın 12-də Xocavənd rayonunda gərgin döyüş zamanı başından aldığı qəlpə yarısından həlak olub.

Anası Elnarə xanım bizimlə söhbət zamanı dedi:

– 2019-cu ilin noyabr ayında ailəvi Kamranın qulluq etdiyi hərbi hissəyə getmişdik. Maşallah, tamam dəyişmişdi, lap kişiləşmişdi. Ondan soruşdum ki, hansı silahdan istifadə edir? Fəxrlə, qürurla bildirdi ki, Milli Qəhrəman Mübariz İbrahimovun silahından! O, əsgərliyə getməzdən xeyli əvvəl, hələ məktəbli ikən şəhid Mübarizin şərəfli döyüş yolu haqqında yaşlıları arasında fəxrlə danışır, onu özünə ideal seçmişdi. Şəhid olmamışdan iki gün əvvəl, oktyabrın 10-da telefonda danışmışdıq. Şanlı ordu-

muzun düşməyə qan uddurmasından, hər gün irəliləməsindən, torpaqlarımızın, yaşayış məntəqələrimizin azad edilməsindən iftixar hissi ilə danışdı və sonda qətiyyətlə dedi: "Ana, tezliklə qələbə çalacağıq. Mübarizin döyüşdüyü silahla onun qisasını düşməndən alacağam!.." Sonra yuxuma girdi, gördüm ki, əlində silah əsgərlərin qabağında gedir və uca səsle deyir: "Biz Allah yolunda, haqq-ədalət uğrunda vuruşuruq...Allah bizimlədir! Haqq bizimlədir! Qələbə bizimlədir!" Ancaq müzəffər ordumuzun şanlı qələbəsini, torpaqlarımızın mənfur ermənilərdən təmizlənməsini, Qələbə Paradını görmək balama qismət olmadı...

Atası Rasim özü də zəhmətkeş, mexanizator-sürücü ailəsində boya-başa çatıb. Hazırda məişət avadanlıqlarının təmiri ustası kimi ailəsini dolandırır. O, Kamranın ağıllı, mərifətli, tərbiyəli uşaq olduğunu, məhz bu keyfiyyətlərinə görə məktəbdə

Fəxri fərmana layiq görüldüyünü söylədi. Hələ məktəbdə oxuduğu illərdə oğlunun rəssamlığa xüsusi həvəs göstərdiyini, hər b sənətinə, silahlara meyl etdiyini deyən ata onun yoxluğuna heç cür inanmadığını, həmişə onlarla bir yerdə olduğunu bildirdi.

– Bacım oğlu Allahsevər, həqiqətpərəst, ailəsinə sədaqətli, valideynlərinə hədsiz dərəcədə hörmətci oğul idi, – deyə dayısı Hacı Pərviz Abbasov əlavə etdi. – Mənə də çox bağlı olduğundan bir sözümü iki eləməzdi. Sanki mənimlə nəfəs alır, həmişə məsləhətlər almaq üçün yanıma gəlirdi. Mən Quran əhli olduğumdan tez-tez dindən, Kərbəla faciəsindən, İmam Hüseyn müsibətindən suallar verər, diqqətlə qulaq asar, bəzən gecə yarısını nadək söhbətimiz uzanardı. Onun şəhadətə ucalması ürəyimi için-için göynədir. Bircə təsəllim budur ki, Kamran Allah-Təalanın ən yüksək məqamındadır...

Azərbaycanın ərazi bütövlüyünün təmin edilməsi uğrunda döyüş əməliyyatlarına qatıldığı və hərbi hissə qarşısında qoyulmuş tapşırıqların icrası zamanı vəzifə borcunu şərəflə yerinə yetirdiyi üçün Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin 15 və 25 dekabr 2020-ci il

tarixli sərəncamlarına əsasən Kamran Əliyev ölümündən sonra "Vətən uğruna" medalı, o cümlədən Xocavənd rayonunun işğaldan azad edilməsi uğruna aparılan döyüş əməliyyatlarında şəxsi igidlik və şücaət nümayiş etdiyinə görə "Xocavəndin azad olunmasına görə" medalı ilə təltif edilib.

Dövlətimiz şəhid ailələrinə, qazilərə hərtərəfli diqqət və qayğı göstərir. Onlar üçün mənzillər, evlər tikilib istifadəyə verilir, maddi təminatları ödənilir, yeni iş yerləri yaradılır. Bu istiqamətdə Heydər Əliyev və YAŞAT fondları da mühüm işlər həyata keçirir. Vərəsə kimi şəhid Kamran Əliyevin ata-anasına dövlət tərəfindən 11 min manat sığorta pulu, Heydər Əliyev Fondu tərəfindən 10 min manat, SHXÇDX Lənkəran rayon şöbəsi tərəfindən 3 min manat yardımlar ödənilib. Onun valideynlərinə həmçinin aylıq 500 manat şəhid pensiyası təyin edilib.

Bu il avqustun 21-də Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi tərəfindən Lənkəran şəhərində şəhid ailələri və qazilər üçün tikilən 45 mənzilli 5 mərtəbəli yeni yaşayış binasının açılışı olub. Həmin binada Kamranın ailəsinə ikiotaqlı mənzil verilib.

Şəhidin ata yurdu Aşağı Nüvədi qəsəbə tam orta məktəbi ilə üz-üzə yerləşir. Mənzildə onun üçün xüsusi guşə yaradılıb. Evin küçəyə tərəf hissəsində Kamranın şəkilləri əks olunan lövhədən boylanan cloğlumuz onu ziyarətə gələnləri gülər üzlə qarşılayır. "Kamran bulağı"ndan su içənlər, xüsusilə məktəblilər bir anlıq ayaq saxlayır, həyatdan nakam köçmüş bu şəhidin ruhuna dualar oxuyur, ehtiramlarını bildirirlər.

İllər, qərinələr ötəcək, nəsillər bir-birini əvəz edəcək, Kamran isə 19 yaşında həmişə cavan qalacaq və gəlib-gedənləri, yoldan ötənləri nur çöhrəsi ilə salamlayacaq...

18 sentyabr 2021-ci il.

... OĞUL VAR ELDƏN GEDƏR

Vədələşdiyimiz kimi, Rəşadət axşam saat 18-dən sonra idarə etdiyi avtomobillə bizə gəldi və birlikdə onun yaşadığı ata ocağına getdik. Anası, ibtidai sinif müəllimin Naibə xanım və həyat yoldaşı Miroslava məni mehribanlıqla qarşıladılar. Yuxarı qalxıb Romirin xatirəsinə yaradılmış otağa daxil olduq. İlk

baxışdan divardan asılmış şəhidin geyindiği hərbi mundir, mülki və əsgərlik foto-şəkilləri, nəfis tərtibatlı iri portret, ölümündən sonra təltif olunduğu medallar və Ali Baş Komandan, Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin imzaladığı vəsiqələr, onun idmançı olarkən qazandığı diplom, priz və medallar, Qurani-Kərim, ən başlıcası isə sanki canlı təsir bağışlayan Romirin ayaq üstüdə hazırlanmış maketi diqqəti cəlb edir.

Çay süfrəsi arxasında başlanan söhbətimizdə Rəşadət, onun əmisi, orta məktəbdə mənimlə paralel sinifdə oxumuş Qafur Əliyev və bacısı oğlu Zahid Həsənov iştirak edirdilər.

– Təxminən bir həftə olar əvvəlki işimə başlamışam, – deyə Rəşadət Əliyev asta-asta söhbətə körpü saldı. – Mən uzun illərdir ki, kafel-metlax ustası kimi fərdi əməklə məşğulam. Ancaq Romir şəhid olandan sonra əlim heç bir işə yatmırdı. Özümə qapanmışdım, gecə-gündüz onunla xəyalən danışıır, hara gedirdimsə, harada oturub-dururdumsa, oğlum gəlib gözümün önündə dayanırdı. Tez-tez yuxularıma girir. Deyir ki, ata, indi çox rahatam, məndən nigaran qalmayın. Kənardan məni seyr edən adamda elə təsəvvür yarana bilərdi ki, sanki həvalanmışam. Özümlə bacara bilmirdim, lakin dəqiq hiss edirdim

ki, yox, ağlım başımdadır. Evdəkilərin, qohum-qonşunun, dost-taşı'nın tənəsindən, nəhayət, təkidindən sonra bu yaxınlarda işə başlamağı qərara aldım.

Ata ani sükutdan sonra bir qədər ara verib dərindən köks ötürərək yenidən sözüünə davam etdi:

– Romir ailəmizin yeganə oğul övladı, iki bacının tək qardaşı idi. 1997-ci il may ayının 14-də Moldova Respublikasının Yaloven şəhərində dünyaya gəlmişdi. Bundan əvvəl isə, 1995-ci ilin dekabr ayında ilk qızımız Ramella da orada anadan olmuşdu. İkinci qızımız Aysu 2006-cı ilin 19 iyun tarixində, doğma Aşağı Nüvədi qəsəbəsində doğulmuşdu. Moldovalı olan həyat yoldaşım Miroslava ilə 1994-cü ildə Rusiya Federasiyasının Moskva şəhərində tanış olmuşdum. Bir il sonra onun doğulduğu Yaloven şəhərində evləndik. Ramella Lənkəran Tibb Kollecinin mama-ginekoloq şöbəsini bitirib. Ailə həyatı qurub, Kənan və Sənan adında iki oğlu var. Yaxınlıqdakı məhəllədə yaşayır. Aysu isə qəsəbəmizdəki tam orta məktəbin 10-cu sinfində oxuyur.

– Yeniyetməlik vaxtlarından idmana həvəs göstərən Romir 9-cu sinifdə oxuyanda məndən xəbərsiz Lənkəran Uşaq-Gənclər İdman Məktəbinin yunan-Roma güləşi bölməsinə yazılmışdı, – deyə ata sözünə davam etdi. – Bunu qorxa-qorxa söylədi və sanki məndən ağır söz eşidəcəkmış kimi başını aşağı dikdi. Bu, ürəyimcə olduğundan ona uğurlar arzuladım. Çünki, Romirin idmanla məşğul olması, eyni zamanda, namaz qılması onun zərərli vərdişlərdən uzaq durması demək idi. O, ümidləri doğrultdu, məşqçisi Vüqar Səfərovun rəhbərliyi altında bütün yarışlarda, turnirlərdə öz çəki dərəcəsinə qalib gələrək 1-ci dərəcəli idmançı adını qazandı. Bakıda Birinci Avropa Oyunlarına lisenziya qazanmaq uğrunda yeniyetmələr arasında keçirilən olimpiadada uduzduğundan idmandan birdəfəlik uzaqlaşdı. Ancaq Lənkəranda "Zirvə" idman klubuna gedir,

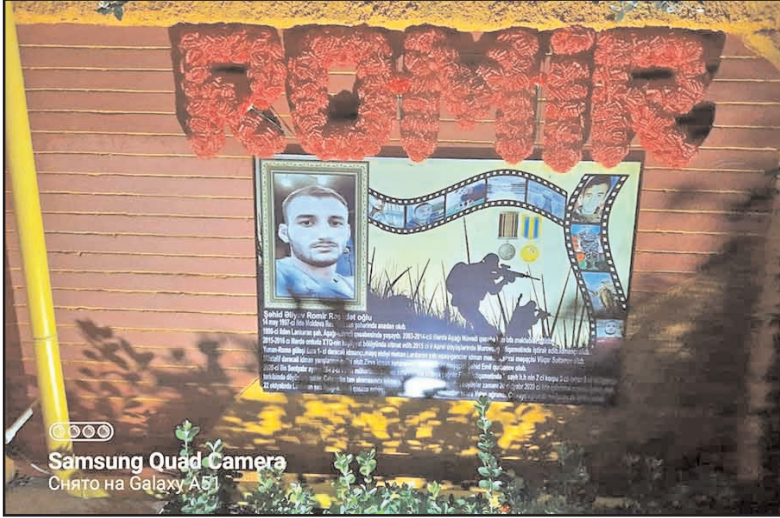

fərdi qaydada məşqlər edirdi. Orta məktəbi bitirdikdən sonra imtahan verib Lənkəran Dövlət Universitetinin Aqronomluq fakültəsinə qəbul olsa da, oxumadı. 2015-ci ildə həqiqi hərbi xidmətə çağırıldı. İdmançı olduğundan Xüsusi Təyinatlı Dəstənin kəşfiyyat bölüyündə xidmətə başladı. Əsgərliyin sonunadək Murovdağda qaldı və 2016-cı ildə ordundan tərxis edildi. Evə döndükdən sonra general Polad Həşimovun komandiri olduğu hərbi hissədə qulluq etmək üçün bizdən xəbərsiz sənədlərini Müdafiə Nazirliyinə təqdim etmişdi...

Söhbətin bu yerində şam azanı səsləndi. Bilirdim ki, Rəşadət namaz qılandır. Üzündəki narahatlığı gördüm. Odur ki, dedim:

– Sən get namazını qıl. Mən Zahidlə söhbətə davam edərəm.

Rəşadət öz otağına getdikdən sonra Romirin

dayısı, Sütəmurdov kəndində yerləşən "Beta" çay fabrikində kadr üzrə mütəxəssis vəzifəsində işləyən Zahid Həsənov xatirələrini bizimlə bölüşməyə başladı:

– Romir əsgərlik xidmətini başa vurub evə qayıtdıqdan sonra heç əməlli-başlı istirahət etməmiş "Beta" çay fabrikində fəhləliyə başladı. Kollektivdə zəhmətsevərliyi, tapşırılan işi canla-başla yerinə yetirməsi, məsuliyyətli olması ilə çoxlarından fərqlənirdi. Məhz bu keyfiyyətlərinə görə idi ki, həm rəhbərliyin, həm də iş yoldaşlarının dərin rəğbətini qazanmışdı.

Keçən il sentyabrın 27-də Vətən müharibəsi başlayan andan Romirin narahatlığı sir-sifətindən aydın sezilirdi. Səhərisi gün gördüm ki, fabrikdə hamı ilə bir-bir görüşür, "Müharibəyə gedirəm!" deyər onlardan halallıq istəyirdi. Onu axıra qədər izlədim. Mənimlə isə görüşmədən fabrikdən çıxıb sağa, Aşağı Nüvədiyə tərəf yox, sola, Sütəmurdova tərəf üz

tutdu. Sevindiyin-
dən sanki quş ki-
mi qanad açıb uç-
maq istəyirdi. Tez
fabrikin arxa qa-
pısından yola çı-
xıb onun qabağını
kəsdim.

– Bəs mənimlə
niyə görüşmədin?
– deyə soruşdum.

Bu, onun
üçün gözlənilməz
olduğundan vəziy-
yətdən çıxmaq istədi:

– Bibioğlu, səninlə ona görə görüşmədim ki,
bilirdim məni getməyə qoymazsan. Sən Allah, yolu-
mu kəsmə, cəbhəyə tez çatmaq istəyirəm.

Onun cavabından bir qədər də əsəbiləşdim.

– Axı, atanın, ananın xəbəri yoxdur, – dedim. –
Heç fikirləşirsən ki, onlar sənə cəbhəyə bu cür gedi-
şinlə nə hala düşərlər? Gedək evə, onlarla da halal-
laşdıqdan sonra yola düşərsən.

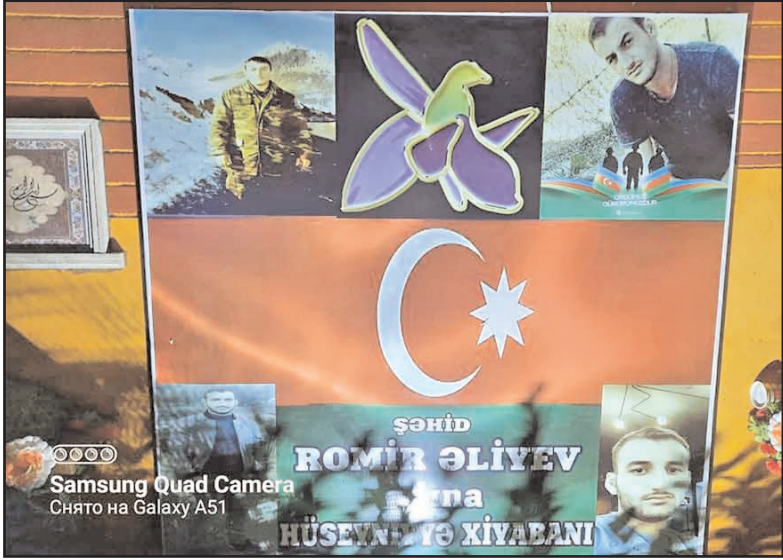
Məni dilə tutmağa çalışdı:

– Bilirəm, evə getsəm, qoymazlar. Yolumu
kəsmə, səni Allaha and verirəm, qoy gedim.

Romir nə qədər dil töksə də, yalvarsa da, nəha-
yət, onu fikrindən daşındırıb evə apardım...

Rəşadət namazı qılıb qurtardıqdan sonra yeni-
dən sözüünə davam etdi:

– Sentyabrın 28-də Romir babası, nənəsi, bacıları, anası, qohum-qonşu ilə sağollaşıb ayaqqabısının bağını bağlayanda son sözləri bu oldu: "Ata, bu qarıdan mənim bayrağımı asarsınız!.." Nədənsə, ürəyimə pis gəldi, ancaq bürüzə vermədim... Elə həmin gündə onları Lənkərandan Ağcabədiyə göndərdilər. Orada 4 gün təlim keçdikdən sonra Füzuliyə – ön cəbhəyə apardılar.

İlk telefon zəngi Füzulidən oldu, sonradan səsi Cəbrayıldan, Zəngilandan və Qubadlıdan gəldi. Sonuncu dəfə oktyabrın 18-də bizimlə danışdı. Onda Qubadlıda idi, güllə səsindən bir-birimizi yaxşı eşidə bilmirdik.

Oktyabrın 20-də Kənarməşə kəndində Nicat Əkbərovun həyatında metlax döşəyirdim. Birdən-birə əhvalım dəyişildi, əllərim keyləşdi. İşləyə bilmədim, ev

sahibindən icazə alıb, qəsəbəyə qaçıtdım. Dəfələrlə, ardıcıl olaraq Romirin mobil nömrəsini yığsam da, telefon məşğul idi.

Səhərə qədər gözlərimə yuxu getmədi, həyətdə var-gəl edirdim. Haraya, kimə zəng edəcəyimi bilmirdim. Axşamüstü küçəmizə çınqıl səpəndə ürəyim əsməyə başladı. Həyat yoldaşım da

qeyri-ixtiyari hönkürtü vurdu, onu toxtatmağa çalışdım, ancaq xeyri olmadı. Axşamüstü əmim Kərbəlayi Qılman və əmim oğlu Nəsimi həyətimizə girəndə artıq hər şey mənə bəlli oldu...

Gecə saat 1-2 radələrində məni hərbi komissarlığa çağırtdılar. Qılman müəllim də mənimlə idi. Dedilər ki, meyidin tanınması üçün Füzuliyə getməliyik. Səhər saat 6-da təcili yardım maşınında yola düşdük. Ölүxanada meyidlər arasında üzü örtülü olan oğlum ayağından tanıdım. Güllə və yaxud qəlpə sağ gözündən dəymişdi... Horadiz məscidində cənazəni hazırlayıb bizə verdilər...

Orada olanda öyrəndim ki, Romir pulemyotçu olub. Qubadlıda qızğın, yaxın məsafəli döyüş zamanı o, əvvəlcə yaralanıb. Əsgər yoldaşları ona ilkin tibbi yardım göstərmək istəyiblər, razı olmayıb. "Necə yəni, erməni gülləsi mənə dəyib?" Bundan sonra pulemyotunu götürüb yaralı halda ayağa qalxaraq düşmən tərəfə güllələr

yağdırmağa başlayıb və...

Sözünün ardını gətirə bilməyən atanı qəhər boğdu.

... Oktyabrın 22-də Romir Əliyevin cənazəsi görünməmiş izdihamla Aşağı Nüvədi qəsəbə qəbiristanlığında torpağa tapşırıldı.

Azərbaycan dilində, xüsusilə Talış dilində sərbəst və şirin ləhcə ilə danışan anası Miroslava da söhbətə qoşularaq dedi:

– Romir çox yaxşı, çox xeyirxah, çox güclü oğul idi. O, həyatı sevirdi, gələcəyə planlar qururdu. Evlənmək, ailə həyatı qurmaq arzusundaydı. Müharibəyə getməzdən əvvəl evdə təmir işləri aparmışdıq. Fikirləşirdik ki, Romir cəbhədən qayıdan kimi, toyu-

nu edərik. Mən bunu çox arzulayırdım, təsəvvürümə gətirirdim ki, onun uşaqlarına necə nənəlik edəcəyəm. Ancaq arzularım bir də heç vaxt həyata keçməyəcək. Yeganə oğlum artıq həyatda yoxdur. Bu, ailəmiz üçün böyük dərddir. Hələ də mənə elə gəlir ki, qapımız indicə döyüləcək, Romir içəri keçəcək və həmişəki kimi gülümsəyəcək. O, daim gülümsər, nikbin idi. Hətta müharibəyə yola düşəndə də hamımıza ürək-dirək verdi: "Narahat olmayın, mən qayıdacağam, mütləq qayıdacağam!" Lakin Romir sözünü tutmadı. Onun cəmi 23 yaşı vardı. Çay fabrikində işləsə də, həmişə hərbi olmaq arzusuyla yaşayırdı. Hələ Murovdağda hərbi xidmət keçərkən atasına zəng edib həvəslə gələcək planlarından danışardı. Deyərdi ki, o, ölkəmizə xeyir vermək, Vətənimizi müdafiə etmək, qorumaq niyyətindədir. Belə də oldu. Mənim oğlum haqq işimiz, Azərbaycanın ərazi bütövlüyü uğrunda döyüşərək həlak oldu. Fəxr edirəm ki, oğlum şəhidlik zirvəsinə ucaldı!.. Romir doğma qəsəbəmizdə, öz həmyerliləri ilə yanaşı dəfn olunub. Bu, bizim üçün sağalmaz dərd olsa da, qürurumuzu saxlayırıq. Dostlar, qonşular, tamamilə tanımadığımız adamlar bizə xoş sözlərlə təsəlli verirlər. Hamının qarşısında baş əyirik!..

Romirin babası, 88 yaşlı Ağa müəllim səhhəti ilə əlaqədar söhbətimizdə iştirak edə bilmədi. Nənəsi, hazırda ömrünün 84-cü payızını yaşayan Naibə müəllimə isə ürək sözlərini belə ifadə etdi:

– Əziz nəvəm son nəfəsimədək qəlbimdə, ürəyimdə yaşayacaq. Torpaq belə igid oğulları çox tez ağuşuna alır. Romir Allaha bağlı idi, namaz

qılırdı. Namaza duranda onun üçün xalça sərirdim. Bir dəfə namaz qılanda onu qapı arxasından izləməyə başladım. Əllərini qibləyə sarı uzadıb dua edirdi: "Pərvərdigarım, Sən xalqıma, Vətənimə əmin-amanlıq bəxş elə! Tezliklə düşmən tapdağında olan torpaqlarımızı azad elə! Hamıya bol ruzi-bərəkət yetir! Sən hamını qoru! Hamı xoşbəxt yaşasın!" Namazdan sonra onu qucağıma basıb bərk-bərk öpdüm. O, sanki cənnət üçün yaşayır, behiştə tez düşməyə tələsirdi. Anasına da namazı mən öyrətmişdim. Romir balamın ruhu həmişə bizimlədir...

Romir Əliyev ölümündən sonra Azərbaycan Prezidentinin sərəncamları ilə "Vətən uğrunda", "Cəsur döyüşçü", "Cəbrayılın azad olunmasına görə" və "Qubadlının azad olunmasına görə" medalları ilə təltif olunmuşdur. Dövlət və Heydər Əliyev Fondu tərəfindən bu şəhid ailəsinə də müvafiq olaraq birdəfəlik 11 min və 10 min manat, SHXÇDX Lənkəran rayon şöbəsi tərəfindən məzar daşı üçün 3 min manat maddi yardımlar verilmiş, ata-anaya aylıq 500 manat şəhid pensiyası təyin edilmişdir. Bu ilin avqust ayında Lənkəranda şəhid ailələri və qazilər üçün istifadəyə verilmiş 5 mərtəbəli yaşayış binasında bu ailəyə də ikiotaqlı mənzilin orderi təqdim olunmuşdur.

Oğul var evdən gedər, oğul var eldən gedər. Romir kimi oğullar isə həmişə eldən gedirlər və onlar əbədiyyətə qovuşurlar!..

21 sentyabr 2021-ci il

***SİZƏ BİR ÖMÜR
BORCLUYUQ***

VƏTƏN MƏNƏ OĞUL DESƏ...

44 günlük Vətən müharibəsinin könüllülərindən, qazilərindən biri, Aşağı Nüvədi qəsəbə sakini Ağasəlim Miribrahim oğlu Camalov 1989-cu il iyul ayının 26-da anadan olub. 1995-2006-cı illərdə qəsəbə tam orta məktəbində təhsil alıb. Həmin ildə Lənkə-

ran Dövlət Universitetinin İqtisadiyyat və Texnologiya fakültəsinin Avtomatlaşdırılmış idarəetmə sistemləri və hesablama texnikasının proqram təminatı ixtisasına daxil olub, 2010-cu ildə oranı müvəffəqiyyətlə bitirib. 2010-2011-ci illərdə həqiqi hərbi xidmətə gedib və müqəddəs Vətən borcunu yerinə yetirib. Hazırda Lənkərandaqı firmaların birində işləyir. Ailəlidir, 2 övladı var.

Ağasəlimin cəbhə xatirələrini onun öz dilindən eşidək:

– Tovuz döyüşlərinin başladığı ilk günlərdə general Polad Həşimovun şəhid olduğunu eşidəndə bir Azərbaycanlı vətəndaşı kimi özümü ordu sıralarına

könüllü yazdırdım. Ailəli, həm də evin tək oğlu olduğumdan məni ehtiyatda saxladılar. Sentyabrın 27-də Vətən müharibəsi başlanan günün ertəsi hərbi komissarlığa gedib təkidlə ön cəbhəyə, mənfur düşmənlə döyüşmək üçün adımlı könüllülər siyahısına yazdırdım. Elə həmin gün, sentyabrın 28-də

yüzlərlə könüllü ilə birlikdə cəbhə bölgəsinə yollandıq.

İlk gündə bizi Ağcabədi rayonunda yerləşən N sayılı hərbi hissəyə apardılar. Hərbi geyim və silahla təmin olunduq. Müəyyən təlimlərdən sonra döyüşlərə qatıldım. İlk döyüşüm Füzuli rayonunda başladı. Bir neçə gündən sonra rayon düşmən tapdağından tam təmizlənərək azad edildi.

Daha sonra Cəbrayıl rayonunda döyüşlərdə iştirak etdim. Burada amansız müharibə gedirdi. Buna baxmayaraq, hər gün irəliləyirdik, kəndləri, postları azad edirdik. Çox çətin döyüşlər idi. Yaralıları, şəhidləri gördükcə, qisas hissim daha da artırdı. Düşmən bizə qarşı iri çaplı silahlardan daha çox istifadə edirdi. Bu, bizi qətiyyənlə döyüşlərdən çəkəndirmirdi.

Cəbrayıl şəhərin mərkəzinə az qalmış düşmən əlverişli mövqə tutmuşdu. Dəhşətli döyüşlərə girişdik. Erməni tərəfi xeyli itki verdi. Çox sayda silah və sursat, döyüş texnikası ələ keçirdik. Məhv etdiyimiz düşmən hərbiçiləri arasında yüksək rütbəli zabitlər də var idi. Onlardan əsir götürülənlər də az deyildi.

Gərgin döyüşlərdən sonra oktyabrın 4-də Cəbrayılı tam azad etdik. Həmin günün sevincini sözlə ifadə etmək, təsəvvür etmək qeyri-mümkündür. Döyüş yoldaşlarımdan biri 30 ildən sonra Cəbrayıl ilk dəfə azan verdi.

Düzdür, hər şəhid verəndə, hər bir döyüşçü yoldaşımız yaralananda biz çətin anlar yaşayırdıq.

Amma qarşılığında qəsbkarları torpaqlarımızdan qovmaq, həmin torpaqlara qədəm basmaq bir başqa qürurverici hiss idi.

Cəbrayıldan sonra Qubadlı rayonuna istiqamət aldım. Bizə yeni döyüş planı verildi və qruplara bölündük. Deyərdim ki, ən çətin döyüşlər Qubadlıda oldu. Milli Qəhrəman Şükür Həmidovla çiyin-çiyinə vuruşurdum. Belə bir igid, qorxmaz şəxsiyyətin yanında döyüşmək adama zövq, əlavə güc-qüvvət verirdi. O, bizə hər dəfə düşməndən qorxmamağı, düzgün, fikirləşərək irəli getməyimizi döənə-döənə tapşırırdı.

Oktyabrın 26-da Qubadlı rayonunun mərkəzinə 4 kilometr məsafə qalmış ermənilərin böyük bir dəstəsi ilə üz-üzə qaldım. Biz 35 nəfərlə mərkəz istiqamətində irəliləyirdik. Gecə saat 00:30 radələri olardı. Həmin döyüşdə 6 nəfərimiz, o cümlədən tabor komandirimiz yaralandı. Mən komandirə ilk yardım göstərdim, döyüşçü yoldaşım ilə birgə köməkləşib qanaxmanın qarşısını aldım. Sursatımız tükənmək üzrə idi. Buna baxmayaraq, xeyli irəliləmişdik. Birdən düşmən tərəfdən içərisində 30-35 nəfər olan maşının bizə tərəf gəldiyini gördüm. Bu an "Yaralıları geri çəkin!" – deyərək qışqırdım. Mən 2 döyüşçü yoldaşım ilə yolu kəsərək onları yubatmağa çalışdım. Əlbəttə, anlayırdım ki, 3 nəfər az miqdarda güllə ilə 35 nəfərin qarşısını ala bilməz. Məqsədimiz yaralıları tam şəkildə oradan uzaqlaşdırmaq idi.

Biz ayaq üstə duraraq həmin maşına dayanmadan atəş açmağa başladım. Maşın bizə o qədər yaxın idi ki, ona dəyən güllə səslərini eşidirdik. Bütün

işıqlarını güllə ilə sıradan çıxardıq. Hətta maşında sürücünün yanında oturan komandirlərini də yaraladıq. Gözlənilmədən həmin maşın geri çəkildi. Ağır döyüşdən sonra postu ələ keçirdik. Təxminən bir saat sonra bizə həm şəxsi heyət, həm də sursat dəstəyi gəldi.

Səhərişi gün düşmən bizi ağır artilleriya atəşinə tutdu. İndiyə kimi yadımdadır, bir əsgərimizi qəlpə tutmuşdu, çənəsi yox idi. Mən onu çiynimdə daşıyıb 3 təpə aşaraq arxaya çatdırdım. Tibb xidməti maşınları həmin tərənin arxasında dayanmışdı.

Noyabr ayının 2-də, Qubadlının sonuncu kəndində ermənilər tərəfdən atılan ağır artilleriya zərbələri nəticəsində mən də yaralandım. Təcili

olaraq məni keçmiş Papanın hospitalına gətirdilər. Üç gündən sonra yenidən döyüşlərə qatıldım. O vaxt idi ki, Qubadlı artıq tam şəkildə düşməndən azad edilmişdi.

Noyabrın 8-də məlum üçtərəfli Azərbaycan – Rusiya – Ermənistan sazişi imzalandıqdan sonra

atəşkəs elan olundu və 44 günlük Vətən müharibəsi şanlı, müzəffər ordumuzun qələbəsi ilə başa çatdı. 30 ildən sonra soydaşlarımızın Vətən həsrətinə son qoyuldu.

Çox şükürlər ki, bu tarixin yazılmasında mənim də bir Azərbaycan vətəndaşı kimi əməyim, xidmətim oldu. Sevinirəm ki, Vətən qarşısında müqəddəs borcumu layiqincə yerinə yetirdim. Vətən mənə oğul desə, bəsimdir!

Möhtərəm Prezidentimiz, Qalib Ordunun, Silahlı Qüvvələrin Ali Baş Komandanı cənab İlham Əliyevin sərəncamlarına əsasən "Cəsur döyüşçü", "Cəbrayılın azad olunmasına görə" və "Qubadlının azad olunmasına görə" medallarına layiq görüldüm. Bu, mənim üçün əbədi, böyük qürurdur.

Bundan sonra da doğma Azərbaycanımızın hər qarış torpağı uğrunda, şəhidlərimizin qisası naminə mənfur düşmənlə üz-üzə durub döyüşməyə həmişə hazırım!

Yaşasın Azərbaycan!!!

23 sentyabr 2021-ci il.

CƏSUR DÖYÜŞÇÜ

heyətin əhval-ruhiyyəsi yüksək idi.

Müharibə başlanan kimi əvvəlcə piyadalar minalanmış ərazilərdən keçdilər. Sonra tanklar həmin əraziyə daxil oldular. Tankların arxasınca əsgərlər irəliləməyə başladılar. Döyüş getdikcə şiddətlənirdi. Bir tankımız minaya düşərək yararsız hala düşdü. Əsgərlər arasında bir neçə nəfər yaralandı. Manqa komandiri Əhlimanla yanaşı vuruşan tağım komandiri, leytenant Nicat Atayev elə ilk döyüşdə şəhid oldu. O, Füzuli cəbhəsinin ilk şəhidi idi.

Bundan hiddətlənən əsgərlərimiz "Allahu-

Əkbər", "Ləbbeykə, ya Hüseyn!" nidaları altında hücum keçdilər. Axşama yaxın erməni postunu ələ keçirən qəhrəman oğullarımız qaranlıq düşəndən sonra meşəlik əraziyə daxil olub əlverişli mövqe tutdular.

Əhlimanın manqa üzvlərinin hamısı yaxşı təlim keçmişdi. Könüllü əsgərlərdən İmaməddin Yusifov, Murad Muradlı, Əli Əsədov, gizir Samir İmanov, MAXE Şahmar Məmmədov və başqaları mənfur düşməyə qan uddurur, onların mövqələrinə doğru qorxu-hürkü bilmədən hücumlar edir, ermənilərin 30 il ərzində güclü istehkam qurub yerləşdikləri postları bir-bir ələ keçirərək hər gün irəliləyirdilər... Ancaq əfsuslar olsun ki, onlardan İmaməddin və Əli ayrı-ayrı döyüslərdə qəhrəmanlıqla vuruşaraq şəhidlik zirvəsinə ucaldılar.

Oktyabr ayının 14-də Əhliman Quluzadənin komandiri olduğu manqanın üzvləri ayrı-ayrı qruplara bölündülər. Tapşırıq Qurqan adlanan yüksəklikdən sonra Kamera adlanan yüksəkliyi ələ keçirmək idi. Moto-atıcılar 4 təpə aşıb həmin əraziyə daxil oldular. Dördüncü təpəyə kimi qruplarla irəlilədilər. Bu vaxt mühasirəyə düşdülər.

Əhlimandan 10 metr solda diz bərabərliyində səngər var idi. O, silahsız sürünə-sürünə həmin səngərə daxil oldu. Səngər üzü aşağıya doğru uzanırdı. 30 metr irəlində isə ermənilər yerləşmişdi. Əhliman RQ-5 əl qumbarasını götürüb kəlmeyi-şəhadətini

oxudu. Onun məqsədi qumbara ilə özünü ermənilər olan səngərə atmaq idi. Ayağa qalxaraq irəli şığıdı və əlindəki qumbaranı düşmən səngərinə tulladı. Elə bu

an qarşı tərəfdən avtomatdan atılan güllələr Əhli-
manın ayağına tuş gəldi. O, yerə yıxıldı. Yaxında
olan döyüşçü dostları hücumə keçib səngərdəki sağ
qalan erməni diğalarını cəhənnəmə vasil etdilər və az
sonra irəlindəki Kamera yüksəkliyini ələ keçirdilər.
Beləliklə, tapşırıq uğurla yerinə yetirildi.

İki saata yaxın qan itirən Ə. Quluzadə beyləqan-
lı Şahmar Məmmədovun səyi nəticəsində döyüş
mövqeyindən çıxarıldı və birbaşa Füzuli Mərkəzi
Rayon Xəstəxanasına aparıldı. Onu bir gündən sonra

Salyan MRX-ə göndərildilər. Burada 31 gün müalicə aldı. Qələbə xəbərini xəstəxanada eşitdi. Həmin gün sevinc göz yaşlarını saxlaya bilmədi, hönkür-hönkür ağladı. Noyabrın 10-da xəstəxanadan 20 günlük məzuniyyətə buraxıldı. Evdə qısa müddət qaldıqdan sonra yenidən xəstəxanaya qayıdıb müayinə və müalicələrini davam etdirdi. Ona daha 20 günlük məzuniyyət verildi və evə buraxıldı.

Müalicənin sonunda Əhliman Quluzadə "Sol budun arxa səthində orta 1/3 kor güllə yaralanması, sol bud çanaq oynağı nahiyəsində yad cisim (güllə), sol oturaq sinirin postravmatik nevropatiyası-asteno-nevrotik hal" diaqnozu ilə sülh dövrünə yararlı, müharibə dövrünə məhdud yararlı – 3-cü qrup Qarabağ əlili kimi ordudan tərxis olundu. Ona sentyabr ayından 300 manat Prezident təqaüdü, 110 manat əlillik pensiyası təyin edildi. Eyni zamanda, Azərbaycan Prezidentinin sərəncamları ilə "Cəsur döyüşçü", "Füzulinin azad olunmasına görə", "Xocavəndin azad olunmasına görə" medallarına layiq görüldü.

Qarabağ qazisi Azərbaycan Vətən Müharibəsi Veteranları İctimai Birliyinin üzvüdür.

Əhliman Balabəy oğlu Quluzadə 28 oktyabr 1997-ci il tarixində Aşağı Nüvədi qəsəbəsində anadan olub. 2015-ci ildə qəsəbə tam orta məktəbini bitirib. 2016-cı ilin yanvar ayında həqiqi hərbi xidmətə çağırılıb. Əvvəlcə Naxçıvan şəhərində qulluq keçib. Beş aydan sonra Babək rayonundakı hərbi hissədə

MÖHKƏM DAYAN, İGİD ƏSGƏRİ!

İkinci Qarabağ müharibəsinin qazisi Ələkbər Əlizadənin ata evi Aşağı Nüvədi qəsəbə orta məktəbinin, 44 günlük Vətən müharibəsinin şəhidi Kamran Rasim oğlu Əliyevin və 1-ci Qarabağ müharibəsinin veteranı Ağayar Şahrza oğlu Əliyevin yaşadıkları evlərin qonşuluğunda yerləşir.

Ələkbərgilə gəlişim axşamüstü saat 16 radələrinə təsadüf etdi. Üç gün bundan əvvəl fasiləsiz yağmağa başlayan yağış hələ də ara vermirdi. Məni nənəsi Nisə xala qarşıladi. Köhnə dədə-baba evinə daxil olanda Ələkbəri yorğan-döşəkdə gördüm. Məhəllədə yaşayan tibb bacısı Zəminə xanım onun qoluna sistem qoşmuşdu. Halsız halda uzanan igid döyüşçünün danışmağa halı yox idi. Arada yağış daha da gücləndi. Bu an onun başının üstündəki tavandan su axmağa başladı. Yorğan-döşək islanmasın deyə qazinin anası Natiqə

xanım ləyən gətirib su daman yerdə qoydu. Bu mənərə ürəyimi ağratdı, əvvəlcə deməyə söz tapmadım. Sonra belə bir sualla Ələkbərə müraciət etdim:

– Desələr ki, yenidən müharibə başlayır, cəbhəyə, yenə vuruşmağa gedərsənmi?

O, fikirləşdiyimdən tamam fərqli cavab verdi:

– Bəli, gedərəm!..

– Axı sənin yaraların sağalmayıb?!

Bu dəfə Nisə xala nəvəsinin cavabını gözləmədən dedi:

– Müəllim, biz bunun öhdəsindən gələ bilmirik. Yaraları hələ də onu incidir, bizdən hər şeyi gizlədir. O gün qardaşının evində huşunu itirərək yerə yığılıb. Bu hal onda tez-tez müşahidə olunur. Təcili tibbi yardım çağırırıq, onu xəstəxanaya aparırlar. Bir-iki gün müalicə aldıqdan sonra çıxıb evə gəlir. Həkimlər də deyirlər

ki, biz onu xəstəxanada saxlaya bilmirik, bəzən xəbəri-miz olmadan buranı tərk edir. Bu, onun əsəb sistemi ilə əlaqədardır. Qonşumuz, Ələkbərin uşaqlıq dostu Kam-ranın şəhid olması da onun səhhətinə pis təsir göstərir.

Söhbət əsnasında o, bir neçə dəfə yuxuya getdi, bəlkə də huşunu itirdi, yoxsa dərmanların təsirindən idi, bilmədim. Tez də diksinərək, hövlnak yuxudan oyanır, üzrxahlıq edirdi... Ürəyimdən keçirdim ki, bu, fanatikdir, romantik adamdır. Ancaq dilimə ayrı sözlər gətirdim:

– Nisə xala, əhsən belə oğullarımıza! Onların igidliyi, şücaəti, rəşadəti nəticəsində 30 ilə yaxın düşmən tapdağı altında olan torpaqlarımız işğaldan azad edildi. Biz hamımız onlara minnətdarıq, onlara borcluyuq. Vətən sevgisi, torpağa məhəbbət Ələkbər kimi oğulların canında, qanındadır. Belələrini heç kəs, heç bir qüvvə əqidəsindən, məsləkindən döndərə bilməz! Sağ olsunlar, Allah yar və yardımçıları olsun!

... Ələkbər Ceyhun oğlu Əliyev 11 dekabr 1997-ci il tarixdə Aşağı Nüvədi qəsəbəsində anadan olub. 2015-ci ildə qəsəbə tam orta məktəbini bitirdikdən bir il sonra həqiqi hərbi xidmətə çağırılıb. 2016-cı ilin Aprel döyüşlərində iştirak edib. 2017-ci il iyulun 17-də ordudan tərxis olunaraq ehtiyata buraxılıb.

21 sentyabr 2020-ci il tarixdə səfərbərliyə çağırılıb. Ağcabədidə bir neçə gün təlim keçdikdən sonra onları sentyabrın 26-da Füzuli cəbhəsində mü-

şahidə məntəqəsində, Lələtəpənin sağ tərəfində, Bulğa dərəsindəki mövqedə yerləşdiriblər. Sentyabrın 27-də səhər saat 6-da erməni faşistlərinə qarşı əks-hücum əməliyyatlarına qatılıb.

Ələkbərin də daxil olduğu bölük 4 gün Bulğa dərəsində döyüşlərdə iştirak etdikdən sonra Hadrut yoluna girdi. Oktyabrın 5-6-da Hadrut meşəsində 3 gün pusquda durdular. Döyüş əməliyyatlarında bölüyün cəsur zabit və əsgərləri əsl igidliklə vuruşur, azğın ermənilərə aman vermir, onları geriyyə çəkilməyə məcbur edirdilər.

Oktyabrın 10-da Hadrut meşəliyində atılan artilleriya zərbəsindən sonra Ələkbər sağ qolundan ağır yaralandı, iki gün huşsuz vəziyyətdə qaldı. Oktyabrın 14-də yaraları tam sağalmadan təkidlə yenidən döyüşlərə qatıldı, Hadrutda strateji əhəmiyyətli yüksəkliyi ələ keçirdilər. Həmin yüksəkliyə şəhid kapitan Cavidin adını verdilər.

Daha sonra onları Cəbrayıla göndərdilər. Burada vuruşa-vuruşa Ulyandağ, Qırmızı bazar, Cəbrayıl bulacağı adlanan ərəziləri düşmən tapdağından təmizlədilər.

Ə.Əliyev ikinci dəfə Xocavəndin birinci kəndində yaralandı. Mərmi onun yaxınlığındakı NİVA avtomobilinin üstünə düşdü. Beyləqanlı sürücünün başı bədənindən ayrıldı. Qəlpə zərbəsi Ələkbəri 5-6 metr yuxarı qaldırıb uzağa tulladı. O, bu dəfə bel nahiyəsindən və

sağ ayağından aldığı yaralardan huşunu itirdi. Yalnız 4 gündən sonra Füzulidəki hospitalda həkimlərin gərgin söyləri nəticəsində özünə gəlib gözlərini açdı...

Beyləqanın Minabad kəndində yerləşən hərbi hissəyə qaytarılan Ələkbər Əliyev yenidən təkidlə ön cəbhəyə göndərilməsini xahiş etdi. Noyabrın 6-da

Xocavəndə gəldi, qələbə xəbərini postda olanda eşitdi. 12 yanvar 2021-ci il tarixədək Ulyandağın qarşısındakı postda xidmətini davam etdirdi. Yanvarın 13-də ordudan tərxis olunaraq evə qayıtdı.

Ə. Əliyev Azərbaycanın ərazi bütövlüyü və torpaqlarımızın azad edilməsi uğrunda gedən haqq savaşında göstərdiyi igidliklərə görə dövlət başçısı, Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyevin sərəncamları ilə "Cəsur döyüşçü", "Xocavəndin azad olunmasına görə" və "Füzulinin azad olunmasına görə" medallarına layiq görüldü.

Azərbaycan Vətən Müharibəsi Veteranları İctimai Birliyinin üzvü olan bu Qarabağ qazisi səhhəti ilə əlaqədar tez-tez xəstəxanalara müraciət edir. Artıq 10 aydır ki, onun əlillik statusu alması müşkülə dönüb. Çox güman ki, lazımı sənədləri Tibbi Sosial Ekspert Komissiyasına təqdim etdikdən sonra Ələkbərin problemi tezliklə öz həllini tapacaq.

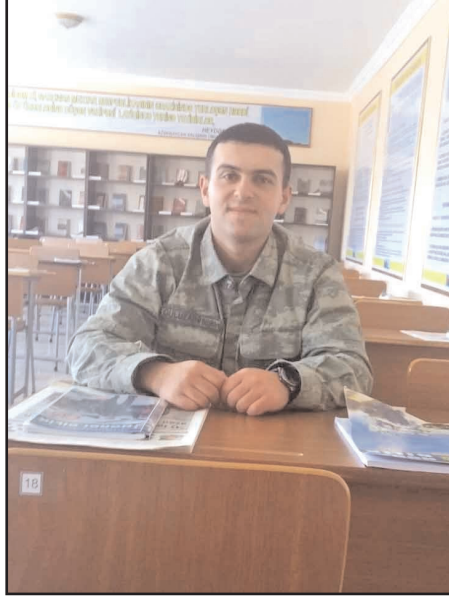
Mənzil-məişət şəraiti qeyri-qənaətbəxş, maddi durumu aşağı olduğuna görə qazi dərman pulunu bəzən tapa bilmir. Bu ailədən ayrılarkən yataqdan qalxıb bizi ötürə bilməyən və yenidən üzrxahlıq edən Ələkbərə yalnız Allahdan şəfa dilədim və dedim:

– Möhkəm dayan, igid əsgər!

30 sentyabr 2021-ci il.

ANASIZ OLMASIN ÖMRÜ HEÇ KƏSİN...

Sentyabr ayının 21-də Əlinin adına səfərbərliklə bağlı çağırış vərəqəsi gəlmişdi. Onu ilk olaraq atası Arzuya (Ağarzaya) göstərdi. Mart ayında orduda həqiqi hərbi xidmətini başa vurub evə qayıtmışdı. Odur ki, atası əvvəlcə tərəddüd içində qalsa da, sonra ürəyindən keçənləri dilinə gətirdi:

– Oğul, – dedi, – Vətənimiz dardadır. Mənfur qonşularımız cəbhə bölgəsində təxribatlar törətməkdə davam edirlər. Yəqin ehtiyac olduğu üçün hərbi komissarlıqdan çağırıblar. Get, Allah sənin yar və yardımçın olsun!

"Bəs bu xəbəri həyat yoldaşıma necə çatdırım?" – deyə Arzu fikirləşdi. Çünki, Sevgül xanım uzun illər idi ki, xəstəlikdən əziyyət çəkirdi. Daha aparmadığı xəstəxana, döymədiyi qapı qalmamışdı. Onun

dərdinə isə əlac tapılmırdı, iynə, dərmanlar hesabına yaşayırdı.

Arzu çox götür-qoy etdikdən sonra Əli ilə birlikdə onun yanına getdilər. Məsələnin nə yerdə olduğunu anlayan ananın gözlərindən qeyri-ixtiyari yaş axmağa başladı. Handan-hana özünə gəlib üzünü ciyərpərasına tutdu.

– Əziz balam, – dedi, – Vətən də anadır. Demək, sən həm Vətəni, həm də anaları qorumağa gedirsən. Əsgərliyə gedəndə də demişdim ki, çalış atababalarının adına layiq ol. Əsgərlik kişilik məktəbidir! Mərdlərin, ərənlərin məktəbidir! Torpaqlarımızı yağdı düşməndən təmizləmək, müqəddəs Vətən borcunu ləyaqətlə yerinə yetirmək hər bir oğulun vəzifəsidir. Sənən olan yerdə kürəyini gülləyə vermə! Sürdüm sənə halal olsun!..

... 2000-ci il sentyabrın 6-da Aşağı Nüvədi qəsəbəsində dünyaya göz açan Əli ailənin 2-ci övlədidir. Bundan əvvəl qızları Xədicə anadan olub. O, hazırda ailə həyatı qurub, qəsəbədə yaşayır. Ailənin sonbeşiyi isə Məhərrəmdir. Arzu oğluna uzun illər Lənkəran sərnişindəşına avtobazasında avtobus sürücüsü işləmiş mərhum atasının adını qoyub. O özü də ata yolu ilə gedərək həmin avtobazada sürücü işləyir.

Əli Quluzadə qəsəbə orta məktəbini bitirəndən sonra 2018-ci ilin oktyabr ayında həqiqi hərbi xidmətə

tə gedib, Naxçıvanda Milli Ordu sıralarında qulluq edib. 2020-ci ilin mart ayında ordudan tərxis olunub.

... Sentyabrın 21-də ata-anası, bacı-qardaşı, qohum-qonşu ilə vidalaşan Əli bir qrup həmyaşıdları

ilə birlikdə Lənkərandan gecə saatlarında Ağcabədiyə yola salındılar. Səhərisi onları Beyləqana apardılar. Burada ayın 26-dək təlim keçdilər. Sentyabrın 27-də isə dağlarda döyüş mövqeyində yerləşdirildilər...

Əlinin də daxil olduğu qrup ön cəbhədəkiləri ərzaqla, silah-sursatla təmin edirdi. O, oktyabrın 11-də Füzulinin Əhmədbəyli kəndində döyüşçülərə ərzaq və silah-sursat apararkən düşmən tərəfinin atdığı minamyot nəticəsində yaralandı. Qulaqları heç nə eşitmirdi. Şəhərin özündə yerləşən hospitalda bir gün müalicə alıb yenidən ön cəbhəyə qayıtdı.

Oktyabrın 13-də o, ikinci dəfə yaralandı. İgid əsgərlərimiz hücumla keçib qarşıdakı postu ələ keçirən zaman ermənilərin atdığı minamyot Əlinin huşunu itirməsi ilə nəticələndi. Onu təcili rayon mərkəzi xəstəxanasına apardılar. Bir gündən sonra Biləsuvar MRX-ə göndərildi, burada, o cümlədən Gəncə və Bakı xəstəxanalarında iki həftəyə yaxın müalicə aldı. Qısamüddətli məzuniyyətdən qayıdan Əli noyabrın 8-də Şuşa alınan günün səhərisi buraya göndərildi. Ayın 10-da isə ordudan tərxis olundu.

Doğma ata yurduna qazi kimi sağ-salamat dönən əsgərin ayaqları altında qurbanlar kəsildi. Qohum-qonşular, yaxından-uzaqdan eşidənlər Arzu kişinin evinə gözyadınlarına gəlirdilər. Hamıdan çox sevinən isə, təbii ki, Sevgül ana idi. O, gözlərindən sevinc göz

yaşları axıda-axıda Azərbaycanın ərəzi bütövlüyü, 30 ildən çox qəsbkar erməni vandallarının tapdağı altında qalan torpaqlarımızın azad edilməsi uğrunda 44 günlük Vətən müharibəsində fədakarlıqla iştirak edən, iki dəfə yaralanan oğlu ilə haqlı olaraq öyünür, qürur duyurdu.

Bu haqq savaşında, ədalətli müharibədə igidlik nümunəsi göstərən Əli Quluzadə Azərbaycan Prezidentinin sərəncamları ilə "Cəsur döyüşçü", "Füzulinin azad olunmasına görə", "Qubadlının azad olunmasına görə" medalları ilə təltif edildi. Qarabağ qazisinə sığorta pulu 550 manat, YAŞAT fondu tərəfindən 2.500 manat vəsait ödənilib. İyun ayının 26-da, Azərbaycanın Silahlı Qüvvələr günündə Lənkərandakı Heydər Əliyev Mərkəzində keçirilən

bayram tədbirinə onu da dəvət etmişdilər. Həmin tədbir zamanı təltif olunduğu medallar vəsiqələri ilə birlikdə Əliyə təqdim edildi.

Ananın ən ülvi, ən munis, ən müqəddəs arzusu oğul toyunu görmək idi. Odur ki, Arzu kişi qohum-əqraba ilə məsləhətləşib Əlini nişanladılar, toy eləyib evə gəlin gətirdilər. Sevgül ananın arzusu çin oldu, ürəyində nisgil qalmadı. Yay aylarında isə o, qalan ömrünü əzizlərinə, övladlarına, nəvələrinə, doğmalarına tapşırıb haqqın dərgahına qovuşdu.

Əli tez-tez, xüsusilə cümə axşamlarında Aşağı Nüvədi qəsəbə qəbiristanlığında uyuyan, axirət dünyasına cavan köçən anasının məzarını ziyarətə gedir, Yasin oxutdurur. Ayrıllarkən həmişə düşüncəsindən, xəyalından şairin aşağıdakı misraları keçir:

*Anasız olmasın ömrü heç kəsin,
Dünya bir yanadır, o, bir yanadır.
Everest zirvəsi qoy inciməsin,
Dünyada ən uca zirvə ANAdır!..*

25 sentyabr 2021-ci il.

**VƏTƏNƏ SİPƏR
ƏRƏNLƏR**

DÖYÜŞƏ "QOCALAR" DA GEDİR

44 günlük Vətən müharibəsinin iştirakçısı, Aşağı Nüvədi qəsəbəsinin 49 yaşlı "qoca" sakini, ehtiyatda olan zabit Asəf Həsənov çağırış vərəqəsini alan kimi tərəddüd etmədən SHXÇDX-nin Lənkəran rayon şöbəsinə getdi. Sentyabrın 30-da ön cəbhəyə yollandı, N sayılı hərbi hissənin diviziya tərkibində batareyaya tağım komandiri vəzifəsində döyüşlərdə iştirak etdi. Ağcabədi, Cəbrayıl, Qubadlı və Hadrutda 3 ay müddətində şərəfli döyüş yolu keçdi.

– Bizi sentyabrın 30-da Ağcabədi rayonunda yerləşən N sayılı hərbi hissəyə gətirdilər, – deyərək Asəf müəllim 90 günlük cəbhə həyatından məlumat verməyə başladı. – Məni həmin hərbi hissənin diviziya-sının 3-cü batareyasına tağım komandiri təyin etdilər. 60 nəfər əsgərim var idi. Hərbi hissənin qorunması bizə tapşırılmışdı. Hər gün əsgərləri təlimat-

landırıb postlara göndərirdim. Gecələr postları yoxlayırdım. Əsgərlərin postlarda dəyişdirilməsini vaxtlı-vaxtında yerinə yetirirdim. Gündüzlər isə toplarla təlim keçirdik. Hissəmizdəki D-44 toplarının köhnə olmasına baxmayaraq, çox dəqiq hədəfi vurma qabiliyyəti var idi. Tuşlama, nişanalma, toplara düzgün xidmət və topların xarakteristikası barədə əsgərlərə məlumat verirdik.

Bir müddət həmin N saylı hərbi hissədə qalandan sonra məni əsgərlərlə birlikdə Cəbrayıl rayonuna göndərdilər. Burada olan müddətdə müdafiə xəttində yerləşdik. Döyüşə girmirdik, yenə də təlim keçirdik, postları qoruyurduq.

Təxminən 10 gündən sonra bizi Qubadlı rayo-

nuna aparıb dağlarda yerləşdirdilər. Demək olar ki, ən çətin günlərimiz orada keçdi. Düşmənlə aramızdakı məsafə, hardasa, 1,5-2 kilometr idi. Hər gün döyüş atışları olurdu. Bir atış bir saata yaxın davam edirdi. Biz həmin vaxtlarda səngərlərə girirdik, heç

kimə çöldə qalmağa icazə verilmirdi. Atış əmri rabitə ilə diviziya komandirinə verilirdi, koordinatlar ona ötürülürdü. O da öz növbəsində bu məlumatları bizə verirdi. Məlumatı alan kimi, əsgərlərə əmr edirdik ki, bu koordinatı topda quraşdırsınlar. Hər topun öz heyəti var idi: topçu, tuşlayıcı, mərmə daşıyan. Hər öz işini çox mahir və cəsarətlə yerinə yetirirdi. Vaxt olurdu bizə atış komandası verilirdi, amma ata bilmirdik. Çünki, düşmən tərəfi bizi tez-tez atışa tuturdu. Buna baxmayaraq, qorxmaz əsgərlərimiz

atəş altında belə düşməne layiqli cavab verirdilər.

Çətinliyimiz gecə saatlarında başlayırdı. Havalar çox soyuq keçirdi, bizə odun qalamağa, işıq yandırmağa icazə verilmirdi. Hətta alışqanın işığına icazə yox idi, yalnız onun işığını aşağı vurmaq şərtilə istifadə etmək olardı. Çünki, düşmənin uçan aparatları daim ətrafda görünürdü, onlar işığı görüb yerimizi təyin edə bilərdilər.

Yatmaq məsələsi də çətin idi. Səngərlərdə yer olmurdu, əsgərlərin çoxu çöldə soyuq havada yataq kisələrində yatırdılar. Bu kisələr isə isti saxlamırdı. Gecə düşən kimi postlar qururduq, səhərə qədər oyaq qalırdıq. Bizə müşahidə mərkəzindən tez-tez məlumat gəlirdi ki, bəs düşmənin kəşfiyyat-diversiya qrupu ərazidədir, ehtiyatlı olun. Mən şəxsən səhərə qədər postları bir-bir yoxlayırdım. Əsgərlərin əksəriyyəti yorğunluqdan, yuxusuzluqdan postlarda yatırdı. Çünki, gündüzlər mərmə-top səmindən istirahət edə bilmirdilər. Postları yoxlayan zaman qatı qaranlıq olduğundan bəzən

“Qubadlının azad olunmasına görə” medalı ilə təltif edilib –

Həsənov Asəf Əmirşah oğlu – baş leytenant

yolu azırdım, marşrutdan çıxırdım. Ancaq aylı gecələrdə bir az rahat olurdu. Axşam saat 8-dən 11-dək, hardasa, 3 saat istirahət edə bilirdim. Sonra səhərə qədər ərazini gəzirdim.

Bizdə ərzaq təchizatı da çətin idi. Çünki, ərzaq gətirən maşın, bəzən atış çox olanda yanımıza qalxa bilmirdi. Yollar düşmən tərəf-

dən atəşə məruz qalırdı...

Baş leytenant Asəf Həsənov 44 günlük Vətən müharibəsi başa çatsa da, ordudan yalnız ilin sonuncu günü tərxis olunaraq ehtiyata buraxıldı. Azərbaycan Prezidentinin sərəncamı ilə "Qubadlının azad olunmasına görə" medalı ilə təltif edildi.

... Asəf Əmirşah oğlu Həsənov 1972-ci il yanvarın 23-də Aşağı Nüvədi qəsəbəsində dünyaya gəlib. 1989-cu ildə qəsəbə tam orta məktəbini bitirdikdən sonra həmin ildə Azərbaycan Dövlət Neft Akademiyasına daxil olub. 1994-cü ildə Akademiyanı başa vurub, noyabr ayında Rusiya Federasiyasına işləməyə gedib. 2002-ci ilədək orada xırda biznes fəaliyyətinə

başlayıb. 2004-cü ildə ailə həyatı qurub. Həmin ilin noyabr ayında könüllü olaraq hərbi xidmətə gedib. 2006-cı ildə ordudan tərxis edilib. 2007-2012-ci illərdə yenidən Rusiyaya gedib biznesini davam etdirib. 2012-ci ilin aprel ayında Azərbaycana qayıdıb. Lənkəranda "Hunday-Servis"də məsləhətçi vəzifəsində işə başlayıb. Hazırda həmin servisdə çalışır.

Atası Əmirşah Həsənov uzun illər Yuxarı Nüvədi kəndində yerləşən Lənkəran Yol İstismar İdarəsində baş mühəndis vəzifəsində işləyib. 2002-ci ildə 62 yaşında vəfat edib.

Anası Vlanaz Həsənova Baloğlan Abbasov adına sovxozda tərəvəzçi işləyib. Hazırda pensiyaçıdır, 71 yaşı var.

Asəf Həsənov ömür-gün yoldaşı Gülnar xanım ilə 3 uşaq böyüdüb ərşəyə çatdırıb. Böyük qızı Şəbnəm bu il Aşağı Nüvədi qəsəbə tam orta məktəbini bitirib, Lənkəran Dövlət Universitetinin İbtidai sinif müəllimi fakültəsinə daxil olub. Kiçik qızı Zəhra və oğlu Məhəmməd qəsəbə tam orta məktəbinin 9-cu və 6-cı sinfində oxuyurlar.

Asəf müəllim din-iman adamıdır, namaz qılır, ibadət edir, Məşhəd ziyarətində olub...

26 sentyabr 2021-ci il.

PEŞƏKAR, FƏDAKAR HƏRBÇİ

Emil Şahab oğlu Abbasov 1984-cü ildə Aşağı Nüvədi qəsəbəsində anadan olub. 2002-ci ildə həqiqi hərbi xidmətə çağırılıb. 2004-cü ildə Bakı Hərbi Komandirlər Məktəbinin tank komandiri kursunu müvəffəqiyyətlə bitirdikdən sonra N saylı hərbi hissədə xidmətə başlayıb. O, 2005-2007-ci illərdə tağım komandirinin müavini, 2007-2015-ci illərdə tank

komandiri vəzifələrində çalışıb. Tabeliyində iki çavuş və iki müddətdən artıq xidmət edən əsgər olub.

Məlum 2016-cı ilin Aprel döyüşlərində fəal iştirak edən baş gizir E. Abbasov Tərtər rayonunun Qapanlı və Talış kəndləri istiqamətində gedən döyüşlərdə fədakarlıq nümunəsi göstərdiyinə görə "Fərqlənmə nişanı" və "Qüsursuz xidmətə görə" 2-ci dərəcəli medalı ilə təltif olunub.

Emil 2016-cı ildən etibarən Milli Ordunun silah-

sursat təminatı sahəsində qulluq edir.

2020-ci il sentyabrın 27-də başlanan Vətən müharibəsində çox fəal iştirak edən həmyerlimiz öhdəsinə düşən vəzifələri layiqincə yerinə yetirib. Ordunun silah-sursatla təminatı, yaralıların döyüş meydanından çıxarılması, vurulmuş hərbi texnikaların döyüş meydanından uzaqlaşdırılması və ön

cəbhədə vuruşan XHQ-yə sursatların çatdırılmasında onun böyük əməyi olub.

İkinci Qarabağ savaşında 120 mm-lik mina mərmisinin partlaması nəticəsində kəllə-beyin zədəsi alan E. Abbasov Gəncə şəhər hospitalında müalicə alıb sağalandan sonra təkrar döyüşlərə qatılıb və mənfur düşmənlə mübarizə aparıb. Füzuli, Cəbrayıl və Şuşanın təcavüzkar, qəsbkar ermənilərdən azad edilməsində cəsurluqla vuruşub. Ona görə də Azərbaycan Prezidenti, Müzəffər Ali Baş Komandan

İlham Əliyevin sə-rəncamları ilə "Ağda-mın azad olunmasına görə", "Füzulinin azad olunmasına görə", "Cəbrayılın azad olun-masına görə" və "Şuşa-nın azad olunmasına görə" medalları ilə təltif edilib.

Emil üç uşaq atasıdır. Emiliya və İzzət məktəblidir, Aylin isə 5 yaşındadır.

27 sentyabr 2021-ci il.

ATA, ƏMI, OĞUL...

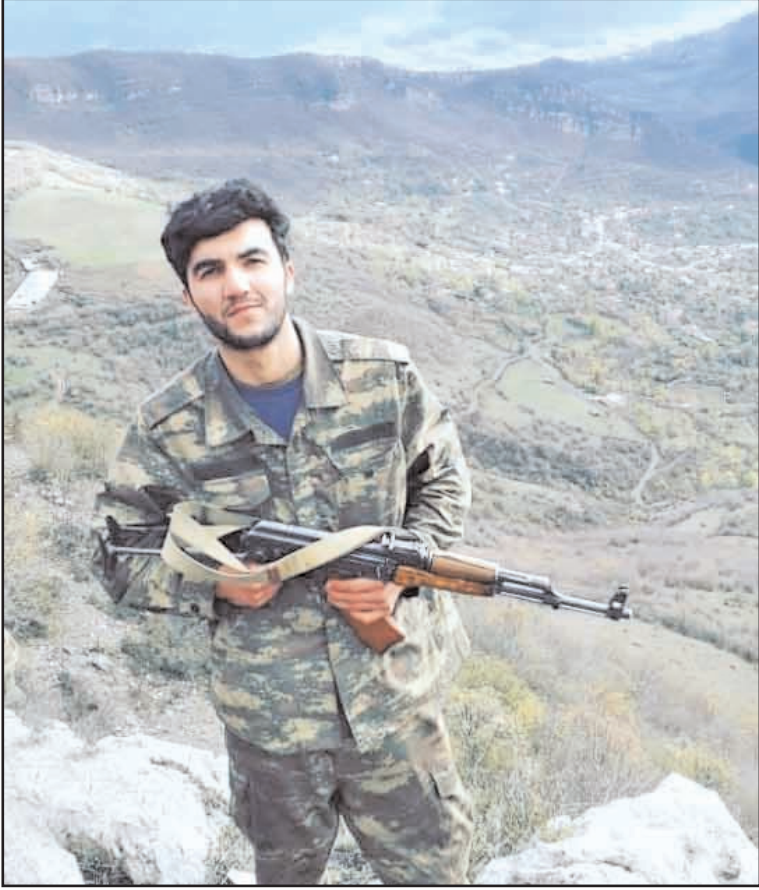
...Füzuli cəbhəsində hərbi əməliyyatların başlandığı, qızgın döyüşlərin getdiyi ilk günlər idi. Erməni ağır artilleriyasından atılan minamyot manqa komandiri Ağarza Bağirovun və onun əsgərlərinin olduğu səngərin yaxınlığına düşdü. Xoşbəxtlikdən heç kəs xəsarət almadı.

Ani sakitlikdən sonra yenidən atəş səsləri eşidildi. Bu dəfə erməni snayperinin atdığı sərrast güllə düz Ağarzanın başındakı dəbilqəyə dəydi. Bu dəfə də, anası sanki namaz üstdə imiş ki, ölüm ondan yan keçdi.

Sonralar oktyabrın 17-dən etibarən A. Bağirovun komandiri olduğu manqa Xocavənd istiqamətində gedən döyüşlərə qatıldı.

Növbəti hücum əmri verildi, manqanın üzvləri irəli şığıdılar. Ermənilər öz xislətlərinə uyğun hiyləgərliklərindən əl çəkmirdilər. Onlar Azərbaycan

bayrağını öz mövqələrində asmışdılar. Təmiz Azərbaycan dilində bizimkilərə səslənərək deyirdilər: "Haydı, biz burdayıq, tez köməyə gəlin, erməniləri əsir götürmüşük!" Lakin fədakar, igid döyüşçülərimiz bunun təxribat olduğunu başa düşüb aldanmadılar. Onlara əlavə kömək gəldi və həmin mövqeni hücumla ələ keçirdilər. Ancaq əfsuslar olsun ki,

bizimkilər itkisiz ötüşmədilər – 9 yaralı və 3 şəhid verdilər.

Ağarzanın manqasında Bakıdan, Xaçmazdan, Qubadan və Biləsuvarıdan olmaqla 6 nəfər əsgərin ürəyində Vətənə sonsuz sevgi var idi. Onlar Füzuli və Xocavənd cəbhələrində gedən döyüşlərdə şücaət göstərərək azğın erməni vandallarına qan uddurur, torpaqlarımızı düşmən tapdağından təmizləyirdilər. Lakin qəlbi Vətən eşqi ilə döyünən bu cəsur oğullardan 3-nə qələbə sevincini dadmaq nəsisib olmadı və onlar şəhidlik zirvəsinə ucaldılar. İkisi isə yaralanaaraq qazi oldu.

A. Bağırov Qələbə xəbərini Xocavənddə eşitdi. Noyabrın 25-dək burada qaldılar. Sonra onları yenidən Xocavəndə apardılar. Yalnız yanvar ayının 10-da ordudan tərxis edilərək evə göndərildi. O,

Azərbaycan Prezidentinin 25 dekabr 2020-ci il tarixli sərəncamı ilə "Füzulinin azad olunmasına görə" medalı ilə təltif edildi.

İkinci Qarabağ müharibəsinin iştirakçısı olan bu cəngəlləmimiz Azərbaycan Vətən Müharibəsi Veteranları İctimai Birliyinin üzvüdür. Fevral ayından Lənkəran Yaşıllaşdırma Müəssisəsinin Aşağı Nüvədi qəsəbə ərazisi üzrə briqadiri təyin edilib. Ailəlidir.

Ata babasının adını daşıyan Ağarza Bağirov 1998-ci il dekabrın 27-də Aşağı Nüvədi qəsəbəsində doğulub. Qəsəbə orta məktəbini bitirdikdən sonra 2017-2018-ci illərdə Gəncədə və Gədəbəydə həqiqi hərbi xidmət keçib. Tərxis olunduqdan sonra fəhləlik edib. 27 sentyabr 2020-ci il tarixdə səfərbərliyə çağırılıb.

Atası və əmisi Əflatun və Teymur Bağirovlar da 1-ci Qarabağ müharibəsinin veteranlarıdır. Əflatun baş çavuşdur. Teymur isə 2-ci qrup əlidir, hələ də qolunda və çiyində müharibədən acı miras qalan iki qələpə gəzdirir.

28 sentyabr 2021-ci il.

**NƏSİLLƏRƏ
ÖRNƏK**

VƏTƏNƏ MƏHƏBBƏT NÜMUNƏSİ

Əbülfət Sahib oğlu Əliyev 1966-cı ildə Aşağı Nüvədi qəsəbəsində anadan olub. 1982-ci ildə qəsəbə orta məktəbinin 8-ci sinfini bitirdikdən sonra Lənkəran 113 nömrəli texniki peşə məktəbinə daxil olub, 1985-ci ildə oranı bitirib. 1985-1987-ci illərdə sovet ordusu sıralarında hərbi xidmət keçib.

Ordudan tərxis olunduqdan sonra Lənkəran 7 nömrəli Yol İstismar İdarəsində avtoqreyderçi kimi əmək fəaliyyətinə başlayıb. 1991-ci ildən Bakı Balıq soyuducu dəniz donanmasında işləməklə, Qafur Məmmədov adına Dənizçilik texnikumunu bitirib.

Həmin illərdə mənfur erməni silahlı qüvvələri

tərəfindən torpaqlarımız ardıcıl olaraq zəbt edilir, Dağlıq Qarabağ və ətraf 7 rayon işğala məruz qalırdı. Məhz belə gərgin zamanda, 1994-cü ilin fevral ayında Əbülfət könüllü olaraq Suraxanı rayon hərbi komissarlığına gedib Azərbaycanın ərazi bütövlüyünün təmin edilməsi naminə Vətənin müdafiəsinə qatılmaq istədiyini bildirdi və birbaşa ön cəbhəyə yollandı.

Ə.Əliyev Füzuli istiqamətində gedən döyüş əməliyyatlarında fəal iştirak etdi və ayağından yüngül yaralandı. Müalicə alıb sağalandan sonra yenidən döyüşlərə qatıldı. Bu dəfə xidmət etdiyi hərbi hissənin tərkibində Ağdam istiqamətində düşməyə qarşı igidliklə vuruşdu. 1994-cü il may ayının 7-də Ağdam rayonunun Ayaqqərvənd kəndi uğrunda gedən döyüşlərdə bu dəfə ağır yaralandı və helikopterlə Ələt hospitalına gətirildi. Burada 45 gün müalicə aldıqdan sonra Lənkəranın və Bakının keçmiş Papanin hospitallarında müalicələrini davam etdirdi. 1995-ci il mart ayının 5-də orduya yararsız olduğundan 2-ci qrup müharibə əlili kimi tərxis edildi.

1996-cı ildə Lənkəran rayonunda Azərbaycan Vətən Müharibəsi İctimai Birliyinin Lənkəran şöbəsi yaradıldı. Şöbənin yaradıcılarından biri

olan Əbülfət Əliyev burada hüquq-humanitar işlər üzrə sədr müavini vəzifəsində çalışdı. Bununla yanaşı, o, 5 il müddətinə Aşağı Nüvədi bələdiyyəsinin üzvü kimi də fəal iş apardı.

2000-ci ildə Qarabağ Əlilləri, Veteranları və Şəhid Ailələri İctimai Birliyi yaradıldı və

Lənkəran rayon filialı təsis edildi. Əbülfət müəllim Azərbaycan Vətən Müharibəsi İctimai Birliyinin Lənkəran şöbəsinin sədr müavini vəzifəsindən azad edilərək, həmin filialın sədri seçildi və indiyədək bu vəzifədə çalışır.

Ə. Əliyev nəinki rayonumuzda, eyni zamanda, qonşu rayonlarda, paytaxt Bakıda hərbi vətənpərvərlik mövzusunda keçirilən müxtəlif tədbirlərin fəal iştirakçısıdır. O, güclü, məntiqli

natiqlik məharəti ilə məktəblilər, yeniyetmələr, hərbi xidmətə çağırışçılar, tələbə-gənclər qarşısında çıxışlar edir, onların Vətənə, torpağa, elə-obaya məhəbbət ruhunda tərbiyələnməsi istiqamətində məqsədyönlü işlər görür. 44 günlük Vətən müharibəsi dövründə Əbülfət müəllim gecəni gündüzə qataraq tez-tez cəbhə bölgələrinə gedir, əsgərlərimizə, könüllülərimizə mənəvi dəstək olur, onları ruhlandırır, təbliğat işlərinə geniş yer ayırırdı.

İki övlad atası olan Əbülfət Əliyev şəhid adlarının əbədiləşdirilməsi, qazilərin, veteranların qayğı və problemlərinin həlli, o cümlədən gənc nəslin vətənpərvərlik ruhunda tərbiyələnməsi istiqamətində üzərinə düşən vəzifənin öhdəsindən layiqincə gəlməyə səy göstərir.

19 sentyabr 2021-ci il.

SÜKAN ETİBARLI ƏLLƏRDƏDİR

Birinci Qarabağ müharibəsinin veteranlarından biri də Aşağı Nüvədi qəsəbə sakini Lətif (Elşən) Əbdül oğlu Balayevdir. O, 1974-cü il iyulun 12-də anadan olub. Qəsəbə orta məktəbini bitirdikdən sonra 1989-cu ildə 113 nömrəli Lənkəran texniki peşə məktəbində sürücü-mexanizator-çilingər peşəsinə yiyələnib. Bir müddət Baloğlan Abbasov adına sovxozda fəhlə işləyib. 1992-ci ilin oktyabr ayında həqiqi hərbi xidmətə çağırılıb. Lənkəran milli alayında qulluğa başlayıb. Bir ildən sonra könüllü olaraq Beyləqanda yerləşən hərbi hissədə sürücü kimi xidmətini davam etdirib.

Lətif o dövrü belə xatırlayır:

– 1993-cü ilin yanvar ayı idi. İdarə etdiyim maşınla silah-sursatı ön mövqedə yerləşən əsgərlərimizə daşıyırdım. Cəbhədə şiddətli döyüşlər gedirdi. Füzuli bölgəsində batalyonun yerdəyişməsi zamanı ermənilər tərəfindən hücumla məruz qaldıq. Qaranlıqda maşını işıqsız idarə edirdik. Bu da bizə çoxlu çətinliklər yaradırdı. Komandirin sürücüsü işləmiş lənkəranlı Siyavuş ehtiyatsızlıq edərək maşınının işığını yandırdı. Elə bu anda ermənilər bizi artilleriya atəşinə tutdular. İdarə etdiyim KAMaz markalı maşının kuzovu qəlpələrin təsirindən tamam yararsız hala düşdü. Mən təsadüf nəticəsində sağ qaldım.

Daha sonralar 1993-cü ilin aprelin 10-dan 1994-cü ilin mayın 12-dək – cəbhədə atəşkəs elan olunanadək Xocavənd və Beyləqan istiqamətlərində gedən döyüşlərdə iştirak edən L.Balayev dəfələrlə qəzalardan qurtula bilib, ölümə üz-üzə qalıb.

Bir dəfə maşını az qala minaya düşəcəkdə. Ön cəbhəyə çatdırmaq üçün maşını qradla tam yüklənmişdi. Dağlıq ərazidə yüksəkliyə qalxarkən KAMaz-ın mühərriki birdən söndü və maşın aşağı sürüşərək bataqlığa düşdü. Lətif 3 gün orada tək-tənha, ac-susuz qaldı. Ermənilər

təxminən 70-80 metr aralıda yerləşmişdilər. Onların sadəcə Lətifdən və onun bataqlığa düşən maşınından xəbərləri olmadığından əsir düşmək-

dən qurtuldu. Nəhayət, 4-cü gündə tabordan kömək gəldi. Maşını bataqlıqdan çıxarıb qradı başqa maşına yüklədilər.

Lətif 1996-cı ilin yanvar ayında ordudan tərxis olunub Aşağı Nüvədiyə qayıdıb. Həmin tarixdən 2000-ci ilədək Lənkəranda yerləşən hərbi hissədə sürücü işləyib. O, buradan idarə etdiyi maşınla təmizləyici-yuyucu kombinatın camaşırlarını cəbhə bölgəsinə daşıyıb. Yaxşı xidmətinə görə baş əsgər rütbəsinədək yüksəlib, Fəxri fərmanlara layiq görülüb.

L.Balayev müharibə veteranıdır. Azərbaycan Vətən Müharibəsi Veteranları İctimai Birliyinin üzvüdür. 80 manat veteran pensiyası alır.

2000-ci ildən qaynaqçı kimi fərdi əmək fəaliyyəti ilə məşğuldur. Ailəlidir, 2 qızı, 1 oğlu var.

22 sentyabr 2021-ci il.

ŞƏRƏFLİ DÖYÜŞ YOLU

Yalçın Aydın oğlu Məmmədov 1975-ci il may ayının 28-də Aşağı Nüvədi qəsəbəsində anadan olub. 1991-ci ildə qəsəbə tam orta məktəbini bitirib.

1994-cü ilin yanvar ayında həqiqi hərbi xidmətə çağırılıb. Əsgərlik həyatı Qusar rayonundakı N sayılı hərbi hissədə başlayıb. Burada üç aya yaxın hərbi təlim keçdikdən sonra onları döyüş bölgəsinə – Tərtər rayonunun Marquşavan qəsəbəsində yerləşən hərbi hissəyə göndəriblər.

Artıq xatirəyə dönən həmin günləri bir daha yada salan Yalçın deyir:

– İlk döyüşlərim Çaylı kəndində oldu. Sonra bölüyümüzü ayrı hərbi hissəyə göndərdilər. Ağdərə dördyolunda maşınımız düşmən tərəfindən atəşə tutuldu. Bələdçimiz və sürücümüz vuruldu. Xoşbəxtlikdən biz sağ qaldıq. Orada bir gün

qaldıqdan sonra Suqovuşan istiqamətində döyüşə başladıq. Üç gün hərbi əməliyyatlar keçirdik. Əsgər yoldaşlarımızdan çoxu yaralandı. Döyüşmək üçün sursatımız yox idi. Ona görə də komandirimiz məcbur qalıb "Geriyə çəkilin!" əmrini verdi.

Daha sonra 3 nömrəli Üzümçülük sovxozu istiqamətində qızgın döyüslərə qatıldığımız. Texnikalarımız çox köhnə və zəif olduğu üçün ermənilərin həmlələrinə, hücumlarına tab gətirə bilmədik. İki gün düşmənin mühasirəsində qaldıq. Çox sayda itki verdik. Bu zaman birlikdə eyni hissədə hərbi xidmətə başladığımız Aşağı Nüvədi qəsəbə sakini Müşfiq Ağarza oğlu Rəsulov itkin düşdü. Nəhayət, arxadan kömək gəldi və biz mühasirədən çıxdıq. Bu minvalla qızgın, çətin döyüslər davam edirdi.

1994-cü il may ayının 12-də atəşkəs elan edildi. Buna baxmayaraq, ermənilər tez-tez atəşkəs rejimini pozur, öz məkrli əməllərindən, çirkin niyyətlərindən əl çəkmirdilər. Biz onları cavab atəşləri ilə susdurur, hərbi əməliyyatların genişlənməsinin qarşısını qətiyyətlə alırdıq...

Yalçının üç ilə yaxın davam edən əsgərlik həyatı 1997-ci ilin oktyabr ayının sonunda başa çatdı və o, ordudan tərxis olundu.

Şərəfli döyüş yolu keçən, müharibə veteranı Y.Məmmədov ailəlidir, iki övlad atasıdır. Hazırda kiçik bizneslə məşğuldur.

26 sentyabr 2021-ci il.

YEDDİ OĞUL İSTƏRƏM...

Onlar 7 nəfər idilər: Ağayar Əliyev, Yalçın Məmmədov, Sadiq Həbibov, İsa Əliyev, Müşfiq Rəsulov, Fikrət Hüseynov və İlham Rzaev. Bir ildə – 1975-ci ildə Aşağı Nüvədi qəsəbəsində anadan olmuş, qəsəbə orta məktəbində bir yerdə oxumuş, bir yerdə də təhsillərini başa vurmuş, bir ildə, bir ayda – 1994-cü ilin yanvar ayında həqiqi hərbi xidmətə yollanmışdılar. Qusar rayonundakı N saylı hərbi hissədə də bir taborda qulluğa başlamışdılar. Yalnız İlham 2-ci tağıma düşmüşdü.

Ağayar Şahrza oğlu Əliyev 14 yanvar 1994-cü ildən 28 fevral 1998-ci ilədək ordu sıralarında xid-

mət keçdi. O, 17 aprel 1994-12 may 1994-cü il tarixində Azərbaycan Respublikasının suverenliyi və ərazi bütövlüyü uğrunda gedən döyüşlərdə iştirak edib. Müharibə veteranı və 2-ci qrup əlidir, pensiyaçıdır. Ailəlidir, həyat yoldaşı Ellada xanım ilə bir qız (Ceyran), bir oğlan (Şahrza) böyüdüb ərsəyə çatdırıblar. Hər ikisi məktəblidir. Atası Şahrza, anası Məhbubə uzun illər – pensiyaya çıxana qədər Baloğlan Abbasov adına sovxozda mexanizator və tərəvəzçi işləyiblər.

Ağayar ilk dəfə 1994-cü il aprelin 17-də Ağdərə istiqamətində gedən döyüslərə qatılıb. Hərbi əməliyyatlarda daim Yalçın Məmmədovla və digər həmkəndliləri ilə çiyin-çiyinə vuruşub, bir-birilərinə arxa-dayaq olublar.

A.Əliyev ayın 17-də Suqovuşan istiqamətində ermənilərin hücumunun qarşısını almaq üçün 1-ci bölmünün 1-ci tağımının tərkibində əks-həmlə əməliyyatında iştirak etdi. Dördyol ayrıcında düşmən tərəfindən atılan minamyot onların olduğu maşının qabağına düşdü. Sürücü və onun yanında oturan komandir yaralandı. Ağayar Yalçınla birlikdə hər ikisinə ilk tibbi yardım göstərdilər. Arxa ilə rabitə əlaqəsi saxladılar. Bir azdan təcili tibbi yardım maşını gəldi və yaralıları xəstəxaya göndərdilər.

Əsgərlərimiz hava qaralanadək səngərdə qaldılar. Ermənilər ərazini ardı-arası kəsilmədən minamyotlarla atəşə tuturdular. Qaranlıq düşəndən sonra Ağayargil təxminən 5 kilometr piyada irəliləyərək düşmənlə üzbəüz səngərə daxil oldular. Orada həmkəndlisi İlham Rzayevlə qarşılaşan Ağayar ona çörək verdi, 15-20 dəqiqə söhbət

etdilər. İlham Ağayara dedi ki, burada vəziyyət çox ağırdır, onları hər an ölüm gözləyir.

Sonra ayrıldılar. Ağayarın tağımı sol tərəfdə – Ağdərə istiqamətində, İlhamın tağımı isə sağ tərəfdə – Suqovuşan istiqamətində vuruşurdu. Daha sonralar Ağayar İlhamla bir yerdə döyüşən Lənkəranın Liman şəhərindən olan həmyerlimizlə görüşəndə həmkəndlisini soruşanda o dedi:

– Onlar Suqovuşan-Ağdərə arasında ermənilərlə əlbəyaxa döyüşə girdilər. Yalnız arxadan

əlavə qüvvə gəldikdən sonra ermənilər geri çəkildilər. İtkilərimiz çox idi. Danışıqlardan sonra erməni tərəfi yalnız komandirimizin başı kəsilmiş meyidini qaytardılar. İlham Rzayev və onunla birlikdə itkin düşən əsgərlərdən isə heç bir xəbər-ətər çıxmadı.

... Qırmızıqənd istiqamətində ermənilər 13 tankla güclü hücum keçmişdilər. Həmin vaxt tabor bütünlüklə mühasirəyə düşdü. Əsgərlərimiz düşməyə layiqli müqavimət göstərirdilər. Aşağı Nüvədili döyüşçülər – Ağayar Əliyev, Yalçın Məmmədov, Sadiq Həbibov və Müşfiq Rəsulov bir yerdə vuruşurdular. Yalnız iki gündən sonra arxadan kömək gəldi və mühasirə yarıldı. Çoxlu yaralılarımız və şəhidlərimiz var idi. Ağayar bu vaxt yaralı və şəhid əsgərləri döyüş mövqeyindən çıxarıb UAZ markalı maşına aparırdı. Məlum oldu ki, Müşfiq bir neçə nəfərlə itkin düşüb.

12 may 1994-cü il tarixdə cəbhədə atəşkəs elan edildi. Ağayar Əliyev 4 il 2 ay Ağcabədidə döyüş bölgəsində yerləşən N saylı hərbi hissədə tərxis olunanadək tank sürücü-mexaniki kimi xidmətini davam etdirdi.

Evə qayıdandan sonra səhhətində problemlər özünü büruzə verməyə başladı. O, cəbhədə bir neçə dəfə yaralandığından 4 aylıq müalicə kursu keçdi. Sonda 2-ci qrup əlil kimi pensiyaya çıxdı. Bir müddət fərdi əməklə məşğul oldu. Hazırda Sütəmurdov kəndində yerləşən "BETA" çay fabrikində fəhlə işləyir.

Ağayarın əmisi nəvəsi, 44 günlük Vətən müharibəsinin şəhidi Kamran Rasim oğlu Əliyev onlarla qapıbir qonşu idi. O, hələ kiçik yaşlarında, məktəbli ikən tez-tez Ağayarın yanına gələr, müharibə veteranının cəbhə xatirələrinə maraqla qulaq asar, ona dönə-dönə suallar verərdi. Sonralar təsadüf elə gətirdi ki, Kamran hərbi xidmətini Ağayarın Ağcabədidə qulluq etdiyi həmin hərbi hissədə keçdi...

28 sentyabr 2021-ci il.

HƏMİŞƏ SIRADA

Bu qeydlərimi 27 sentyabr – Anım günündə qələmə alıram. Televiziyaların, demək olar ki, hamısında 44 günlük Vətən müharibəsinin birinci ildönümü ilə bağlı maraqlı verilişlər nümayiş etdirilir. İlk

növbədə, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyevin xalqa müraciətini dinlədim. Ən təsirli kadr isə Vətən müharibəsi zamanı Azərbaycanın ərazi bütövlüyü uğrunda döyüşlərdə şəhid olmuş əsgər və zabitlərimizə, qətlə yetirilən mülki vətəndaşlara və itkin düşmüş soydaşla-

rımıza ehtiram əlaməti olaraq təşkil edilən yürüş idi. Yürüş iştirakçıları əllərində üç mindən çox şəhidimizin plakatlarını tutmuşdular. Dövlət başçımız və birinci vitse-prezident Mehriban xanım Əliyeva yürüşün önündə gedirdilər.

Sonra Aşağı Nüvədi qəsəbəsindən olan Qarabağ şəhidlərinə, qazilərinə, veteranlarına və iştirakçılarına həsr etdiyim kitabın qəhrəmanlarından biri Natiq Şahbala oğlu Qasimov haqqında əldə etdiyim faktlara nəzər yetirirəm.

O, 14 iyun 1975-ci il tarixdə Aşağı Nüvədi qəsəbəsində müəllim ailəsində anadan olub. 1992-ci ildə qəsəbə orta məktəbini bitirib.

1993-cü ildə həqiqi hərbi xidmətə çağırılanda Qarabağ cəbhəsində qızgın döyüşlər gedirdi. Əvvəlcə qonşu Astara rayonunda 2 aylıq hazırlıq kursu keçdikdən sonra Naxçıvanda N saylı alayda Vətən borcunu yerinə yetirməyə başlayıb.

Bu, elə bir zaman idi ki, erməni vandalları bir-birinin ardınca torpaqlarımızı, rayonla-

rımızı işğal edirdilər. Cəbhədə vahid komandanlığın, nizami ordunun olmaması, hərəc-mərcəliyin, xaosun hökm sürməsi, hərbi texnika, silah-sursat sarıdan korluq çəkilməsi və s. Dağlıq Qarabağın, o cümlədən ona bitişik 7 rayonun düşmənin ələ keçirməsi ilə nəticələndi.

İş o yerə gəlib çatmışdı ki, "Dənizdən-dənizə" xülyası ilə yaşayan mənfur qonşularımız hətta Gəncəni, Bakını zəbt etmək niyyətində idilər. Digər tərəfdən də Bakıda hakimiyyətdə olan AXC-Müsavət cütlüyünün yarıtmaz, səriştəsiz idarəetmə üsulu ön cəbhəyə də təsirsiz ötüşmürdü.

Məhz bu dövrdə xalqın təkidli tələbi ilə ikinci dəfə siyasi hakimiyyətə qayıdan Ulu Öndər Heydər Əliyevin müdrik, uzaqgörən fəaliyyəti, həyata keçirdiyi məqsədyönlü islahatlar, tədbirlər nəticəsində ölkə daxilində, eyni zamanda, ön cəbhədə sabitlik, irəliləyişlər yaranmağa başladı.

Natiq Qasımov 1994-cü il iyul ayının 11-də bir qrup hərbcilərlə birlikdə xidmət etdiyi Naxçıvan alayından cəbhə bölgəsinə – Ağdama göndərildi. O, Marışlı, Təzəkənd, Orta Qərvənd, Ayaq Qərvənd, Üçtəpə kəndlərində gedən döyüş əməliyyatlarında iştirak etdi, bu yaşayış məntəqələrinin müdafiəsində igidliklə vuruşdu, azğın ermənilərə qan uddurdu.

Düz 4 illik əsgərlik borcunun 3 ilini Qarabağda yerinə yetirən, səngərlərdə düşmənə üz-üzə dayanan, verilən əmr, tapşırıq və göstərişləri vaxtında, vicdanla və məsuliyyətlə icra edən Natiq 1997-ci il noyabrın 30-da kiçik çavuş rüt-bəsində ordudan tərxis olundu.

Birinci Qarabağ müharibəsinin veteranı Natiq Qasimov doğma ata yurduna qayıtdıqdan sonra ailə qurdu, övladları dünyaya gəldi. Hazırda fərdi əməklə məşğul olan keçmiş döyüşçü tez-tez dəvət aldığı tədbirlərdə yeniyetmələr, gənclər arasında cəbhə xatirələrini bölüşür, onlarda vətənpərvərlik ruhunu aşılayır.

27 sentyabr 2021-ci il.

ORDUDAN ƏLİL KİMİ QAYITDI

Aqil Loğman oğlu Əhmədov 1987-ci il avqustun 10-da Aşağı Nüvədi qəsəbəsində dünyaya göz açıb. Orta məktəbi bitirdikdən sonra əsgərliyə gedənədək fəhləlik edib. 2006-cı ilin yanvar ayının 23-də həqiqi hərbi xidmətə çağırılıb.

Ağcabədidəki N. sayılı hərbi hissədə 3 ay qulluq edib. Aprel ayında Ağdam rayonuna cəbhə bölgəsinə göndərilib. İdmanla məşğul olduğuna görə onu ön mövqeyə aparıblar. 29 iyun 2006-cı il tarixində xidməti vəzifələrini yerinə yetirən zaman (postda durarkən) düşmən tərəfindən açılan atəş nəticəsində boyun nahiyəsindən dəlibkeçən güllə yarası alıb. Hospitalda bir neçə ay müalicə aldıqdan sonra 2-ci qrup əlil kimi ordu-dan tərxis edilib.

A.Əhmədov Azərbaycan Respublikasının ərazi bütövlüyünün müdafiəsi ilə əlaqədar 2006-cı ildən 2021-ci ilin may ayının 20-dək əlillik pensiyası və Azərbaycan Prezidentinin fərdi təqaüdünü alıb. Lakin, çox qəribədir ki, may ayında Lənkəranda Tibbi-Sosial Ekspert Komissiyasında müayinədən keçdikdən sonra onun pensiya və təqaüdü ləğv edilib. Aqilin səhhətindəki problemlər sağlamlıq durumuna mənfi təsir göstərir, o, boynundan aldığı güllə yarasından əziyyət çəkir, əmək qabiliyyəti qənaətbəxş deyil. Bununla əlaqədar şikayət etmədiyi ünvan, döymədiyi qapı qalmayıb. Üç azyaşlı uşağı var – Yəhya 4 yaşında, Güllər 3 yaşında, Adəm isə 9 aylıq körpədir. Özü və həyat yoldaşı heç yerdə işləmir. Aqil naəlac qalıb ailəsinə çörək pulu gətirmək üçün bəzən fəhləlik edir. Lakin bir-iki gündən sonra boynundakı ağrılar, əsəb sistemindeki pozuntular nəticəsində işini davam etdirə bilmir.

O, əsgərlikdən sonra İcra hakimiyyəti tərəfindən ev növbəsinə alındığı üçün Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi tərəfindən bu

ilin iyun ayında yaşadığı Kükənli kəndində iki otaqlı mənzil tikilib ailəsinə təhvil verilib. Mənzil tam təmirlidir, elektrik və qaz plitəsi ilə, kombi, hamam və sanitariya qovşağı üçün texniki avadanlıqlarla təchiz edilib.

Aşağı Nüvədi qəsəbəsində Əhmədovlar ailəsini hərbiçilər, asayiş keşikçiləri ailəsi kimi tanıyırlar. Aqilin babası Yəhya və atasının əmisi Nəbi 2-ci dünya müharibəsinin iştirakçılarıdır.

Nəbi müharibədən sonra uzun illər Lənkəranda milis şöbəsində çalışıb. Aqilin bibisi oğlanları, Nəbinin nəvələri İdrak kapitan rütbəsində ordu-
dan tərxis edilib. Baş leytenant İqbal isə 2015-ci ildə Ağdamda şəhid olub. İdrak və İqbalın ataları Sərraf da uzun illər Lənkərandakı N sayılı hərbi hissədə gizir rütbəsində xidmət edib. Aqilin dayısı Həbib Bağırov 1-ci Qarabağ müharibəsində şəhidlik zirvəsinə yüksəlib. Əmisi Qəhrəman da Qarabağ müharibəsi veteranıdır, uzun illər polis orqanlarında işləyib. Əmisi oğlu Seymur hazırda Lənkəran regional narkobiznes idarəsinin əməkdaşdır.

29 sentyabr 2021-ci il.

BİRİNCİ QARABAĞ MÜHARİBƏSİNİN AŞAĞI NÜVƏDİDƏN VƏ KÜVƏNİLDƏN OLAN VETERANLARI VƏ İŞTİRAKÇILARI

Sakit Hidayət oğlu Ağayev (1960, kapitan)
Kəlbə Nəbi oğlu Mirzəyev (1962, baş serjant)
Qəhrəman Yəhya oğlu Əhmədov (1963, serjant)
Bəşir İman oğlu Əliyev (1969, mayor)
Teymur Ağarza oğlu Bağırov (1971, II qrup əlil)
Əflatun Ağarza oğlu Bağırov (1973)
Elxan Zöhrab oğlu Qasimov (1973)
İlham Firudin oğlu Məmmədov (1974)
Bəxtiyar Mirzəbala oğlu Həsənov (1975, II qrup əlil)
Sadiq Tarimirzə oğlu Həbibov (1975)
Sayıq Müqabil oğlu Əliyev (1975)
Fikrət Kərim oğlu Hüseynov (1975)
İsa Fərhad oğlu Əliyev (1975)
Elşən Məzahir oğlu Bəşirov (1975)
İlhamə Vladimir qızı Məmmədova (1977)
Rahim Ağamməd oğlu Əliyev (1992)

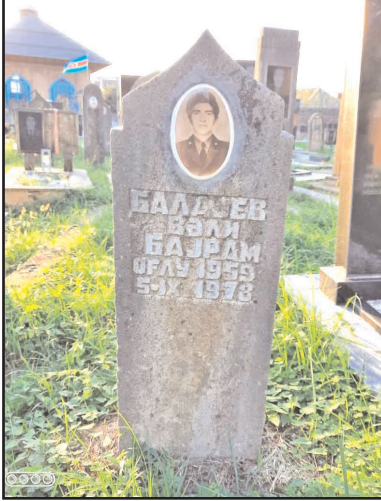
Və başqaları. Siyahı tam deyil.

İKİNCİ QARABAĞ MÜHARİBƏSİNİN AŞAĞI NÜVƏDİDƏN VƏ KÜVƏNİLDƏN OLAN İŞTİRAKÇILARI

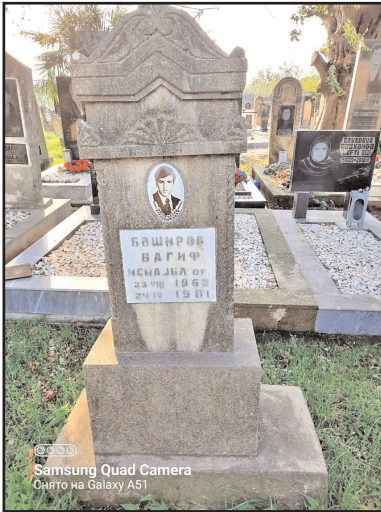
Elçin Gülağa oğlu Məmmədov (1989)
Müqəddəs Yadigar oğlu Hüseynov (1990)
Cəmil Elxan oğlu Hüseynzadə (1994)
Rəşad Ağamməd oğlu Əliyev (1996)
İbrahim Malik oğlu Tağıyev (1996)
Elvin Bədəl oğlu Hüseynzadə (1996)
Təyyar Zabit oğlu Bağırzadə (1996)
Elşad Zabit oğlu Bağırzadə (1997)
Mirdadaş Ramin oğlu Camalov (1999)
Murad Yaşar oğlu Nəsirzadə (1999)
Emin Oğul oğlu Hüseynzadə (2000)
İlkin Rauf oğlu Məmmədov (2000)
Teymur Tahir oğlu Teymurlu (2001)

Və başqaları. Siyahı tam deyil.

SOVET ORDUSUNDA HƏRBİ XİDMƏT ZAMANI HƏLAK OLAN AŞAĞI NÜVƏDİLİ ƏSGƏRLƏR

Vəli Bayram oğlu
Balayev (1959. *Rusiya
Federasiyası, Perm
vilayəti, 1978*);

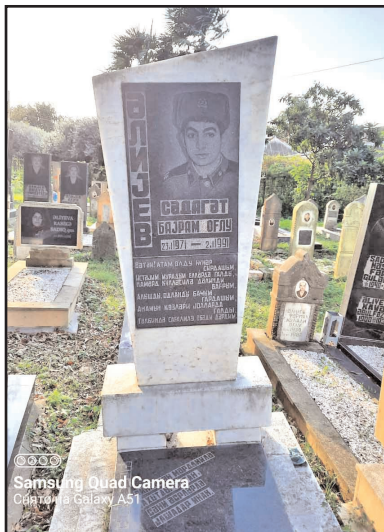

Vaqif İsmayıl oğlu
Bəşirov (1962. *RF,
Krasnoyarsk diyarı,
1981*);

Ehtibar Fərman oğlu
Quliyev (1962. Ukrayna
Respublikası, Nikolayev
vilayəti, 1981);

Sədaqət Bayram oğlu
Əliyev (1971. RF, Kirov
vilayəti, 1991).

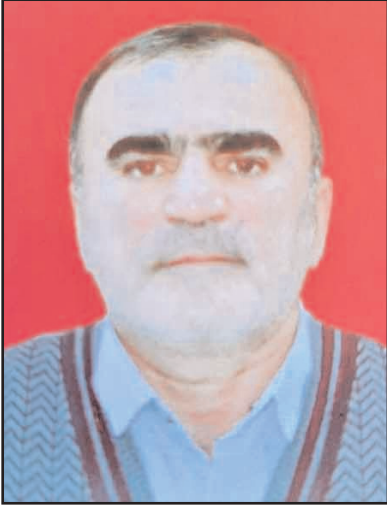

SON SÖZ ƏVƏZİ

Belə bir deyimlər var: *"Əl tutmaq Əlidən qalıb"*, *"Xeyirxahlıq babalardan qalıb"*. Artıq uzun illərdir ki, Aşağı Nüvədi qəsəbəsinin və Küvənıl kəndinin sayılıb-seçilən sakinləri, ziyalıları dədə-babalarımızdan bizlərə miras qalmış xeyriyyəçilik ənənələrini davam etdirirlər. Onlar Novruz, Ramazan və Qurban bayramlarında ərəzidə yaşayan şəhid, qazi və aztəminatlı ailələrinə, eyni zamanda, xəstələrə baş çəkir, bayram sovqatları və ərzaqlar aparır, maddi ehtiyaclarını ödəyirlər. Əksəriyyəti din-iman adamı, inanlı və ibadətlə məşğul olan bu şəxslər qəsəbədə və kənddə yerləşən hər iki məscidi əsaslı təmir etdirmiş, mərkəzi və ara yollarını asfaltlaşdırmış, bütün ərəzidə işıq dirəklərində lampalar asdırmış, kanalizasiya xətlərinin çoxunda təmizlik, bərpa işlərini gördürmüş, dağılmış hasarları səliqə-sahmana saldırmışlar və s. Cari

ilin isti yay günlərində Bakı-Astara magistral yolunun sol tərəfində, Kuvənil kəndinin girəcəyində cəlbedici dizaynda inşa etdirdikləri oval-

Hacı Ərşad Talıbov

şəkili "Aşağı Nüvədi" qapısı rayon ərazisində ilk olaraq diqqət çəkir.

Bütün bu və digər işlərin görülməsində ağsaqqal ziyalılarından Mehmanşah Həsənov, Hacı Ramiz Quliyev, Bəhram Şərifov, Namik Hüseynov, Hacı Nadir Kazımov, Hacı Asəf Axundov, Hacı Ərşad Talıbov, Hacı Kamil Əliyev, Səfər və

Kərbəlayi Kamil Rzayev qardaşları, Hacı Namik Bağirov, Əhədullah Əliyev, orta nəslin nümayəndələrindən Məşədi Qorxmaz Həsənov, Hacı Məhəmməd və Ramil Quliyev qardaşları, Qəşəm Şərifov, Elşən Həsənov, Valeh Hacıyev və başqaları maddi, hər şeydən əvvəl, mənəvi yardımlarını əsirgəmir.

İkinci Qarabağ müharibəsinin başlandığı ilk günlərdə Aşağı Nüvədi qəsəbə sakinləri Hacı Nadir Kazımov, Hacı Məhəmməd Quliyev və Küvənil kənd sakini Valeh Hacıyev Səfərbərlik və Hərbi Xidmətə Çağırış üzrə Dövlət Xidmətinin

Cəbhəyə humanitar yardım aparan

3 nəfər Aşağı Nüvədili:

***Oturanlardan (soldan): Hacı Nadir Kazımov,
döyüşən zabit Asəf Həsənov və Hacı Məhəmməd Quliyev;***

***Ayaq üstə (soldan): Valeh Hacıyev və döyüşən zabit
vilvanlı Hikmət Abbasov.***

Lənkəran rayon şöbəsinə gedərək könüllü olaraq cəbhədə döyüşmək istədiklərini bildirdilər. Lakin hərəsinin 50-60 yaşlarını nəzərə alıb onlara ehtiyacın olmadığını söyləyərək geri qaytardılar.

Belə olan təqdirdə dostlar ön cəbhəyə humanitar yardımla kömək etmək qərarına gəldilər. Onlar dərhal öz iş yerlərində daxili imkanlar hesabına müəyyən vəsait topladılar. Eyni zamanda, uzun illərdir Rusiya Federasiyasının Surqut şəhərində bizneslə məşğul olan, öz şəxsi vəsaiti ilə orada məscid inşa etdirən, Azərbaycan diasporunun formalaşmasında müstəsna xidmətlər göstərən, "Birlik" cəmiyyətinin ən fəal üzvü, həmkəndliləri Hacı Ərşad Talıbov və başqaları bu xeyirxah təşəbbüsə qoşularaq, maddi dəstəklərini əsirgəmədilər. Bu, heç də təsadüfi deyildi, çünki Hacı Ərşad yuxarıda sadaladığım humanitar yardımların, xeyriyyə işlərinin əsas təşkilatçılarından biri idi.

Tezliklə ərzaq, quru çay, isti alt paltar, papaq, əlcək, corab, xüsusilə dərman və siqaret dolu yüklənmiş Hacı Məhəmmədin maşını ilə yola düşən vətənpərvər oğullar (Hacı Nadir, Hacı

Məhəmməd və Valeh) humanitar yardımını Ağcabədidə yerləşən N sayılı hərbi hissəyə çatdırdılar və əsgərlər arasında payladılar.

...Yeri gəlmişkən, 2020-ci ilin əvvəlində Kapital Bankın əməkdaşlarından ibarət kiçik könnüllü qrup kimi fəaliyyətə başlayan "Red Hearts" ("Qırmızı Ürəklər") Xeyriyyə Fondu qeyri-komersiya və qeyri-hökumət təşkilatı kimi ehtiyacı olan insanların həyatına dəyər qatmağı hədəf götürüb. Sevda xanım Haqverdiyevanın rəhbərliyi altında öz xeyriyyə təşəbbüsünü bütün ölkəyə yayan bu komandanın fəal üzvləri olan Aşağı Nüvədi qəsəbəsinin və Küvənil kəndinin gənclərindən Elvin Bağirov, Rasim Kazımov, Baratəli Məhərrəmov, Rafiq Əliyev, Şəhriyar Məhərrəmzadə və başqaları Vətən müharibəsində iştirak edən şəhid, qazi və əsgər ailələrinə və onların övladlarına davamlı olaraq maddi və mənəvi yardımlar göstərdilər. Sağ olsunlar!

... Aşağı Nüvədi qəsəbəsinin və Küvənil kəndinin şəhidlərinə, qazilərinə, müharibə veteranlarına və iştirakçılarna həsr etdiyim kitabın sponsorluğunu öz öhdələrinə götürən xeyirxah

*Məşədi Qorxmaz
Həsənov*

insanlar məni tək qoymadılar. Xüsusilə Aşağı Nüvədi qəsəbə sakini Məşədi Qorxmaz Həsənov Moskvada yaşayıb-ışləyən həmyerlilərimizi bu savab işə cəlb etməklə kitabın xərclərinin 80 faizini qarşılıdı. Onunla son telefon söhbətimdə özü başda olmaqla qərrib yerdə min bir əzab-əziyyətlə ailələrini dolandıran bu qeyrətli oğullarımıza dərin təşəkkürlərimi söylədim. Həmyerlilərim haqqında minnətdarlıq sətirləri yazacağımı bildirəndə o, təvazökarlıqla dedi:

– Müəllim, biz bu xeyriyyə işlərini Allah rızası üçün edir, mənəvi ehtiyaclarımızı ödəyirik. Siz də kitabınızla indiki və gələcək nəsillərin xatirəsində şəhidlərimizin, qazilərimizin, müharibə veteranlarının və iştirakçılarının adlarını əbədləşdirirsiniz. Buna görə də sizə kömək etməyi

Qadir Kazımov (solda)

özümüzə borc bilirik. Bizim haqqımızda yazmağa isə ehtiyac yoxdur. Çox sağ olun.

Məşədi Qorxmaz bunu məndən dönə-dönə xahiş etdi. Lakin ona söz versəm də, kitabı yekunlaşdırarkən vədə xilaf çıxdım və bu qeydlərimi yazdım. Fikirləşdim ki, qoy onların adlarını, gördükləri xeyriyyə işlərini kitabı oxuyan hər kəs, xüsusilə gələcək nəsillər bilsin və tanısın, xeyirxahlıqları hamıya örnək olsun... Yəqin o, məni başa düşər...

Sonda yuxarıda ad və soyadlarını çəkdiyim bütün həmkəndlilərimə, o cümlədən şəhid-qazi ailələrinə gedərkən mənə bələdçi və mənəvi dəstək olan dostlarım Qadir Kazımova və Həbil Əliyevə göstərdikləri köməyə görə dərin minnətdarlığımı bildirir, hamıya "Çox sağ olun!" - deyirəm...

02 oktyabr 2021-ci il.

MÜNDƏRİCAT

Müəllifdən ön söz	7
Oğulluq və vətəndaşlıq borcu	10

YURDUM, YUVAM, MƏSKƏNİMSƏN

Aşağı Nüvədi qəsəbəsi haqqında nə bilirik?	17
Küvənəl – nil ağacının önündə kənd	23

BU MİLLƏTİN İGİDLƏRİ YENİLMƏZ!

Birinci Qarabağ müharibəsinin tarixinə qısa nəzər	27
Möhtəşəm qələbə – şanlı zəfər tariximiz	30
8 Noyabr Azərbaycanda zəfər günüdür	33

ELDƏN GEDƏN OĞULLAR

Aşağı Nüvədinin ilk şəhidi	37
Yarımçıq qalmış ömür	42
Vətən sevgisi	45
Şəhid İmanın ata ocağında	47
Şəhid Həbib Bağırov adına küçə	49
Nüvədili şəhidlər	54
Ruhun şad olsun, Zahir!	57
Soyuq bir qış günündə	60
Təki Vətən sağ olsun!	64
Ataların yolu oğulların yoludur.	67
Mübariz onun idealı idi	73
..Oğul var eldən gedər	81

SİZƏ BİR ÖMÜR BORCLUYUQ!

Vətən mənə oğul desə	95
Cəsur döyüşçü	102
Möhkəm dayan, igid əsgər!	108
Anasız olmasın ömrü heç kəsin	115

VƏTƏNƏ SİPƏR ƏRƏNLƏR

Döyüşə "qocalar" da gedir	123
Peşəkar, fədakar hərbiçi	130
Ata, əmi, oğul	133

NƏSİLLƏRƏ ÖRNƏK

Vətənə məhəbbət nümunəsi	139
Sükan etibarlı əllərdədir	144
Şərəfli döyüş yolu	148
Yeddi oğul istərəm	151
Həmişə sırada	157
Ordudan əlil kimi qayıtdı	162

SON SÖZ ƏVƏZİ	170
-------------------------	-----

İltifat Məhərrəm oğlu Əhmədov
DASTANA DÖNƏN İGİDLƏR
(Azərbaycan dilində)

Korrektor

Məhəbbət Mehdiyeva

Kompüter yığımı

Ervina Mehdiyeva

Foto

Turan Məhərrəmbəy

Texniki redaktor

Hacı Pərvin Mehdiyev

Kompüter tərtibatı və dizayner

Araz Əhədov

(aaxadov@gmail.com)

Yığılmağa verilmişdir: 20.09.2021

Çapa imzalanmışdır: 10.11.2021 Ofset
çap üsulu.

Kağız formatı $60 \times 84^{1/16}$

Həcmi 11,5 ç.v.; Tiraj: 200 . *Sifariş:* 22

Qiyməti müqavilə ilə

**Kitab "Ecoprint" mətbəəsində hazır
diapozitivlərdən istifadə olunmaqla ofset
üsulu ilə çap edilmişdir.**